mînă în S.U.A. sau în Anglia. El nu trebuie decît să semneze un contract și viza de intrare dorită este obținută ! În plus, oferta în sine este destul de atrăgătoare. Tînărului nigerian sau kenyan i se va plăti un salariu destul de bun. Ce-i drept, unul mai mic decît acela plătit unui american sau englez, dar incomparabil mai mare decît salariul ce i se poate oferi la el acasă. Nu mai puțin atrăgătoare este perspectiva contactului cu realizările moderne ale științei de care poate beneficia în S.U.A. sau în Anglia.

Dar nevoia acută de oameni de știință, specialiști, tehnicieni, medici și surori medicale este atît de evidentă în Africa, Asia, America Latină, încît guvernele statelor africane, asiatice și latino-americane nici nu încearcă măcar s-o ascundă. În ultimii ani, „pomparea" intelectualilor din „cea de-a treia lume" în S.U.A. și Europa occidentală a devenit o adevărată calamitate. Și, în plus, o calamitate extrem de periculoasă ce amenință să se repercuteze în modul cel mai nefast asupra tuturor aspectelor dezvoltării țărilor Africii, Asiei și Americii Latine. Aceste țări resimt o lipsă tot mai acută de cadre tehnice naționale capabile să asigure o dezvoltare continuă a economiei lor naționale. În aceste țări începe să se contureze o imagine tot mai precisă a consecințelor „scurgerii" de oameni cu studii superioare în S.U.A. și în Europa occidentală.

Cu cîtva timp în urmă, dr. Naraghi, sociolog iranian, a citat fapte elocvente atestînd gravitatea acestei calamități. Într-un raport distribuit la O.N.U., el constată că Europa occidentală importă din fostele ei colonii mii de tineri africani și asiatici cu studii superioare, cu specialități atît de deficitare cum ar fi aceea de medic, om de știință sau inginer. În Anglia, peste 4 000 de străini — în majoritatea lor originari din Asia și Africa — se ocupă cu practica medicală. După spusele doctorului Naraghi, școlile de medicină din S.U.A. sînt absolvite anual de 7 000 de specialiști, în timp ce spitalele și clinicile americane au nevoie de două ori mai mulți specialiști. Naraghi scria că în Statele Unite lucrează deja 20 000 de medici străini. Din 1950 și pînă în 1964, numai din Argentina au venit în S.U.A. aproape 14 000 de persoane cu înaltă calificare.

În prezent, în Statele Unite există peste 700 000 de ingineri. Numărul anual al absolvenților ingineri este de 30 000 de oameni. Or, pînă în 1970 — adică peste numai trei ani — necesarul scontat va fi de 1,4 milioane de oameni !...

...S.U.A. și țările vest-europene, oricît de paradoxal s-ar părea la prima vedere, nu alocă fonduri suficiente pentru pregătirea propriilor lor medici, surori medicale, ingineri din anumite ramuri și tehnicieni. Este mult mai avantajos să „invite" specialiști deficitari din țările celei „de-a treia lumi".

Nu o dată presa a remarcat că S.U.A. nu „ocolesc" nici Europa occidentală. Se cunosc numeroase cazuri de „evadare" dincolo de Ocean, deseori cu caracter organizat, a elitei științifice vest-europene. Cît despre Europa occidentală, ea își „compensează" pierderile în contul aceleiași „a treia lumi".

Jefuirea fățișă a țărilor în curs de dezvoltare a căpătat proporții atît de amenințătoare încît chiar și în S.U.A. a început să se dea alarma. Firește că alarma nu o dau cei ce se ocupă cu acest jaf rafinat al secolului nostru. Waldemar Nielsen, președintele Institutului africano-american, a declarat la conferința consacrată problemelor pregătirii de specialiști, organizată recent la Washington de Universitatea Harvard, că jumătate din studenții veniți să învețe în Statele Unite din țările Africii rămîn în America după ce obțin diploma.

Statele Unite și unele țări vest-europene, care trimit în Africa independentă „Corpul păcii" sau alte grupe de tehnicieni specialiști, practic vorbind nu compensează decît într-o măsură infimă pagubele pricinuite prin acapararea tinerei intelectualități africane. Aceasta este una din numeroasele manifestări ale neocolonialismului, care devine un dușman tot mai crîncen și mai fățiș al popoarelor celei „de-a treia lumi".

I. BELIAEV

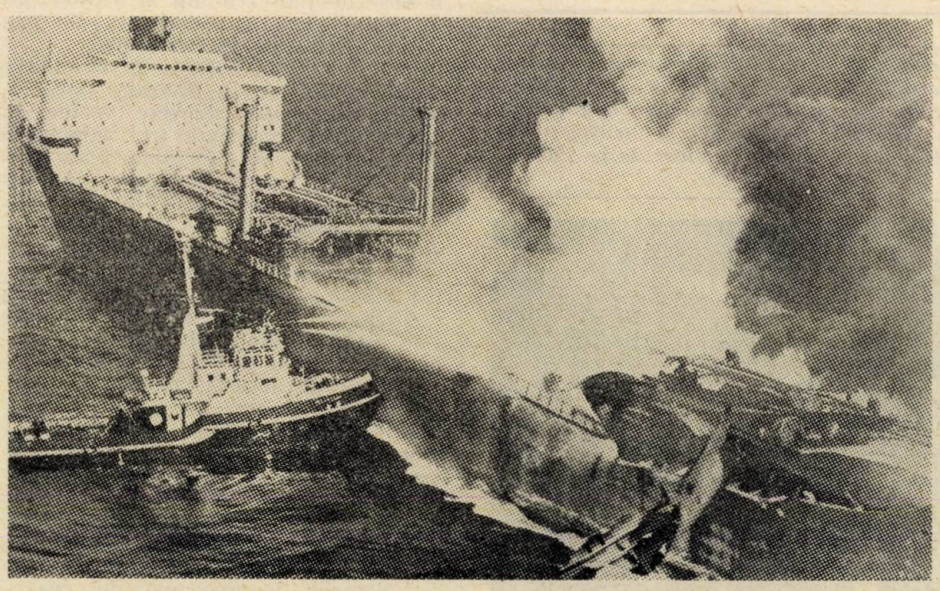

În apele Mării Nordului, în apropierea coastei olandeze, petrolierul „Diana" (sub pavilion liberian) s-a ciocnit de vasul vest-german „Annelis Christophersen". Coliziunea s-a soldat cu incendierea petrolierului

Art Buchwald

ASTĂ-SEARĂ, ȘTIRI BUNE

Atît președintele Johnson cît și vicepreședintele Hubert Humphrey se plîng amarnic că ziariștii americani nu relatează știri bune. Amîndoi afirmă că imaginea Americii în străinătate are de suferit deoarece, de cîtva timp, oamenii nu citesc decît vești proaste despre Statele Unite.

Este clar că au dreptate. Toate ziarele cu simț de răspundere angajează acum un redactor de „știri bune", care are sarcina să insereze în ziar cît mai multe știri bune cu putință. Pînă în prezent le-a fost foarte greu să găsească multe știri bune, și asta nu pentru că nu și-ar fi dat toată silința. Iată cam ce fel de știri le-ar trebui :

Houston, Texas. — Soldatul Muhammad Ali, cunoscut sub numele de Cassius Clay (renumitul boxer care a refuzat să lupte în Vietnam — n.t.), a primit azi Medalia pentru bună comportare după un stagiu de numai două săptămîni în armata americană. Soldatul Muhammad a declarat : „Tot ce doresc este să fiu un bun soldat și să fiu avansat fruntaș". Întrebat dacă-i pare rău că nu a putut participa la campionatul mondial de box la categoria grea, soldatul Muhammad a răspuns : „Prefer să lupt împotriva Vietcongului".

Montgomery, Alabama. — Guvernatoarea Lurleen Wallace a tăiat azi a 300-a panglică inaugurală a unei școli integrate din Alabama. Guvernatoarea a declarat : „Nu voi avea liniște pînă cînd toate școlile din Alabama nu vor fi complet libere de discriminare. Nu cred însă că aș putea reuși fără sprijinul soțului meu George și al bravilor locuitori ai statului Alabama".

Detroit, Michigan. — Ralph Nader a anunțat azi că toate automobilele ieșite anul acesta de pe liniile de asamblare sînt complet sigure și garantate împotriva accidentelor. El a declarat Societății americane a fabricanților de automobile că este mîndru de modul în care au fost acceptate toate propunerile sale cu privire la asigurarea securității automobilelor. A citat în special firma „General Motors" pentru buna credință cu care a colaborat în cursul anului trecut. Fabricanții i-au înmînat lui Nader recompensa „Bărbatul anului", în semn de recunoștință pentru felul în care a scos în evidență lipsurile lor în fața clienților americani.

Cambridge, Massachusetts. — Azi dimineață, secretarul de stat Dean Rusk a declarat în fața promoției de absolvenți ai Universității Harvard că Statele Unite au făcut multe greșeli în Vietnam. El și-a exprimat părerea că demonstrațiile antirăzboinice precum și cuvîntările senatorilor Fulbright și Kennedy sînt foarte utile pentru realizarea unei reglementări pașnice a conflictului, precum și dorința ca un număr și mai mare de oameni să ia cuvîntul împotriva războiului. Pe cînd părăsea universitatea, studenții au aruncat flori în fața limuzinei lui Rusk.

Langley, Virginia. — Azi C.I.A. a anunțat că renunță la rolul ei de agenție de spionaj și că pe viitor își va consacra eforturile cercetărilor medicale. Explicînd această hotărîre, Richard Helms a declarat în fața ziariștilor : „Spionajul este o treabă murdară și C.I.A. nu vrea să aibă de-a face cu el".

Washington, Districtul Columbia. — Președintele Johnson a convocat o conferință de presă și a criticat ziarele pentru că nu publică decît știrile bune de la Washington. El a subliniat că, deoarece nu sînt publicate știri proaste, publicul interpretează știrile bune date de președinte drept știri proaste.

(Din New York Herald Tribune, nr. 26 211)

THE TIMES
Nr. 56 924 LONDRA

PARTIDUL REPUBLICAN ŞI ALEGERILE PREZIDENŢIALE

IDEEA că preşedintele Johnson ar putea fi înfrînt în viitoarele alegeri prezidenţiale nu mai pare chiar atît de fantastică. Fără îndoială, o asemenea eventualitate este încă îndepărtată. Un preşedinte în funcţiune, dispunînd de resursele care decurg din calitatea sa oficială, are un avantaj enorm faţă de orice rival. El beneficiază de asemenea de asigurările pe care i le dau precedentele istorice. Pe lîngă aceasta, preşedintele Johnson are o bogată experienţă politică şi o deosebită sensibilitate faţă de starea de spirit a alegătorilor. Nimeni nu este însă invulnerabil şi realitatea e că personalităţi proeminente din ambele partide nu mai consideră realegerea sa ca un fapt de la sine înţeles.

Cauzele nu sînt greu de ghicit. Războiul din Vietnam generează acelaşi sentiment de confuzie şi iritare care a existat şi în 1952. Se manifestă multă nesiguranţă şi multe neînţelegeri în legătură cu acţiunile întreprinse de Statele Unite, în legătură cu ceea ce ar trebui să facă sau pot face Statele Unite în Vietnam. Promisiunea preşedintelui că nu este nevoie să se aleagă între războiul împotriva sărăciei în ţară şi războiul din Vietnam pe plan extern e crezută într-o măsură tot mai mică. În realitate, alegerea a şi fost făcută. Atît Congresul cît şi opinia publică acordă atenţie cu prioritate războiului din Vietnam iar preşedintele Johnson procedează la fel.

Nici un fel de legislaţie internă importantă nu se află în momentul de faţă în discuţia vreuneia din Camerele Congresului şi nici nu este de aşteptat aşa ceva în viitorul apropiat. Promisiunile ambiţioase ale „Marii societăţi" par acum foarte puţin actuale. Chiar dacă o parte a opiniei publice s-ar putea să nu observe aceasta, sînt suficient de mulţi cei care — asemenea populaţiei de culoare — remarcă aceste tergiversări, astfel încît reformele sociale nu vor mai putea fi amînate la infinit. Presiunile se acumulează şi ele stîrbesc treptat o parte a sprijinului esenţial pentru partidul democrat în rîndurile intelectualilor şi ale locuitorilor mai săraci din mediul urban. Preşedintele îşi pierde de asemenea controlul pe care-l deţinea pe vremuri asupra Congresului în ce priveşte problemele externe.

Toate acestea ar trebui să constituie un prilej unic pentru partidul republican. În această lumină capătă o semnificaţie specială activitatea senatorului Charles Percy din Illinois, care se apropie rapid de primele rînduri ale eventualilor postulanţi la funcţia de candidat al partidului în alegerile prezidenţiale. Percy nu este un om care să sprijine în mod obişnuit o cauză pierdută, însă în momentul de faţă, atît în problemele interne cît şi în cele externe, el acţionează în aparenţă împotriva curentului. Percy a prezentat un plan de constituire a unei agenţii particulare, sprijinite de guvern, care să se îngrijească de locuinţe ieftine pentru familiile nevoiaşe. Aceasta constituie o abatere de la politica tradiţională de mulţi ani a partidului republican. Percy este de asemenea primul dintre posibilii candidaţi la preşedinţie care exprimă critici directe la adresa politicii actualului preşedinte în Vietnam.

Înclinînd înspre cei cu vederi moderate în problema Vietnamului şi spre adepţii reformelor urbane pe planul politicii interne, senatorul Percy pare acum mai aproape de senatorul Robert Kennedy decît de conducerea vreunuia dintre cele două partide. S-ar putea să-şi facă de altfel aceleaşi calcule ca şi Kennedy — şi anume că deosebirile de vederi în viaţa politică americană se vor manifesta mai mult între generaţii decît între partide. Ceea ce este mai important, senatorul Percy şi-a dat desigur seama că partidul republican nu poate spera într-un succes atîta timp cît nu se va fi infiltrat mai adînc în fiefurile tradiţionale ale partidului democrat de la oraşe. Sprijinul fermierilor din Middle-West, al marilor oameni de afaceri şi al elaselor mijlocii din suburbii, pe care partidul republican s-a bazat atît de multă vreme, nu-i mai poate fi suficient pentru alegerile prezidenţiale.

Rămîne de văzut în ce măsură partidul republican va urma aceste tendinţe ale lui Percy. Tradiţiile conservatoare ale acestui partid sînt împotriva tendinţelor respective şi, în afară de aceasta, el este profund scindat de dilema vietnameză. Pînă acum, toţi pretendenţii republicani, inclusiv Nixon, Romney şi Rockefeller, au prezentat formulări confuze, exprimînd în acelaşi timp critica şi sprijinul încît nimeni nu mai crede că partidul republican poate oferi cu adevărat o alternativă. Chiar dacă senatorul Percy nu a exprimat o politică precis elaborată, cel puţin el s-a arătat intimidat în mai mică măsură decît ceilalţi de prejudecata că nu ar trebui să fie în dezacord cu Administraţia sau cu colegii săi. Şi chiar dacă el nu va fi ales candidat al partidului la alegerile prezidenţiale, s-ar putea ca activitatea sa actuală să contribuie la a crea o politică de alternativă care să asigure victoria partidului republican în alegerile prezidenţiale din anul viitor.

Escavatorul-miniatură al lui „Surveyor-3", fotografiat în cursul probelor. Braţul articulat are o rază de acţiune de aproximativ 12 metri pătraţi, putînd săpa pînă la o adîncime de 45 cm şi extrage probe din solul Lunei. Cu ajutorul unei camere de televiziune, care îl urmăreşte în cursul funcţionării, braţul articulat poate fi supravegheat de pe Pămînt, de la staţia de telecomandă

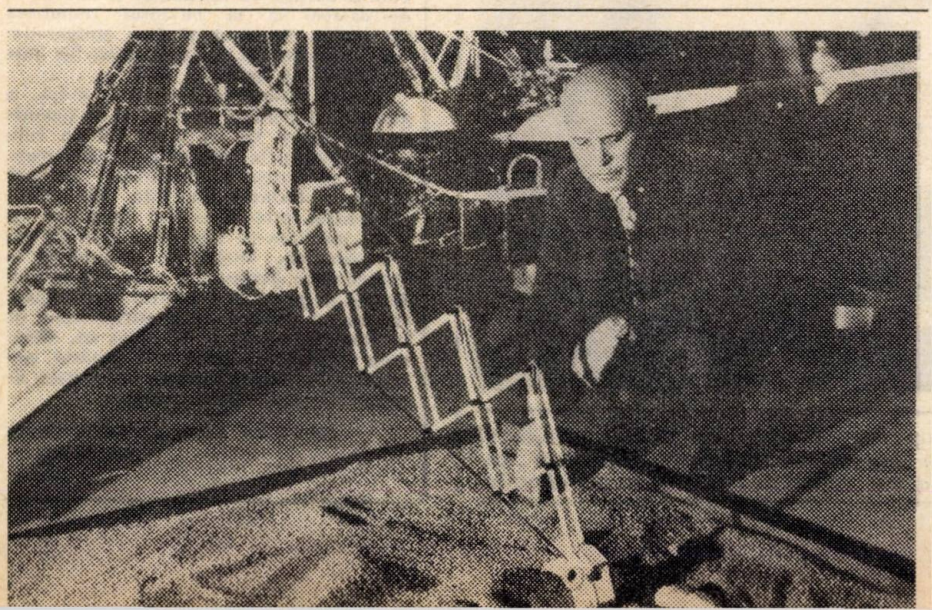

Afrique Nouvelle
Nr. 1 025 DAKAR

CAPCANELE PRETORIEI

„CAZUL AFRICA DE SUD" preocupă de multă vreme conştiinţa lumii. Politica rasistă a guvernelor de la Pretoria a accentuat izolarea R.S.A.; o serie de reprezentanţi ai acestei ţări au fost excluşi în ultimii ani din mai multe organisme internaţionale.

De cîtva timp, politica de dominaţie a guvernului de la Pretoria pare să vizeze cîteva ţări africane vecine. În cadrul acestei manevre, trei membri ai cabinetului Banda din Malawi au efectuat în luna martie o „misiune de bunăvoinţă" în capitala sud-africană, vizită încoronată de succes pentru rasiştii sud-africani, întrucît s-a soldat cu încheierea unui acord comercial între R.S.A. şi Malawi. Primul ministru sud-african, Vorster, încearcă să menţină astfel Malawi sub dominaţia economică şi chiar politică a Pretoriei.

Comentînd această apropiere a dr. Banda de Vorster, preşedintele Zambiei, Kenneth Kaunda, a declarat că guvernul sud-african a prevăzut importante sume de bani pentru atragerea unor conducători africani; Kaunda a atras atenţia asupra pericolelor acestei politici. Preşedintele Kaunda a adăugat că el însuşi şi guvernul său sînt deosebit de preocupaţi de ceea ce se întîmplă în unele ţări ale Africii.

Într-adevăr, premierul micului stat african Lesotho, Leabua Jonathan, a vizitat în mai multe rînduri R.S.A. Se

pare că Botswana, celălalt stat mic din sudul continentului, tinde și el să-și strîngă legăturile cu R.S.A., eventual pe plan economic și în domeniul investițiilor sud-africane.

Paralel cu această politică, urmărind dominarea țărilor vecine pentru a ieși din actuala sa izolare, R.S.A. își reafirmă sistemul de „dezvoltare separată" a diferitelor comunități rasiale din care este constituită. Astfel, premierul sud-african Vorster a reafirmat de curînd punctul de vedere al Partidului național, aflat la putere, și anume că „în parlamentul sud-african vor ocupa locuri exclusiv albii, nu numai în viitorul imediat, ci atîta vreme cît vor exista albi în Africa de sud".

Guvernul R.S.A. încearcă să sporească numărul albilor în această țară prin politica inițiată de cîtva timp în favoarea imigranților. Ca urmare, R.S.A. a „cîștigat" anul trecut 38 610 noi veniți, originari din Anglia, Portugalia, R.F.G., Italia și Olanda. Această politică nu este însă considerată suficientă de autoritățile rasiste din R.S.A. Recent, ministrul sud-african al apărării, Botha, a relatat că în R.S.A. a fost instalat un vast sistem ultramodern de radar (fabricat în țară în proporție de 75 la sută) ca sistem de „prealarmă" în caz de atac aerian. Această cursă a înarmărilor, în care se află angajat în momentul de față guvernul sud-african a fost denunțată recent de către Makiwané, membru al Comitetului Central al Congresului pan-african din R.S.A. Penetrația economică a rasiștilor din Africa de sud „depășește de pe acum țările învecinate cu R.S.A., extinzîndu-se în Malawi și chiar în Kenya", a subliniat Makiwané, care vede în această acțiune a R.S.A., ca și în alte acțiuni similare, ridicarea unei bariere între mișcările de eliberare și unele țări africane independente.

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
Vol. 59, nr. 125 BOSTON

BRAZILIA: SPECULAȚII ASUPRA VIITORULUI

MAREȘALUL Artur da Costa e Silva n-a întîmpinat dificultăți în calea sa spre președinție, dar nimeni nu prea pare să știe în ce direcție o va apuca regimul său, care abia a împlinit o lună de existență. Într-adevăr, la Rio de Janeiro nu se știe cu siguranță în ce direcție va evolua Brazilia în viitorul apropiat, dar se spune că președintele Costa e Silva va iniția unele schimbări în raport cu politica fostului președinte Castelo Branco. Pînă acum însă, nu e clar în ce vor consta aceste schimbări. Costa e Silva vorbește despre umanizarea revoluției militare, venită la putere cu trei ani în urmă. Expresia este vagă și noul președinte nu a reușit pînă acum să precizeze ce anume înțelege prin ea.

Costa e Silva pornește oarecum cu o filă albă — personalități noi în cabinet — dar cu majoritatea vechilor probleme încă nerezolvate. Ritmul inflației rămîne cu îndărătnicie la fel de înalt, menținîndu-se cam la nivelul de 40 la sută. Numeroși observatori de la Rio de Janeiro consideră că în toată perioada guvernării militare a Braziliei ceva n-a fost în ordine — și Roberto de Oliveira Campos, fost ministru al planificării, pare să fi dat definiția exactă atunci cînd a declarat de curînd că pentru rezolvarea problemelor nu este necesară numai o schimbare a politicii ci și o schimbare de mentalitate. Brazilia a suferit în ultimii trei ani multe schimbări politice, dar numeroși brazilieni le-au acceptat numai în mod temporar, ei dorind o revenire la timpurile mai libere din trecut, în special la perioada lui Juscelino Kubitschek. Poate nu e o coincidență faptul că Kubitschek s-a înapoiat în Brazilia în momentul în care mareșalul Costa e Silva și-a preluat funcțiile prezidențiale.

Fostul președinte, ale cărui drepturi politice fuseseră suspendate de guvernul Castelo Branco pe o perioadă de 10 ani, nu s-a angajat pînă acum în vreo activitate politică importantă. Aceasta ar fi de altfel contrară ordinului pe baza căruia el și-a pierdut drepturile politice. Nimeni însă la Rio de Janeiro nu se așteaptă ca el să rămînă multă vreme nepăsător față de situația politică. Într-adevăr, el a stat de vorbă cu Carlos Lacerda, fostul guvernator al statului Guanabara (care include Rio de Janeiro), încheind cu acesta — cu cîteva luni în urmă — o alianță politică.

Nesiguranța cu privire la viitorul rol al lui Kubitschek scoate și mai mult în evidență întreaga nesiguranță politică din țară. Aranjamentul bipartit stabilit de fostul președinte Castelo Branco nu funcționează normal. Faptul nu este surprinzător întrucît atît partidul guvernamental, cunoscut sub inițialele sale ARENA, ca și partidul „oficial" de opoziție, Mișcarea democratică braziliană, reprezintă formațiuni neînchegate care includ oameni politici și concepții politice foarte diferite.

În afară de aceasta, viitorul rol al președintelui înlăturat, Goulart, face obiectul unor importante speculații politice. Goulart continuă să rămînă exilat la Montevideo, dar posibilitatea eventualei sale înapoieri în Brazilia este larg discutată. O serie de foști prieteni politici ai lui Goulart au făcut parte din delegația lui Costa e Silva la recenta conferință la nivel înalt a emisferei, ținută la Punta del Este. Ei s-au întîlnit acolo cu Goulart. Dacă mareșalul Costa e Silva intenționează să „umanizeze" revoluția militară, unii observatori de la Rio declară că el ar putea reda drepturile politice unora dintre asociații lui Goulart precum și lui Kubitschek.

În problema salariilor se așteaptă ca președintele Costa e Silva și ministrul muncii din guvernul său, Jarbas Passarinho, să inițieze o revizuire a politicii salariilor și a rezolvării problemelor muncii în general. Nu este deloc clar ce anume va implica revizuirea politicii salariilor, deși se crede că vor fi autorizate majorări generale. Totuși, ca tot ce se întîmplă în Brazilia, nu există nici o siguranță în ce privește amploarea schimbării. Numai timpul ne va spune care va fi realitatea.

James Nelson GOODSELL

profil

TORSTEN NILSSON

ministrul afacerilor externe al Suediei

În viața politică suedeză, actualul ministru de externe, Torsten Nilsson — confirmat în această funcție la 19 septembrie 1962 — constituie o prezență prestigioasă, de dată mai veche. Membru al guvernului de peste 20 de ani și reprezentant în parlament al Partidului social-democrat de peste 25 de ani, Nilsson a acumulat o bogată și îndelungată experiență politică.

Provenit dintr-o familie de meseriași, Nilsson — cu numele său întreg Harald Torsten Leonard Nilsson — s-a născut la 1 aprilie 1905, în satul Nevishög, din regiunea Skane (Suedia de sud). După absolvirea școlii reale și a celei profesionale, studiază la Universitatea populară a tineretului social-demorcat din Tînz (Thuringia). Întors în patrie, continuă meseria tatălui, lucrînd timp de șapte ani (1922—1929) pe diferite șantiere, ca zidar.

Atras foarte devreme de activitatea politică, este numit la 22 de ani secretarul Uniunii tineretului social-democrat din regiunea Skane. După trei ani de activitate (1927—1930), devine președintele organizației regionale și, ulterior, în 1934, al tineretului social-democrat din Suedia.

Concomitent, Torsten Nilsson a activat ca ziarist. Începînd prin a face reportaje și articole de politică internă, se ocupă ulterior de problemele vieții internaționale, în calitate de redactor al paginii externe a ziarului social-democrat „Arbetet" (Munca) din Malmö.

Cariera politică a lui Nilson urmează un curs ascendent în deceniul al cincilea. El ocupă funcții proeminente în conducerea națională a Partidului social-democrat : în 1940 devine secretar al partidului, iar în 1941 este ales membru al parlamentului. În anii următori, în timpul celui de-al doilea război mondial, conduce activitatea Internaționalei tineretului socialist și păstrează o strînsă legătură cu mișcările de rezistență din alte țări scandinave — Danemarca și Norvegia — sprijinind activ pe refugiații din statele aflate sub ocupație germană.

Ministru al comunicațiilor în perioada 1945—1951, Torsten Nilsson deține, pentru următorii șase ani, portofoliul apărării naționale. O activitate susținută a desfășurat ca ministru pentru problemele sociale.

Ca ministru al afacerilor externe, Torsten Nilsson a reprezentat Suedia în mai multe foruri internaționale : a participat la sesiunile Organizației Națiunilor Unite, ale Organizației Internaționale a Muncii, ale Consiliului Nordic. Nilsson a afirmat în repetate rînduri necesitatea dezvoltării relațiilor în toate domeniile și cu toate statele, indiferent de sistemul lor social.

Cu ocazia unei anchete internaționale organizată de revista „Lumea" (nr. 7/1967), ministrul de externe suedez declara : „În scopul realizării securității europene este foarte important să încurajăm cît mai mult posibil dezvoltarea relațiilor între statele cu sisteme sociale și politice diferite. O intensificare a acestor relații, pe plan bilateral și multilateral, ar contribui la îmbunătățirea climatului politic în Europa și, prin aceasta, la destindere în întreaga lume".

A. V.

poșta redacției

„A TREIA OFENSIVĂ“

Virgil Cristescu, București. **„Torrey Canyon“ nu era cea mai mare navă comercială din lume. Există alte 12 vase cu un tonaj superior și este semnificativ că toate sînt petroliere. Și, bineînțeles, nu poate fi exclusă eventualitatea ciocnirii vreunui alt asemenea rezervor uriaș de petrol brut cu o stîncă marină și deci poluarea altor ape și țărmuri. Pentru comparație, iată lista primelor 13 nave mari înainte de catastrofa din Marea Mînecii (cifrele indică tonajul brut ; pe coloana din dreapta este menționat pavilionul sub care navighează : acesta nu este întotdeauna al țării proprietarului navei ; pavilionul liberian, de pildă, este unul din „pavilioanele de convenință“ alese de armatorii americani din motive fiscale).**

Idemitsu Maru	— 191 000	Japonia
Tokyo Maru	— 150 000	Japonia
Nissho Maru	— 130 250	Japonia
Hokaku Maru	— 122 000	Japonia
Japan Jasmin	— 122 000	Japonia
Tokushima Maru	— 120 600	Japonia
Bergebig	— 120 500	Norvegia
Bergehorg	— 120 500	Norvegia
Bergehaven	— 120 500	Norvegia
Yamaju Maru	— 119 400	Japonia
Kaho Maru	— 119 000	Japonia
Isuzugawa Maru	— 118 000	Japonia
Torrey Canyon	— 118 000	Liberia

După cum se vede, locul de frunte revine Japoniei, care a început ceea ce se numește în cercurile industriale mondiale „a treia ofensivă“ pentru păstrarea supremației în domeniul construcțiilor navale. Anul trecut șantierele japoneze au construit 724 de nave diferite, avînd 6 250 000 de tone, deci 47 la sută din întregul volum mondial de construcții navale (față de 44 la sută în 1965). Pentru anul în curs, japonezii speră să cîștige încă cel puțin trei puncte, astfel ca jumătate din construcțiile navale din lume să poarte marca niponă. Au fost începute lucrări vaste de extindere a capacității de producție a marilor șantiere de la Osaka, Nagasaki, Chiba, Sakaide și Homoku. Cea mai mare cală, prevăzută pentru nave de 500 000 de tone, va avea o lungime de 800 de metri. „Șantierele Mitsubishi“ au preluat o comandă — cea mai mare din istoria construcțiilor navale — pentru 6 petroliere de cîte 276 000 de tone. Primele două le va preda beneficiarului („Gulf Oil“) în toamna anului 1968. Aceste petroliere vor avea dimensiunile : 346 m lungime, 53 m lățime și 22 m sub nivelul apei.

Singurii rivali sînt șantierele navale suedeze și cele franceze, care se află totuși mult în urmă față de „campioni“ ; Suedia are acum în lucru un petrolier de 206 000 de tone, iar Franța — un petrolier de 200 000 de tone.

INDONEZIA, 30 SEPTEMBRIE 1965

Dan Lucian Picu, București. **În legătură cu evenimentele petrecute la 30 septembrie 1965 în Indonezia sînt cunoscute următoarele date : în ziua respectivă, postul de radio Djakarta relata că forțe armate conduse de comandantul gărzii președintelui, locotenent-colonelul Untunk, au lansat o operațiune pentru a preîntîmpina acțiunea unor generali care plănuiau o demonstrație de forță la 5 octombrie. A doua zi, la 1 octombrie, același post de radio anunța însă că „șeful forțelor armate indoneziene, generalul Nasution, a zdrobit lovitura de stat condusă de locotenentul Untunk“. Forțele armate au preluat controlul asupra capitalei. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor vă este cunoscută.**

PETROLUL DE LA RUMAILA

D. Stanciu, Brașov. **Conflictul diplomatic dintre Irak și Kuweit își are originea într-o dispută privind terenurile petroliere de la Rumaila, care se întind de ambele părți ale frontierei dintre cele două țări. După o ciocnire de trupe la graniță, la 18 aprilie, ambele state și-au rechemat ambasadorul din țara vecină pentru consultări. Se pune problema creării în fapt a comisiilor mixte pentru delimitarea frontierei, asupra căreia s-a căzut de acord cu prilejul unui recent schimb de vizite între președintele Irakului, Abdel Rahman Aref, și emirul Kuweitului, Sabah al Salim al Sabah.**

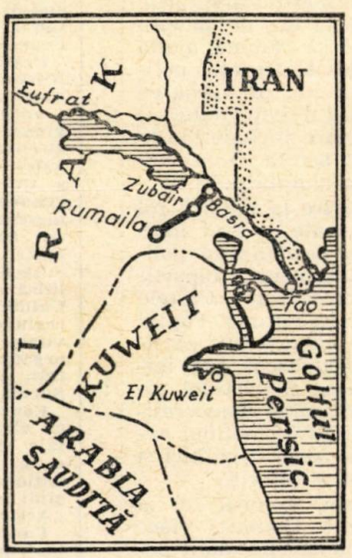

IN CE A CONSTAT COINCIDENȚA ?

Mihail Tandără, Buzău. **Despre scrisoarea președintelui Johnson în legătură cu continuarea bombardamentelor asupra R. D. Vietnam s-a relatat și în articolul „Simplă dispută preelectorală ?“ apărut în nr. 12/1967 al revistei „Lumea“. Coincidența la care vă referiți a constat în faptul că această scrisoare a fost făcută să circule în Senatul S.U.A. în momentul cînd senatorul Robert Kennedy rostea în fața aceluiași for un discurs în care cerea încetarea bombardamentelor.**

GHINIONUL LUI GOLDWATER

Mihai Nicolescu, Craiova. **În dorința de a încuraja interesul dv. pentru acest gen gazetăresc, reproducem scurtul foileton despre ghinionul lui Barry Goldwater. După cum desigur veți observa, i-am făcut unele îndreptări stilistice. Din nou repetăm recomandarea de rîndul trecut : mai multă atenție formei de exprimare.**

«Cu toate că era cel mai notoriu corijent la realism dintre prezumptivii candidați republicani, senatorul Barry Goldwater a fost desemnat acum trei ani de Convenția G.O.P. ca oponent (cu șanse minime) al președintelui Johnson. Cum era de așteptat, datorită notelor proaste obținute la oral în cursul campaniei electorale, Barry a rămas repetent. Și totuși, dacă vom analiza mai atent cauzele înfrîngerii sale, vom observa că Barry a avut ghinion numai pentru că s-a pripit, pentru că l-a luat gura pe dinainte. Prima sa gafă a fost aceea de a afirma într-un discurs public că este partizanul unei angajări masive a americanilor în Vietnam, în timp ce secretarul apărării, McNamara, declara că „exclude o întărire a forțelor americane pentru cîștigarea războiului în numele sud-vietnamezilor“.

Și Barry a mai făcut gafe. A preconizat o bombardare a Vietnamului de nord de către aviația americană, dîndu-i președintelui Johnson prilejul să afirme că nu intenționează absolut de loc să extindă războiul asupra Vietnamului de nord.

Alt exemplu de proastă inspirație : a cerut înapoierea „la zilele lui Dulles“, cînd formula avansării pînă în pragul războiului a fost aplicată în Taivan, în Liban și în multe alte locuri“. Or, mai trebuia să treacă un an întreg înainte ca un grup de 10 000 de turiști americani să debarce într-o noapte pe o plajă a Republicii Dominicane.

Adversarii l-au numit extremist, reprezentant al unei minorități dintr-o minoritate, i-au ridiculizat discursurile și i-au determinat astfel înfrîngerea. De atunci, însă, lucrurile s-au schimbat mult, mult de tot. Acum Barry regretă. Regretă că nu s-a „păstrat“ pentru alegerile din '68. Acum, cu aceleași discursuri, n-ar mai fi considerat extremist, ci un moderat sprijinitor al politicii actuale. Dar vai, Barry s-a compromis, nu mai poate candida. A fost înfrînt de plăcerea nesăbuită de a anticipa.

Ce înseamnă să te pripești !».

FLOTA ROMÂNĂ IN TRECUT

Tot în legătură cu istoricul flotei noastre : cronicile vechi ne vorbesc despre formații militare navale organizate încă din timpul lui Mihai Viteazul. Acesta avea o flotă compusă din aproximativ 1 600 de ambarcațiuni. Primele nave românești înarmate cu tunuri au fost caiacele care-l duceau pe Grigore Ghica Vodă în anul 1727 de la Brăila la Galați. În 1776, la Galați au fost construite două galioane, nave de război destul de întîlnite în acea vreme. Unul din cele două galioane era destinat Țării Românești, celălalt Moldovei. Ele aveau cîte 26,5 m lungime fiecare. Prima navă de război cu aburi a fost „România“, transformată în timpul domniei domnitorului Al. I. Cuza din remorcher în navă de război, avînd ca armament două tunuri de 75 mm. În timpul războiului pentru independență, flota de război română a jucat un rol însemnat, asigurînd trecerea în siguranță peste Dunăre a armatelor ruse și române. În acest scop guvernul român a pus la dispoziția trupelor româno-ruse patru nave de război, vasul „România“ și trei șalupe torpiloare, „Rîndunica“, „Ștefan cel Mare“ și „Fulgerul“. Dintre acestea s-a remarcat șalupa „Rîndunica“. Ea a reușit să scufunde cu ajutorul unei torpile unul din cele două monitoare cuirasate turcești care amenințau trecerea peste Dunăre, celălalt fiind scufundat de bateriile de coastă românești la Măcin.

VALENTIN MUNTEANU
București

STADIUL LUCRĂRILOR DE PE NIL

V. Dănăilă, Suceava. **Templul Kalabsha, vechi de 2 000 de ani, se afla inițial cu circa 60 de mile mai la sud, într-o regiune inundată acum de lacul Nasser, care se întinde în spatele noului baraj de pe Nil.**

Ca rezultat al apelului U.N.E.S.C.O., la care au răspuns nu mai puțin de 60 de țări, au fost salvate numeroase temple vechi. Deplasarea templului Kalabsha a fost comparativ simplă ; el a fost demontat piatră cu piatră și transportat spre nord pe plute. Templul de la Amada a fost mutat intact, milimetru cu milimetru, pe o distanță de o milă și jumătate, cu ajutorul cricurilor hidraulice, al platformelor și a trei rînduri de șine, spre un nou amplasament unde este și el la adăpost de inundații.

Toate aceste acțiuni sînt lăsate însă în umbră de amploarea și costul (cel puțin 12 800 000 lire sterline) operațiunii pentru păstrarea templelor dăltuite în stîncă ale lui Ramses al II-lea și reginei sale, la Abu Simbel, la 170 mile sud de Assuan. Monumentele au fost fragmentate în 1 041 de părți, cîntărind fiecare între 20 și 30 tone, și au fost reconstituite în susul Nilului, pe platoul vestic. Deoarece această acțiune a început tîrziu, a fost nevoie să se cheltuiască 2 milioane de lire sterline pentru un baraj provizoriu întrucît, în lipsa acestuia, Nilul ar fi inundat templele încă de la începutul anului 1965. Deși s-au injectat rășini sintetice pentru a se întări gresia friabilă, unele fragmente s-au spart atunci cînd au fost ridicate. În alte părți, rășina a pătruns în părțile interioare, sculptate, ale pereților. Arheologii s-au temut luni de-a rîndul în privința rezultatului acestei acțiuni, deoarece părerile lor se deosebeau uneori de acelea ale inginerilor.

Acum însă, această fază a trecut. Pînă în 1972, cînd noul lac va atinge probabil nivelul său maxim, monumentele reconstituite vor fi fost grupate în trei localități : noua regiune Kalabsha, în jurul Amadei, la 120 mile sud de Assuan, și la Abu Simbel.

Florian Dragomirescu, Giurgiu. **Vă mulțumim pentru ofertă, dar materialele propuse de dv. nu intră în vederile noastre.**

Prof. M. Chirin, Sinaia. **Vă mulțumim pentru atentele sesizări de ordin geografic.**

Stelian Lozneanu, Dorohoi. **Președintele Consiliului Prezidențial al R. P. Ungare, Pál Losonczi, a fost prezentat la rubrica „Profil“ în nr. 17/1967.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

UZINA DE VAGOANE ARAD

VAGONUL DE CĂLĂTORI CL. II-a

cu 10 compartimente a 8 locuri fiecare, iluminat fluorescent, încălzire cu aer cald și abur iar vara sistem de ventilație prin conductele de suflare a aerului cald ; două spălătoare prevăzute cu prize electrice, 2 cabine de toaletă.

Vagonul este înzestrat cu două boghiuri, cu arcuri elicoidale, amortizor hidraulic asigurînd un mers foarte liniștit. Viteza de circulație pînă la 160 km/oră.

Posibilitate de frînare bună prin frîna KES cu acțiune rapidă chiar la viteze mari. Vagonul, prin construcție și execuție, se încadrează în toate prescripțiile internaționale. Compartimentele sînt realizate într-un colorit pastelat plăcut, diferite unul de celălalt la culoare.

publicitate
lumea

publicitate
lumea

RESTAURANTUL PODGORIA
DRĂGĂȘANI

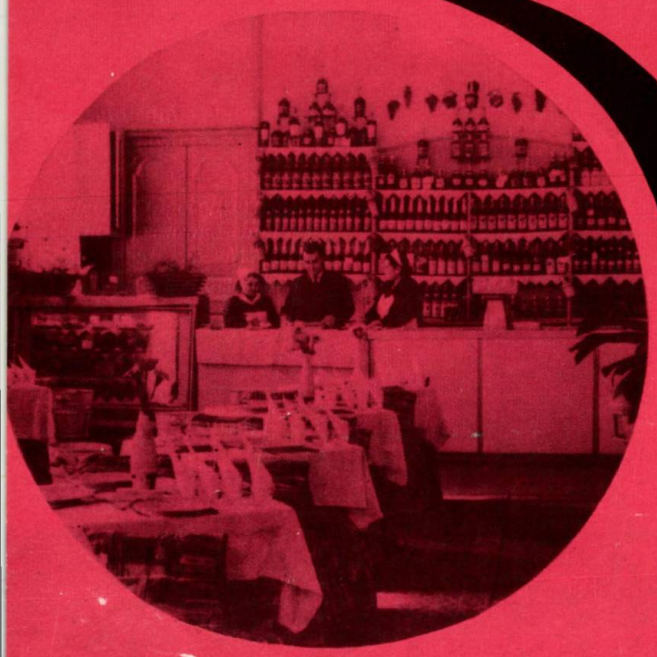

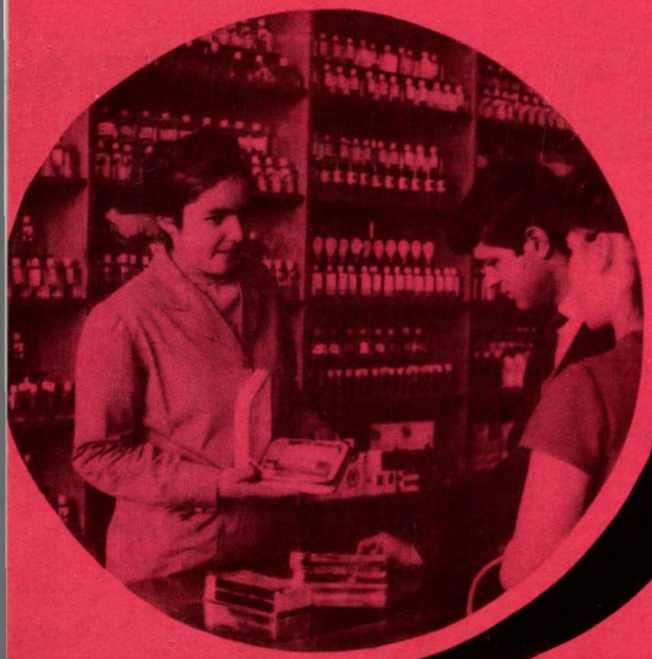

MAGAZIN UNIVERSAL
LA DRĂGĂȘANI

TURIȘTI!

în trecere
prin regiunea Argeș,
vizitați
unitățile comerciale
ale U.R.C.C.
de pe traseele turistice
care vă oferă
multiple posibilități
de recreiere și aprovizionare

2 lei

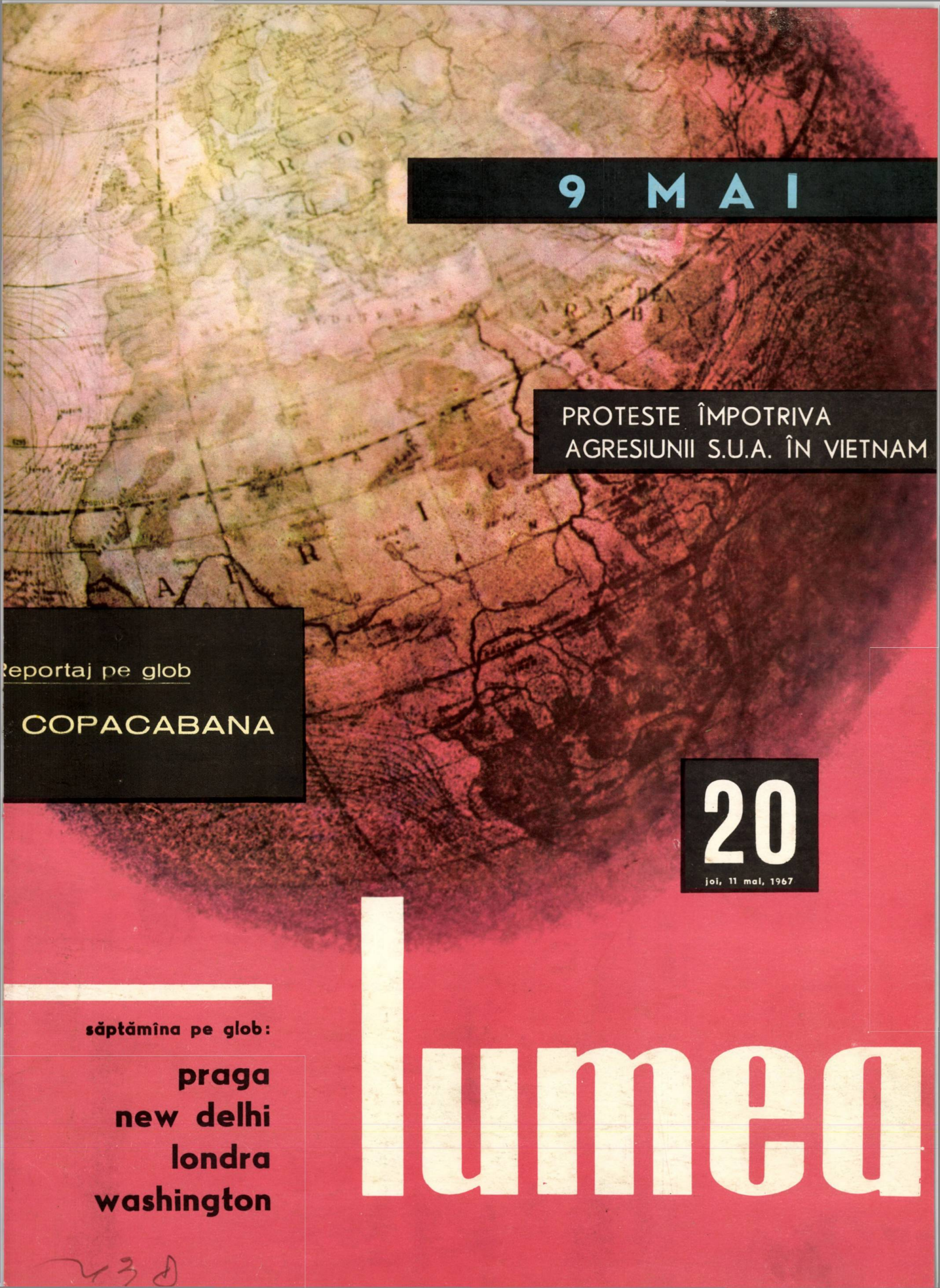

9 MAI

PROTESTE ÎMPOTRIVA AGRESIUNII S.U.A. ÎN VIETNAM

Reportaj pe glob

COPACABANA

20

joi, 11 mai, 1967

lumea

săptămîna pe glob:

praga
new delhi
londra
washington

430

ÎMPOTRIVA AGRESIUNII AMERICANE ÎN VIETNAM!

În întreaga lume au loc puternice manifestații de protest împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam. La Paris, peste 15 000 de persoane au demonstrat înfierînd sălbaticele bombardamente asupra Hanoiului și Haifongului.

La Stockholm, tribunalul internațional „Bertrand Russell" a anchetat fărădelegile săvîrșite de intervenționiștii americani în Vietnam. Fotografia înfățișează dezbaterile din sala „Folkets".

Numărul total al avioanelor agresoare americane doborîte pînă acum pe teritoriul R. D. Vietnam se ridică la 1859. În fotografie : rămășițele unui avion „E-103" doborît în apropierea localității Thu Phong.

lumea

nr. 20 (185) – 11 mai 1967

sumar

9 MAI *Constantin Florea*

MERSUL EVENIMENTELOR
4 În Vietnam — noi trepte ale escaladării americane. — Contacte internaționale. — Vizitele lui Otto Winzer la Cairo și Damasc. — Runda Kennedy : „lovitură de teatru".

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI
8 STOCKHOLM : Mărturiile acuză. *Sven Frostenson*
NEW DELHI : Disputa prezidențială. *Eb. Brook*
12 PRAGA, 100 de turnuri, 1 000 de schele. *Radu Dobre*
13 TEHERAN : Educație, sănătate, dezvoltare. *Mihai Matei*

ARTICOLE
7 Obiecții la intrarea Angliei în Piața comună. *Ian Mikardo*, membru al Camerei Comunelor.
9 Vietnam : Adevăratul reprezentant al poporului din Vietnamul de sud. *Bechir Ben Yahmed*
10 Operațiunea Westmoreland. *Eugen Preda*
14 Evenimentele din Grecia și ecoul lor internațional. *Eugen Phoebus*
21 Berlin, mai 1945. Pagini din „carnetele de război" ale lui *Konstantin Simonov*
23 Evenimentele de la Dallas și fenomenul editorial Kennedy. *Silviu Brucan*

INTERVIUL NOSTRU
11 TORSTEN NILSSON, *ministrul de externe al Suediei* : Probleme actuale ale vieții internaționale

REPORTAJ PE GLOB
16 Copacabana. *Antonio Vieira*

PE URMELE ISTORIEI
18 Acțiuni ale diplomației românești în sprijinul cuceririi independenței. *Prof. univ. Vasile Maciu*

■ 26 Pe urmele lui Bormann et comp. (I)

CONTRAPUNCT
26 Salisbury n-a meritat premiul ? *Felicia Antip*
27 Cine va fi campion mondial de box. *Ion Jercan*

FIȘIER
25 O.M.S. Sesiunea XX. *Dr. Mihai Aldea*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ
27—31 New York Herald Tribune, The New Republic, Izvestia, Le Figaro, Le Monde, Jornal do Brasil, The New York Times, L'Essor

PROFIL
31 Zakir Husain, președintele Republicii India

BREVIAR (4) ● **AGENDA INTERNAȚIONALĂ** (5) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

9 MAI

Inscrisă la loc de cinste în istoria patriei, ziua de 9 mai marchează două dintre momentele epocale în cronica luptei de veacuri a poporului român pentru libertate și independență națională, pentru dreptate și propășire socială. Acum 90 de ani, la 9 mai 1877, a fost proclamată independența de stat, eveniment de o deosebită importanță în făurirea și consolidarea României moderne, în dezvoltarea statului român național. În urmă cu 22 de ani, la 9 mai 1945, popoarele lumii au sărbătorit încheierea victorioasă a războiului împotriva Germaniei hitleriste, la înfrîngerea căreia România și-a adus o contribuție de seamă.

Rezultat al unui proces complex și îndelungat de dezvoltare a societății românești, expresie a unor cerințe și necesități obiective, cucerirea independenței naționale a fost opera poporului român, rodul luptei sale eroice, dusă timp de secole, pentru dezrobirea de sub jugul apăsător al Porții otomane, pentru libertate și neatîrnare. Veacuri de-a rîndul, Țara Românească, Moldova, Transilvania au cunoscut asuprirea națională — izvor de mari suferințe pentru poporul român. Îndelungata dominație străină, războaiele distrugătoare duse pe teritoriul țărilor române de diferite mari puteri rivale au provocat distrugerea a nenumărate valori materiale și spirituale, au frînat considerabil progresul României, determinînd rămînerea ei în urmă față de alte țări.

Jugul străin nu a putut însă distruge ființa națională a poporului român, nu a putut stăvili mersul său înainte, nu a putut înăbuși setea de libertate a poporului, dorința sa de a-și crea un stat național suveran și independent. În pofida a tot felul de piedici, poporul nostru nu a încetat lupta de eliberare națională și socială, nu a precupețit nici un efort, nici un sacrificiu pentru izgonirea asupritorilor străini, pentru făurirea unui stat propriu, independent. Sentimentul puternic al dragostei față de patrie, al demnității naționale, ideile nobile ale libertății și progresului — pentru care au militat cei mai luminați patrioți ai țării — au însuflețit poporul român în lupta sa grea pentru neatîrnare.

În această luptă, pentru cîștigarea dreptului sacru de a fi singurul stăpîn în patria sa, poporul român a înscris multe pagini glorioase. „Întreaga istorie a țării — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — demonstrează că poporul muncitor, forțele sale revoluționare, progresiste și patriotice au înfăptuit toate marile transformări revoluționare, au asigurat mersul înainte al societății noastre. Toate momentele importante din viața patriei noastre sînt legate de lupta maselor, a întregului popor — motorul progresului social, adevăratul făuritor al istoriei României". Independența cucerită la 1877 a fost obținută de popor, pe calea luptei armate împotriva asupritorilor. În războiul drept din anii 1877—1878, menit să apere și să consolideze independența țării de-abia proclamată, armata română — sprijinită de masele largi populare de la orașe și sate, animate de un fierbinte patriotism — a dat grele jertfe de sînge, aducîndu-și o contribuție importantă la victoria asupra Porții otomane. În luptele crîncene de la Grivița, Rahova, Plevna și Smîrdan, ostașii români, împreună cu ostașii ruși și detașamentele de voluntari bulgari, au săvîrșit minuni de vitejie, reușind să înfrîngă rezistența înverșunată a dușmanului. Sîngele vărsat în lupta comună împotriva cotropitorilor pentru libertate și independență a întărit prietenia dintre poporul român și popoarele rus și bulgar. Jertfele și sacrificiile poporului român au constituit factorul hotărîtor care a impus recunoașterea statului român ca stat independent, de sine stătător.

După scuturarea jugului otoman s-au creat condiții mai prielnice pentru intensificarea dezvoltării economice a țării, pentru evoluția ei pe calea progresului, lupta maselor populare pentru transformări sociale s-a ridicat pe o nouă treaptă. Cucerirea independenței a constituit o importantă verigă în procesul de făurire a statului unitar român, proces încheiat în anul 1918, cînd lupta de eliberare națională a poporului român a fost încununată de succes. Operă a întregului popor român, desăvîrșirea unității naționale a creat cadrul general politic, economic și social pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție, pentru înmănunchierea laolaltă a energiilor și capacităților creatoare ale poporului nostru, a creat condiții favorabile activității forțelor progresiste ale societății, mișcării muncitorești revoluționare.

În deceniile următoare, misiunea de a călăuzi poporul nu numai la eliberarea socială dar și la cucerirea unei depline neatîrnări politice și economice a țării față de puterile imperialiste a revenit Partidului Comunist Român care, continuînd cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, a devenit exponentul fidel al intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale întregului popor în lupta pentru progres social, pentru o reală independență și suveranitate a țării.

Punct culminant al luptei duse împotriva dictaturii antonesciene și a ocupanților naziști, insurecția națională antifascistă din august 1944, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a marcat începutul unei ere noi în istoria țării noastre. Ea a deschis larg drumul eliberării poporului român și al progresului social, drumul făuririi unei Românii pe deplin suverane și independente. Răsturnînd dictatura fascistă, poporul român s-a alăturat cu hotărîre coaliției antihitleriste, mobilizîndu-și toate forțele și energiile sale pentru a-și aduce contribuția la înfrîngerea definitivă a Germaniei naziste.

Sînt încă vii în conștiința omenirii luptele eroice duse de-a lungul anilor grei ai celui de-al doilea război mondial de popoare, de forțele progresiste și democratice unite împotriva acțiunilor celui mai agresiv și mai reacționar detașament al imperialismului — imperialismul hitlerist. Forțe uriașe din numeroase țări s-au ridicat în acei ani împotriva dușmanului cotropitor, formînd coaliția antihitleristă din care făceau parte U.R.S.S., Anglia, S.U.A. și căreia i s-au alăturat apoi alte țări. Rolul hotărîtor în înfrîngerea Germaniei și obținerea victoriei asupra fascismului l-a avut Uniunea Sovietică, forța principală a acestei coaliții, care a purtat pe umerii săi greul războiului. Poporul sovietic, armata sovietică, sub conducerea Partidului Comunist, dînd dovadă de un eroism fără seamăn, au dat lovituri decisive forțelor fasciste, au înfruntat și nimicit mașina de război hitleristă, spulberînd planurile imperialismului german de a-și instaura dominația mondială. Victoriile strălucite ale armatei sovietice, succesele trupelor aliate însuflețeau lupta de rezistență antifascistă a popoarelor, le întăreau încrederea în victorie.

Aniversînd împreună cu toate popoarele marea Zi a Victoriei asupra fascismului, poporul român este mîndru că și-a dat contribuția la cauza înfrîngerii fascismului, înscriind astfel o pagină glorioasă în istoria luptelor sale pentru libertate și independență. După ce, în zilele imediat următoare actului istoric de la 23 August 1944, forțele patriotice și unitățile militare au eliberat Capitala și cea mai mare parte a teritoriului patriei, Armata Română, umăr la umăr cu Armata Sovietică, a alungat prin lupte grele trupele hitleriste și hortiste de pe întregul teritoriu al țării și a luat apoi parte activă la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, continuînd acțiunile militare pînă la capitularea Germaniei. Efectivele militare angajate de România în războiul antihitlerist s-au ridicat la aproape 540 000 de oameni. Aproximativ 170 000 de militari români s-au jertfit în marile bătălii purtate împotriva cotropitorilor hitleriști.

În focul luptei antihitleriste, prin sîngele vărsat în comun în această luptă, s-a dezvoltat și întărit frăția de arme româno-sovietică, s-au cimentat prietenia și colaborarea frățească dintre popoarele român și sovietic.

Participarea la războiul eliberator împotriva Germaniei hitleriste, dezvoltarea victorioasă a revoluției populare sub conducerea partidului de avangardă al clasei muncitoare, au constituit momente de seamă în consolidarea suveranității și independenței naționale a României, în ascensiunea țării pe calea progresului social.

Devenind liber și stăpîn pe soarta sa, poporul român, prin eforturi susținute, a dat viață politicii Partidului Comunist Român de construire a socialismului în țara noastră. Transformările petrecute în viața economică, politică și socială a țării în anii construcției socialiste, victoria deplină și definitivă a socialismului au creat condiții pentru ridicarea României pe noi trepte ale progresului și civilizației, pentru înflorirea națiunii socialiste române. Urmînd cu nețărmurită încredere Partidul Comunist Român, călăuza sa încercată pe drumul libertății și fericirii, poporul nostru transpune cu elan în viață programul elaborat de Congresul al IX-lea, asigurînd un nou și puternic avînt economiei pe baza tehnicii noi, dez-

voltarea științei și culturii, ridicarea continuă a nivelului de viață și civilizație.

„Aspirațiile luptătorilor pentru neatîrnare care în urmă cu nouă decenii doreau ca România «să-și trăiască propria viață» și să se afle «pe picior de egalitate în marea familie europeană» — arăta tovarășul Ion Gheorghe Maurer la adunarea solemnă cu prilejul aniversării independenței — au devenit împliniri certe. Statornicirea orînduirii socialiste, creșterea potențialului economic și îmbogățirea patrimoniului spiritual au deschis largi posibilități participării României la circulația și schimbul de valori pe plan mondial, extinderii relațiilor sale cu țări de pe toate meridianele globului".

În cei 22 de ani care au trecut de la victoria asupra fascismului, în lume s-au produs mari schimbări. Formarea și dezvoltarea sistemului mondial socialist, apariția a zeci de noi state pe ruinele vechilor imperii coloniale, creșterea mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a mișcărilor general-democratice, au contribuit la întărirea considerabilă a forțelor antiimperialiste, ale socialismului, păcii și progresului.

Deși raportul de forțe pe arena mondială s-a schimbat în favoarea socialismului, democrației și păcii, imperialismul continuă să reprezinte o gravă amenințare la adresa păcii popoarelor, a dezvoltării lor libere și independente. În pofida lecțiilor istoriei, a învățămintelor celui de-al doilea război mondial, cercurile imperialiste reacționare, în frunte cu imperialismul american, încercînd să stăvilească lupta popoarelor pentru pace, independență națională și socialism, se amestecă în mod brutal în treburile interne ale unor state independente, organizează comploturi și intervenții armate, încurajează cercurile revanșarde din R. F. a Germaniei și alte cercuri reacționare, se opun procesului de însănătoșire a vieții internaționale. În aceste condiții se impune mai mult ca oricînd întărirea unității tuturor forțelor antiimperialiste și în primul rînd a unității partidelor comuniste și muncitorești, a țărilor socialiste — chezășie a victoriei cauzei socialismului și păcii. Conștient de răspunderea care revine tuturor partidelor pentru destinele mișcării comuniste, Partidul Comunist Român își aduce întreaga contribuție la apărarea și întărirea unității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor marelui front mondial al luptei pentru socialism, pentru pace și progres social.

Pornind de la considerentul că în epoca noastră fiecare națiune, mare sau mică, are un rol de îndeplinit, România desfășoară o activitate permanentă pentru asigurarea păcii și securității, pentru dezvoltarea colaborării între popoare, pentru așezarea pe baze rationale a raporturilor dintre state, se manifestă ca un factor activ pe arena internațională. Țara noastră pune în centrul politicii sale externe întărirea relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste. În același timp, România dezvoltă relații cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială.

La temelia politicii externe a țării noastre stau principiile de nezdruncinat ale suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta. Viața arată că aceste principii, aceste aspirații înaintate — care corespund unor necesități obiective ale vieții internaționale contemporane — constituie singura bază rațională, trainică pentru dezvoltarea unor relații normale între state, pentru asigurarea păcii în lume. De aceea, în ciuda oricăror rezistențe și opoziții, ele se impun cu tot mai multă forță în relațiile dintre state, capătă tot mai mulți aderenți în lumea întreagă. „Acordînd întregul său sprijin instaurării unei politici realiste în viața internațională, militînd activ și neobosit pentru promovarea principiilor de independență și suveranitate pe arena mondială — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist Român, guvernul țării noastre pornesc de la principiul că ceea ce este nou și corespunde cerințelor vieții se dezvoltă și se impune în pofida oricărei piedici".

Evoluția vieții sociale contemporane demonstrează că idealurile libertății, departe de a se fi perimat, acționează ca o puternică pîrghie a dezvoltării istorice, însuflețesc popoarele în lupta lor pentru o dezvoltare independentă și prosperă, constituind o trăsătură caracteristică a epocii noastre. Ducînd mai departe procesul de dezvoltare a națiunilor, socialismul creează condiții pentru deplina lor înflorire, descătușează toate energiile creatoare ale poporului. Înlăturarea asupririi naționale, dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, respectarea drepturilor și a personalității fiecărui popor constituie un imperativ fundamental al vremurilor noastre, condiționînd dezvoltarea colaborării internaționale, crearea unui climat de înțelegere și apropiere între popoare. Poporul român, care și-a cucerit prin lupte grele independența națională, este pe deplin solidar cu popoarele care luptă pentru eliberarea de sub dominația imperialismului, pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, pentru asigurarea dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî singură destinul.

Poporul nostru și-a exprimat solidaritatea frățească cu lupta eroică a poporului vietnamez, i-a acordat și îi acordă tot sprijinul politic, diplomatic, economic și moral pentru victoria cauzei sale drepte. Noile acțiuni agresive împotriva poporului vietnamez, extinderea bombardamentelor barbare asupra Hanoiului și a altor mari centre populate, distrugerea premeditată a digurilor, școlilor, spitalelor, reprezintă o încălcare flagrantă a celor mai elementare principii umanitare, morale și de drept, încarcă de grea răspundere Statele Unite ale Americii. Partidul și guvernul român, întreaga opinie publică din țara noastră cer curmarea imediată a agresiunii S.U.A. în Vietnam, încetarea necondiționată a bombardamentelor asupra R. D. Vietnam ; poporul vietnamez să fie lăsat singur să-și hotărască soarta, fără nici un amestec din afară.

O problemă de cea mai mare însemnătate pentru asigurarea păcii în lume o constituie dezvoltarea unui climat de pace și securitate în Europa — continent greu încercat în decursul celor două războaie mondiale și pe care se mențin și astăzi surse de încordare, primejdii pentru pacea popoarelor. În rezolvarea acestei probleme sînt vital interesate popoarele continentului, care au trăit experiența tragică a războiului trecut, toate popoarele lumii. Ideile securității europene, ale normalizării și dezvoltării relațiilor cu toate țările, ale lărgirii și intensificării cooperării intereuropene se bucură de sprijinul crescînd al unor cercuri tot mai largi ale opiniei publice, ceea ce creează condiții și posibilități favorabile pentru abordarea problemei securității europene într-un mod nou, pe baze acceptabile pentru toate statele europene.

Acționînd în spiritul principiilor formulate în Declarația de la București a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, România militează cu consecvență pentru intensificarea relațiilor între toate statele europene pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, pentru extinderea colaborării intereuropene în interesul asigurării unei securități trainice pe continentul nostru, al consolidării păcii în lumea întreagă. În înfăptuirea acestui deziderat o importanță esențială are adoptarea unei poziții realiste față de schimbările petrecute în Europa în perioada postbelică și în primul rînd recunoașterea existenței celor două state germane — R. D. Germană și R. F. a Germaniei, state suverane și egale în drepturi — ceea ce presupune dezvoltarea de relații normale cu ambele state germane, garantarea inviolabilității frontierelor statornicite după război. La asigurarea securității europene ar contribui, de asemenea, aplicarea de măsuri concrete pe calea dezarmării, crearea unor zone denuclearizate, interzicerea accesului R.F.G. la arma nucleară, retragerea tuturor trupelor străine în granițele lor naționale, lichidarea împărțirii Europei în grupări militare opuse. Desigur, atîta timp cît continuă să se mențină blocul militar N.A.T.O., statele socialiste sînt obligate să mențină Tratatul de la Varșovia, să-și întărească în permanență capacitatea de apărare.

Sărbătorirea zilei de 9 mai găsește poporul nostru, călăuzit de Partidul Comunist Român, în plin efort creator pentru dezvoltarea economiei și culturii socialiste, pentru desăvîrșirea victorioasă a operei de construcție socialistă, pentru înflorirea continuă a națiunii socialiste. Aniversînd Ziua independenței de stat și Ziua Victoriei, poporul nostru este hotărît să depună și în viitor toate eforturile pentru a-și aduce întreaga sa contribuție la întărirea forțelor frontului mondial antiimperialist, la triumful cauzei progresului social și păcii între popoare.

Constantin FLOREA

breviar

3 mai

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, împreună cu tovarășii Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., a primit delegația Partidului Comunist Sirian, condusă de tovarășul Youssef Faysal, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.S., care, la invitația C.C. al P.C.R., ne-a vizitat țara între 24 aprilie și 4 mai.

6 mai

A părăsit Capitala delegația Uniunii Ziariștilor din Republica Federală a Germaniei care, la invitația Ministerului Afacerilor Externe și a Uniunii Ziariștilor din Republica Socialistă România, a făcut o vizită de documentare în țara noastră în perioada 22 aprilie — 6 mai a.c.

Din delegație au făcut parte: H. Dawill, secretar general al Uniunii Ziariștilor din Republica Federală a Germaniei, H. Schmitz, redactor-șef adjunct la ziarul „Kölnerstadt Anzeiger", Fritz von Globig, redactor la ziarul „Stuttgarter Zeitung", A. Diel, redactor la ziarul „Main Post" din Würtzburg, A. Coulin, redactor la postul de radio „Deutschlandfunk" din Köln, și H. Hamm, corespondent la Bonn al ziarului „Frankfurter Allgemeine Zeitung".

7 mai

Între 3 și 7 mai, la invitația guvernului Republicii Socialiste România, ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson, a făcut o vizită în țara noastră. În cursul vizitei sale, ministrul suedez a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, de tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat, și de tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri.

8 mai

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe Majestatea Sa Mahendra, regele Nepalului, care între 6 și 9 mai a făcut o vizită neoficială în țara noastră.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Argentina, Rogelio Rafael Tristany, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a primit delegația guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria, condusă de Ninko Stefanov, președintele Comitetului pentru Controlul de Stat, care a participat la festivitățile prilejuite de cea de-a 90-a aniversare a cuceririi independenței de stat a României.

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a primit delegația guvernamentală a Uniunii Sovietice, care a participat la festivitățile prilejuite de cea de-a 90-a aniversare a cuceririi independenței de stat a României. Delegația este compusă din Leonid Fedorovici Iliciov, locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., și A. V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la București.

mersul evenimentelor

4 — 10 mai

În Vietnam — noi trepte ale escaladării americane

Noi raiduri ale aviației americane au fost întreprinse în ultima săptămînă asupra Hanoiului. La 5 mai, peste 30 de avioane s-au desfășurat pe cerul Republicii Democrate Vietnam, bombardînd în trei valuri centre dens populate din suburbiile orașului. Șapte avioane au fost doborîte, mai mulți piloți au fost luați prizonieri. Corespondenții străini se aflau în momentul acela la sediul clubului internațional, unde avea loc o conferință de presă în legătură cu ultimele bombardamente asupra orașului Hanoi. Cînd a sunat alarma aeriană, ziariștii străini tocmai vizionau un film ce înfățișa imagini surprinse la cîteva minute după lansarea bombelor asupra cartierului Gialam. După reluarea conferinței de presă, vestea că aviația americană bombardase același cartier Gialam, pe care cu cîteva clipe mai înainte îl văzuse pe ecran, a cutremurat asistența. Schijele fierbinți ale unui avion prăbușit nu departe de clubul internațional au fost aduse de către Nguyen Duc Lac, președintele Comisiei orașului Hanoi pentru anchetarea crimelor comise de americani în Vietnam, drept o mărturie palpabilă a ororilor războiului.

În ultimele cinci zile, au fost lansate asupra Hanoiului, printre altele, zeci de bombe încărcate cu peste 30 000 de încărcături cu bile, folosite în mod sistematic și deliberat împotriva populației civile nord-vietnameze. Au fost bombardate uzine, locuințe, aerodromul internațional și digurile rîului Duong.

În comentariile lor, ziariștii străini au subliniat că în prezent asistă la o escaladare a războiului aerian împotriva R. D. Vietnam, fapt atestat și de Comandamentul militar american care se folosește din plin de ordinul în alb al președintelui S.U.A., ca o „compensație" (după calculele sale) a înfrîngerilor suferite în Vietnamul de sud.

Neta intensificare a escaladării americane în Vietnam, repetatele și sistematicele raiduri aeriene deasupra Hanoiului și Haifongului, sosirea de noi și noi trupe americane în Vietnamul de sud nu reușesc să zdruncine spiritul de luptă al poporului vietnamez și hotărîrea sa de a riposta agresorului pînă la capăt.

Noile acțiuni agresive ale Statelor Unite sînt condamnate cu hotărîre de opinia publică mondială. „Să întîmpinăm escaladarea războiului cu escaladarea opoziției față de acest război" se spune în apelul publicat în „New York Times" de o grupare condusă de pastorul Martin Luther King. O demonstrație antiamericană a fost organizată duminică la Beirut de studenții libanezi. Ei au purtat pancarte și au scandat lozinci de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam. Un număr de 44 de cluburi ale Partidului democrat din New York, care reunesc 25 000 de membri, au adresat președintelui Johnson un apel în care cer încetarea necondiționată a bombardamentelor asupra Republicii Democrate Vietnam și recunoașterea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud. De asemenea, în întreaga Franță continuă să se desfășoare pregătiri în vederea Adunării pentru pace în Vietnam care va avea loc la Paris la 20 și 21 mai. Conducerea Mișcării pentru pace, cu sprijinul a numeroase organizații democratice și sindicale și al unor personalități științifice, artistice și religioase organizează zilele acestea numeroase adunări locale și regionale unde sînt desemnați delegați. Un număr de 120 de artiști plastici, printre care Pablo Picasso, Jean Effel și Max Ernst, au semnat un manifest cerînd tuturor artiștilor francezi să-și aducă contribuția la Adunarea de la Paris pentru pace în Vietnam. Dar cele mai convingătoare condamnări vin în aceste zile de la Stockholm. Martorii oculari ai ororilor săvîrșite de Statele Unite în Vietnam depun mărturie în fața Tribunalului Russell, care la 2 mai și-a început dezbaterile în acest oraș. „Facem cercetări pentru a demasca ; producem documente pentru a acuza, trezim conștiințe pentru a crea o rezistență de masă" (Bertrand Russell).

Invitat să răspundă în fața tribunalului internațional în legătură cu delictul comis de S.U.A. împotriva păcii, prin dezlănțuirea unui război de agresiune, Dean Rusk, secretarul de stat al Statelor Unite, a refuzat, motivînd că nu dorește cîtuși de puțin să stea de vorbă cu „un bătrîn englez de 94 de ani". N-a surprins pe nimeni că secretarul de stat nu e de acord cu Bertrand Russell în ceea ce privește condamnarea „aroganței rasiste, a moralei brutalității și a forței abuzive" americane în Vietnam. A-i reproșa însă bătrînețea nu este numai o lipsă de curtoazie, ci și o dovadă a absenței unor argumente plauzibile.

La Washington, în timp ce președintele Johnson, în cursul unei improvizate conferințe de presă, amintea că este gata să studieze în săptămînile următoare problema trimiterii de noi trupe în Vietnam, iar generalul Westmoreland, în turneul său oratoric, cerea intensificarea intervenției militare, criticile la adresa Administrației continuă să se manifeste cu vigoare. Douăzeci și nouă de membri democrați ai Camerei Reprezentanților au adresat vineri o scrisoare președintelui Johnson cerîndu-i

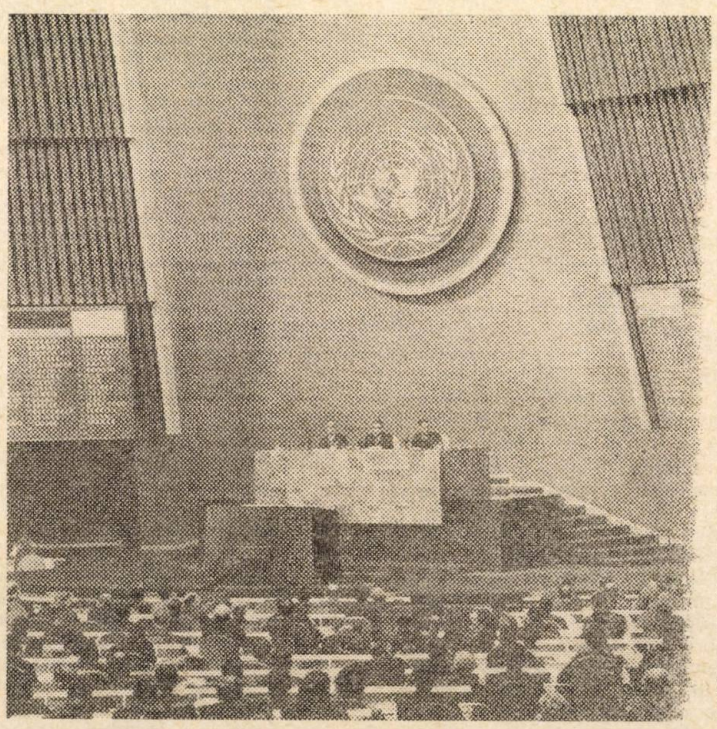

New York. În timpul lucrărilor celei de-a 5-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U.

să „reziste presiunilor exercitate în favoarea bombardamentelor asupra portului Haifong". Referindu-se la declarațiile Administrației în legătură cu „dorința de pace a S.U.A.", unul din principalii critici ai Casei Albe, senatorul William Fulbright, într-un interviu acordat ziarului „Newsday", declara : „Președintele Johnson este prea hotărît să repurteze o victorie în Vietnam ca să mai fie dispus la eventuale negocieri de pace".

Într-adevăr, știrea care circula zilele trecute la Washington în legătură cu eventualitatea unei noi conferințe a țărilor angajate în agresiunea din Vietnam (o repetare a conferinței din martie, din insula Guam) oferă încă un element concret al adevăratelor intenții ale Administrației Johnson.

Contacte internaționale

În această săptămînă s-au înregistrat o serie de contacte internaționale, utile cauzei colaborării bilaterale între țările lumii. În clădirea Parlamentului din Budapesta au avut loc convorbiri între Josef Klaus cancelarul Austriei, care a făcut o vizită în R. P. Ungară, și Jenö Fock, președintele Guvernului Revoluționar Muncitoresc Țărănesc Ungar. În comunicatul comun publicat la încheierea vizitei, se arată că în cursul convorbirilor oficiale ungaro-austriece a fost constatată dezvoltarea favorabilă a relațiilor bilaterale și a fost exprimată dorința extinderii lor. Cele două părți au declarat că vor depune eforturi în scopul destinderii în continuare a atmosferei din Europa și consolidării încrederii reciproce, ca premisă pentru dezvoltarea colaborării interstatale pe acest continent.

În capitala R.S. Cehoslovace, unde a făcut o vizită, Pierre Harmel, ministrul de externe al Belgiei, s-a referit, în cursul unei conferințe de presă, la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări. Comunicatul cehoslovaco-belgian publicat la încheierea convorbirilor miniștrilor de externe ai celor două țări exprimă neliniștea lor în legătură cu situația din Asia de sud-est. Analizînd problemele întăririi păcii și securității în Europa, cei doi miniștri și-au exprimat hotărîrea de a sprijini acțiunile bilaterale și multilaterale, de a folosi toate posibilitățile care ar putea crea condiții pentru normalizarea reală a relațiilor dintre statele cu sisteme sociale diferite și colaborarea lor.

Geneva. Cu prilejul Congresului mondial de meteorologie s-a deschis în Palatul Națiunilor o expoziție de sateliți meteorologici

Tot în această săptămînă, la Ankara, au avut loc tratative între miniștrii afacerilor externe ai Poloniei și Turciei, Adam Rapacki și Sabri Caglayangil, în cursul cărora au fost abordate cîteva importante probleme internaționale, precum și chestiuni privind relațiile bilaterale.

De asemenea, în aceste zile, în cadrul convorbirilor care au loc la Sofia între Ivan Bașev, ministrul afacerilor externe al R.P. Bulgaria, și Torsten Nilsson, ministrul afacerilor externe al Suediei, sînt abordate probleme de interes comun și unele chestiuni privind situația internațională.

VIZITELE LUI OTTO WINZER LA CAIRO ȘI DAMASC

Ministrul afacerilor externe al Republicii Democrate Germane, Otto Winzer, a început la 5 mai o serie de vizite în cîteva țări arabe.

În cadrul vizitei întreprinse în Republica Arabă Unită, ministrul de externe al Republicii Democrate Germane a avut convorbiri cu Ali Sabri, secretar general al Comitetului Executiv al Uniunii socialiste arabe, și cu Sidky Soliman, primul ministru al R.A.U. Într-un interviu acordat ziarului „Al Gumhuria", ministrul de externe al R. D. Germane a subliniat că tratativele pe care le-a avut la Cairo au fost îndreptate spre dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

La 7 mai, Otto Winzer a sosit la Damasc, a doua etapă a călătoriei sale în țările arabe. După cum transmite agenția A.D.N., într-o convorbire cu ziariștii sirieni ministrul de externe al R.D.G. a evocat relațiile de prietenie dintre cele două țări, care s-au consolidat în ultimii ani. Poporul R.D.G., a spus el, urmărește cu un sincer interes eforturile susținute ale poporului sirian pentru făurirea unei noi orînduiri sociale. „Vă pot asigura — a declarat Otto Winzer — că guvernul și poporul R.D.G. vor folosi orice posibilitate pentru a dezvolta în continuare bunele relații dintre Republica Democrată Germană și Siria". În cursul vizitei, ministrul de externe al R. D. Germane, Otto Winzer, a fost primit de președintele Siriei, Noureddin El-Atassi, și a purtat convorbiri cu omologul său sirian, Ibrahim Makhos, în legătură cu consolidarea și dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

Londra. Pavilionul românesc la Expoziția internațională de utilaje și mașini-unelte

Marea Britanie trebuie să ofere lumii imaginea unui parlament unit în jurul guvernului în tentativa de intrare în Comunitatea Economică Europeană — acesta este obiectivul pe care și l-a propus Harold Wilson pentru dezbaterile de luni, marți și miercuri din Camera Comunelor. Iar celor 75 de parlamentari laburiști, ca și celor 20 de deputați conservatori care s-au pronunțat împotriva aderării Marii Britanii la Piața comună, li s-a atras atenția că nu vor fi tolerate voturi ostile hotărîrii guvernamentale. Aceasta pentru că — dacă în afară, țările membre

→

din agenda internațională de la 11–17 mai

11 mai

— Consiliul ministerial al C.E.C.O. (Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului) se întrunește la Luxemburg pentru a discuta criza prin care trece această organizație.

12 mai

— Încep lucrările celui de al XXI-lea Congres al Partidului Comunist din Suedia.

14 mai

— Cu prilejul centenarului Canadei președintele R.S. Cehoslovace, Antonin Novotny, sosește într-o vizită în această țară, la invitația guvernatorului general.

15 mai

— Președintele Charles de Gaulle ține prima conferință de presă din anul acesta. Președintele Franței obișnuiește să se întîlnească de două ori pe an cu reprezentanții presei ; ultima întîlnire de acest gen a avut loc la 28 octombrie 1966.

— În 1948 a fost constituit statul Izrael. Sărbătoare națională.

ale C.E.E. nu și-au dat consimțămîntul — pe plan intern cel puțin să existe aparența unei înțelegeri. Vastul turneu de sondaj întreprins de primul ministru britanic în capitalele „celor șase" nu și-a arătat încă roadele, iar unele din vechile impedimente în calea intrării Angliei în C.E.E. persistă și astăzi cînd guvernul britanic bate la porțile Pieței comune. *(În legătură cu intențiile Angliei, vezi articolul de la pag. 7).*

În Franța, opinia publică își concentrează atenția asupra evenimentelor care vor marca săptămîna viitoare: marți 16, conferința de presă a președintelui de Gaulle; miercuri 17, examinarea în Adunarea Națională a cererii guvernului ca pînă la 31 octombrie să i se acorde depline puteri în materie economică și socială; în aceeași zi, greva generală lansată de cele trei mari centrale sindicale franceze și al cărei caracter politic este subliniat de observatori. *(În acest sens, la rubrica „Puncte de vedere", un semnificativ articol din „Le Monde".)*

Între timp, în toate sectoarele vieții politice franceze, se desfășoară eforturi în vederea acestor înfruntări. La majoritari, fostul ministru de finanțe Giscard d'Estaing și-a exprimat din nou, într-un interviu recent, dezaprobarea pentru procedura specială la care guvernul a socotit cu cale să recurgă. El a precizat însă că nu va vota moțiunea de cenzură a stîngii, pentru a nu risca să „deschidă o criză". Premierul Pompidou a considerat însă necesar să se explice, marți seară, în fața „republicanilor giscardieni".

Preocupările stîngii converg în sensul consolidării unității de acțiune. Comentatorii consemnează „sprijinul total" pe care partidele de stînga îl acordă grevei generale și subliniază că Waldeck Rochet, secretarul general al P. C. Francez, a propus din nou Federației stîngii „o discuție sinceră asupra punctelor de divergență" pentru „a depăși obstacolele care încă persistă și a ajunge la o înțelegere solidă între forțele de stînga".

Situația din Grecia a perturbat ordinea de zi stabilită pentru sesiunea de primăvară a „celor șase", care are loc la Strasbourg, între 8 și 13 mai. Grecia nu este membră a Comunității vest-europene dar este legată de ea prin acorduri care-i permit să beneficieze de un ajutor economic substanțial din partea „celor șase". Or, sub imperiul gravelor evenimente ce au avut loc în ultima vreme în Grecia, comisia politică reunită la Bruxelles a decis în unanimitate să ridice chestiunea la sesiunea de la Strasbourg.

La Atena, ministrul de interne, generalul Patakos, în cadrul unei noi conferințe de presă, a recunoscut că arestările continuă în toate regiunile Greciei. *(Amănunte cu privire la situația din Grecia, la pag. 14).*

Rodica DIPLAN

Runda Kennedy: „lovitură de teatru"

„Am intrat în sprintul final" — spunea la Geneva — cu aproximativ o lună în urmă — unul din negociatorii vest-europeni participanți la tratativele ce se desfășoară în cadrul G.A.T.T. (Acordul General pentru Tarife și Comerț) sub numele de „runda Kennedy".

Euforia dominase anul 1966. Dar ea s-a terminat destul de brusc, odată cu debutul anului 1967, deoarece se apropiase rapid de 30 iunie, data expirării mandatului acordat președintelui de Congresul S.U.A. pentru negocierea reducerii tarifelor, iar perspectivele de a se rezolva problemele divergente nu păreau mai bune decît cu trei ani în urmă. Mai mult: apăruseră probleme mult mai complicate și mai controversate, printre care aceea a așa-numitului sistem „American Selling Price", aplicat produselor chimice de către S.U.A. ce permite ca taxa vamală să fie calculată nu la prețul la care a cumpărat importatorul american marfa ci la prețul de vînzare a produsului pe piața internă americană. Acest sistem a ridicat obiecții de fond din partea a numeroase state negociatoare, care au arătat că el este un procedeu discriminatoriu neloial și care trebuie lichidat dacă S.U.A. doresc ca partenerii săi să-și reducă taxele vamale. O altă problemă care a generat contradicții profunde a fost aceea a cuprinderii produselor agricole în rîndul mărfurilor la care să se reducă taxele vamale.

Treptat, negocierile s-au polarizat în opoziția dintre Statele Unite, pe de o parte, și țările Pieței comune, pe de altă parte. Printr-o asemenea reducere a conflictelor — la numai doi participanți principali la comerțul exterior occidental — se părea că șansele de înțelegere ar crește. În realitate, pe parcurs s-au adîncit fisurile și fiecare parte a sperat că, negociind de pe poziții de forță, va putea obține concesii de la cealaltă parte sau va putea arunca vina asupra acesteia dacă tratativele vor eșua.

Problema calendarului a devenit apoi centrală. S-a fixat data de 30 aprilie ca termen maxim de negociere. Termenul fatal a fost apoi amînat pentru 14 mai. Totuși cu trei zile înainte de expirarea acestui interval acordat pentru a se ajunge la o înțelegere, agențiile internaționale au consemnat așa-numita „lovitură de teatru": delegația americană și-a retras propria ofertă de a aboli sistemul „American Selling Price", justificîndu-se prin faptul că Piața comună „nu a oferit nimic în schimb". După cum aprecia trimisul special al agenției France Presse, „runda Kennedy" a intrat, ca urmare a acestui fapt, „într-un impas, pentru a nu spune mai mult..."

Tensiunea domnește din nou pe străzile Adenului, unde trupele britanice continuă să opereze arestări în rîndurile populației

reflector

PETIȚIE CU RĂSPUNS

Printre produsele americane care cad adesea din cer pe pămîntul vietnamez se află nu numai rămășițe de avioane ci și, cîteodată, piloți. Unii aterizează morți și atunci își găsesc loc sub o movilă de țărînă, cu o tăbliță menționînd numele (cînd se poate afla), data decesului și crima săvîrșită de ei în țară străină. Alții se salvează cu parașuta. Aceștia, departe de imaginea agresorului arogant, poartă în mîinile tremurînde o fîșie de mătase imprimată cu drapelul înștelat și un text în zece limbi care sună așa: „Sînt american. Nu vorbesc limba dv. Fiind în nenorocire, sînt obligat să vă cer ajutor pentru a obține hrană, adăpost și sprijin. Vă rog, duceți-mă la cineva care este în măsură să aibă grijă de siguranța mea și să mă reconducă la ai mei. Voi face tot posibilul să nu aveți necazuri din această pricină. Guvernul meu vă va fi recunoscător".

Un ziarist străin, care a văzut aceste umile petiții pe mătase, a propus ca vietnamezii să întindă și ei piloților americani un răspuns tipărit în englezește: „Sînt vietnamez. Nu vorbesc limba dv. Din pricina agresiunii pe care ați comis-o, mă simt dator să-mi ajut compatrioții și să-i apăr de dv. Vă voi duce la cineva care este în măsură să aibă grijă de un loc sigur pentru dv. Voi face tot posibilul să-i scutesc pe compatrioții mei de necazuri din partea dv."

SACRIFICIUL PROFESORULUI HALLSTEIN

Profesorul Walter Hallstein și-a retras candidatura la președinția viitoarei „Comisii unice europene" — organism rezultat din fuzionarea (hotărîtă la 8 aprilie 1965) a Pieței comune, Euratomului și Comunității europene a cărbunelui și oțelului (CECO). Promotorul doctrinei cu același nume, W. Hallstein s-a dovedit, vreme de zece ani, cel mai fervent susținător al „integrării" politice vest-europene, partizan neobosit al organismelor supranaționale. Criza C.E.E. de la 30 iunie 1965, în legătură cu crearea „pieței comune agricole", în urma căreia, timp de opt luni, locul Franței în Consiliul ministerial al „celor șase" a rămas gol, se datorește în mare parte ideilor și rolului personal al lui Hallstein: condițiile cerute de el membrilor C.E.E. au fost considerate de guvernul francez ca incompatibile cu suveranitatea națională. „Omul crizei de la 30 iunie" a devenit, poate și prin patima cu care-și susține ideile, simbolul viu al principiului supranaționalității în „mica Europă" a „celor șase", iar candidatura lui la proiectatul organism unic al celor trei executive — obiect sigur de controverse între Paris și Bonn (guvernul vest-german a sprijinit întotdeauna candidatura profesorului Hallstein).

Obiecţii la intrarea Angliei în Piaţa comună

Ian Mikardo
membru al Camerei Comunelor

Dacă aş considera că Piaţa comună europeană constituie o etapă a procesului de depăşire a grupărilor regionale, dacă aş fi de părere că ea poate reprezenta un pas spre unificarea Europei în ansamblu, aş fi adeptul ei cel mai înflăcărat.

Dar nu aşa stau lucrurile. Dimpotrivă, efectul ei constă mai degrabă în a accentua tendinţele spre cristalizarea, instituţionalizarea, ascuţirea diviziării Europei între Est şi Vest.

Consolidarea instituţiilor politice şi economice regionale închise din Europa este un lucru greşit, mai ales în momentul de faţă, deoarece acum ne aflăm mai aproape decît oricînd în ultimii 50 de ani de o destindere în relaţiile internaţionale. Atitudinile rigide au cedat locul unor poziţii mai flexibile. Numai invazia americană a Vietnamului a stînjenit progresul spre o destindere mai amplă.

Comunitatea economică europeană este o organizaţie închisă, exclusivistă. Regulile ei fundamentale sînt menite să excludă nu numai statele est-europene, dar şi ţările neutre. C.E.E. este expresia economică a N.A.T.O., şi de aceea constituie un obstacol în calea dorinţei de dezarmare şi pace.

Dar efectul de divizare al C.E.E. nu se mărgineşte la Europa. Ea s-a dovedit o barieră în calea colaborării cu Orientul Mijlociu şi Africa. Unele ţări care s-au asociat cu C.E.E. au început să manifeste o atitudine tot mai critică faţă de marile dezavantaje ale acestui aranjament: Izraelul, Nigeria (singura ţară din Commonwealth membră asociată a C.E.E.) şi Organizaţia Statelor Africane şi Malgaşe constituie exemple în acest sens. Kenyei, Ugandei şi Tanzaniei li s-au oferit condiţii şi mai dezavantajoase. Aceasta seamănă a colonialism economic.

În plus, apartenenţa Marii Britanii la C.E.E. ar afecta relaţiile speciale din cadrul Commonwealthului, care, sub forma lui modernă — spre deosebire de trecutul lui imperialist — prezintă o oarecare valoare pentru membrii săi. Australia, Canada, Noua Zeelandă, India, Indiile de Vest şi ţările asiatice mai mici din Commonwealth şi-ar pierde poziţia privilegiată pe piaţa britanică. Ele ar trebui să facă faţă unui tarif comun şi unei concurenţe puternice din partea Europei. Exporturile lor de alimente şi produse fabricate ar avea mult de suferit. Aceasta ar întîrzia industrializarea ţărilor africane şi a altor ţări din Commonwealth. Din punct de vedere politic, consecinţele îndepărtării de aceste ţări, în special cele mai sărace, sînt incalculabile.

Există şi alte obiecţii: Tratatul de la Roma este consacrat principiului liberei concurenţe, în cadrul Comunităţii, la adăpostul unui tarif extern ridicat. În ciuda unui mecanism administrativ complicat de planificare, C.E.E. se pronunţă în esenţă împotriva planificării. Ea urmăreşte raţionalizarea industriei particulare şi caută să asigure investiţii viitoare rentabile. Dar legea pieţei predomină. Planificarea nu este folosită, şi nici nu este susceptibilă să fie folosită, pentru a realoca resursele sau a redistribui veniturile. Nu există o perspectivă realistă de politică socială şi economică progresistă. Iată ce aveam de spus în privinţa factorilor politici implicaţi.

Din punct de vedere economic, dezavantajul cel mai serios, dar nu singurul, pe care Marea Britanie l-ar avea de suferit ca urmare a intrării în Piaţa comună ar fi o pierdere de 800—900 milioane lire sterline anual la balanţa noastră de plăţi şi aşa suprasolicitată.

1. Circa 175—250 milioane lire sterline anual se vor pierde sub formă de impozite agricole. Ţările Pieţei comune duc o politică a alimentelor scumpe prin apărarea propriilor lor fermieri şi excluderea importurilor de alimente ieftine. Marea Britanie este o mare importatoare de alimente, şi cumpără pe pieţele cele mai ieftine. Agricultura noastră este una din cele mai eficiente din lume. Ea este subvenţionată pentru a permite fermierului să vîndă la preţuri mult mai mici decît cele din Piaţa comună. Dacă Marea Britanie adoptă sistemul Pieţei comune, preţurile cu amănuntul la alimente vor creşte cu 10—14 la sută. Uniunea naţională a fermierilor a evaluat că aceasta ar putea avea ca urmare o creştere importantă a preţului alimentelor. Muncitorii cu salarii mici şi pensionarii vor fi loviţi şi mai greu decît ceilalţi deoarece cheltuiesc pentru alimente o parte mult mai mare a veniturilor lor.

2. Se va produce o reducere netă a exporturilor, chiar şi ţinînd seama de anumite posibilităţi sporite, cu aproximativ 300 milioane de lire sterline, deoarece a) creşterea preţurilor la alimente ar avea un caracter grav inflaţionist, şi ar duce astfel la creşterea preţurilor la export, ceea ce va reduce caracterul competitiv al produselor noastre în străinătate, b) Marea Britanie ar pierde tarifele preferenţiale la importuri în Commonwealth, c) scutirea de taxe vamale a exporturilor noastre în ţările A.E.L.S. ar dispare.

3. Vom înregistra o creştere cu aproximativ 250 milioane lire sterline anual a importurilor noastre, rezultînd din reducerea tarifelor vamale.

4. Vom suporta o pierdere de aproximativ 100 milioane lire sterline anual prin schimburile valutare, provenind din libera mişcare a capitalului.

Desigur, adversarii intrării Marii Britanii în C.E.E. au datoria să propună o politică de alternativă. Pentru mine, alternativa este clară: o acţiune în vederea unei Europe mai largi, ca un pas spre o cooperare mondială. Aş dori ca guvernul britanic să obţină sprijinul ţărilor din A.E.L.S., din C.E.E. şi statelor socialiste pentru a da Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa autoritatea de a acţiona ca o verigă efectivă între diferitele grupări şi de a promova colaborarea economică, financiară şi tehnică. Această colaborare trebuie să fie legată de un sistem de securitate europeană menit să întemeieze viitorul politic al Europei pe un tratat de securitate paneuropean care să înlocuiască N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia, precum şi pe dezangajarea militară în Europa şi dezarmarea controlată.

Londra, 9 mai

— Şi-acum, înainte, spre cucerirea Europei!
(din **Evening Standard**, Londra)

VIETNAM

Corespondență din Stockholm de la Sven Frostenson
publicist suedez

MĂRTURIILE ACUZĂ

Tribunalul internațional pentru anchetarea crimelor de război a fost constituit în cursul unei reuniuni care a avut loc la Londra, sub președinția lordului Bertrand Russell, în noiembrie 1966. De atunci, cinci comisii de anchetă au fost trimise în Vietnam pentru a obține mărturii care să poată fi prezentate în fața tribunalului. După examinarea acestor dovezi, după audierea martorilor, tribunalul va trebui să răspundă următoarelor întrebări :

a) este războiul dus de Statele Unite în Vietnam un act de agresiune și contrariu dreptului internațional ?

b) au folosit trupele americane în Vietnam tipuri de arme interzise de către convențiile internaționale ?

c) au fost atacate în Vietnam obiective civile în mod deliberat ?

d) prizonierii au fost supuși în Vietnam unor tratamente contrare convențiilor internaționale ?

e) au fost săvîrșite în Vietnam acțiuni care, din punct de vedere juridic, pot fi caracterizate drept genocid ?

Președintele tribunalului este Jean-Paul Sartre, iar președintele actualei sesiuni este juristul și scriitorul iugoslav Vladimir Dedijer. Alți membri eminenți ai acestui organism sînt : președintele Partidului muncitoresc turc, Mehmet Aybar, deputat, liderul socialist italian Lelio Basso, istoricul englez Isaac Deutcher, publicistul american Dave Delinger, juristul pakistanez Mahmud Kasuri și dramaturgul german Peter Weiss.

În cuvîntarea de deschidere, Jean-Paul Sartre a subliniat că tribunalul nu va fi în măsură să impună traducerea în viață a vreunei sentințe. Sarcina sa constă în a prezenta opiniei publice mondiale faptele fundamentale în ce privește războiul în Vietnam. „Judecători există pretutindeni ; ei sînt popoarele. În numele acestor popoare acționăm noi acum" — a spus Sartre.

Prima sesiune a tribunalului se va ocupa de două din cele cinci principale probleme — cea a agresiunii și a bombardamentelor asupra unor obiective civile. Relatările sînt prezentate în fața tribunalului de către martori, care sînt apoi chestionați de juriu. La ședințe participă reprezentanți ai presei internaționale și un număr de personalități invitate. Procese-verbale și transcrieri ale depozițiilor sînt distribuite persoanelor prezente și se asigură traducerea în limbile engleză, franceză și spaniolă.

Unul din aspectele cele mai importante ale războiului din Vietnam care se discută, este cel juridic. Doi juriști francezi, Matrasso și Jouffa, au făcut declarații în legătură cu convențiile existente în ce privește desfășurarea operațiilor militare și definirea unor acțiuni ce intră în categoria crimelor de război, agresiunii și crimelor împotriva umanității. Avocatul britanic Frank Pestana s-a referit în depoziția sa la legislația cu privire la operațiile militare pe uscat, amintind definiția adoptată în convenția O.N.U. din 1948 cu privire la crimele de genocid. Un alt jurist, secretarul general al Asociației juriștilor democrați, Joe Nordmann, a prezentat un raport cu privire la bombardamentele asupra R. D. Vietnam. Juristul californian Samuel Rosenwein a subliniat că respectarea normelor dreptului internațional înseamnă menținerea păcii și interzicerea folosirii forței. Profesorul Kolko, de la Universitatea din Pennsylvania, a prezentat un amplu raport cu privire la acțiunile agresive ale S.U.A. de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial.

Au depus, de asemenea, prof. Chesneaux de la Sorbona, dr. Jean Pierre Vigier, fost membru al statului major francez în timpul celui de-al doilea război mondial, J. B. Dielands, profesor de biochimie la Universitatea din California. Cu toții au dovedit faptul că trupele americane din Vietnam folosesc tipuri de arme condamnate de dreptul internațional. (Este vorba de așa-numitele bombe cu bile, adică cu explozii radiante, și de alte genuri de arme explozive cu rază largă de acțiune. Schijele pe care aceste bombe le împroașcă la mari distanțe sînt eficiente numai asupra unor obiective „neprotejate", adică împotriva oamenilor și animalelor. Ele nu au nici un fel de eficiență împotriva obiectivelor militare. E evident că asemenea proiectile nu pot sluji decît unui singur țel : anihilarea populației civile. Aproximativ 50 la sută din bombele aruncate asupra R. D. Vietnam sînt proiectile îndreptate împotriva persoanelor civile și nu a unor ținte militare.) Au fost menționate și alte proiectile de tipuri asemănătoare : cu napalm, supernapalm, fosfor alb și magneziu. Armele chimice (gazele toxice, defoliantele, produsele chimice împotriva recoltelor) sînt analizate într-un raport prezentat de Comitetul japonez pentru anchetarea crimelor de război din Vietnam. Printre materialele folosite de acest comitet figurează documente oficiale americane, documente guvernamentale japoneze și constatări la fața locului ale membrilor comisiilor.

O mare parte a materialului prezentat tribunalului constă în relatări ale comisiilor de anchetă trimise în Vietnam și în depoziții personale ale membrilor acestor comisii. Ziarista franceză Madeleine Riffaud, care a fost de mai multe ori atît în Vietnamul de sud cît și în R. D. Vietnam, compară războiul dus de americani în Vietnam cu metodele folosite de naziști în Franța, cărora ea însăși le-a căzut pe vremuri victimă. Hugh Manes, din Los Angeles, a fost membru al celei de-a treia comisii de anchetă a tribunalului, care a vizitat Vietnamul în martie 1966. El își încheie relatarea astfel : „Statele Unite sînt vinovate de agresiune și de violarea tratatelor, convențiilor și acordurilor internaționale cu privire la ducerea războiului ; în Vietnam ele sînt vinovate de crime împotriva umanității".

Fostul președinte al Comisiei naționale pentru sănătate a Suediei, dr. Axel Hojer, și psihologul suedez John Takman au făcut parte din cea de-a treia comisie și au examinat victime ale bombardamentelor americane, iar depozițiile lor au fost discutate în cadrul tribunalului. S-a luat, de asemenea, în discuție un interviu cu doi piloți americani prizonieri la Hanoi. Cunoscuta juristă franceză Giselle Halini a relatat în fața tribunalului cele constatate cu prilejul vizitării provinciilor Nghe An și Thanh Hoa ; ea a fost martoră la folosirea repetată a proiectilelor cu mare putere destructivă împotriva populației civile din R. D. Vietnam.

Au fost prezentate tribunalului și două rapoarte vietnameze : unul din partea Comisiei de anchetă a R. D. Vietnam și celălalt din partea unui reprezentant al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud. Ele arată că acțiunile militare întreprinse de americani împotriva Vietnamului constituie un violent act de acuzare la adresa Statelor Unite și subliniază necesitatea absolută de a se face o distincție între agresori și victima agresiunii. Pînă cînd nu va fi făcută o asemenea distincție, nu va putea fi obținută o pace reală.

Tribunalul urmează a da publicității o declarație la 11 mai.

Stockholm, 9 mai

Jean-Paul Sartre, președintele tribunalului internațional, în timpul unei ședințe

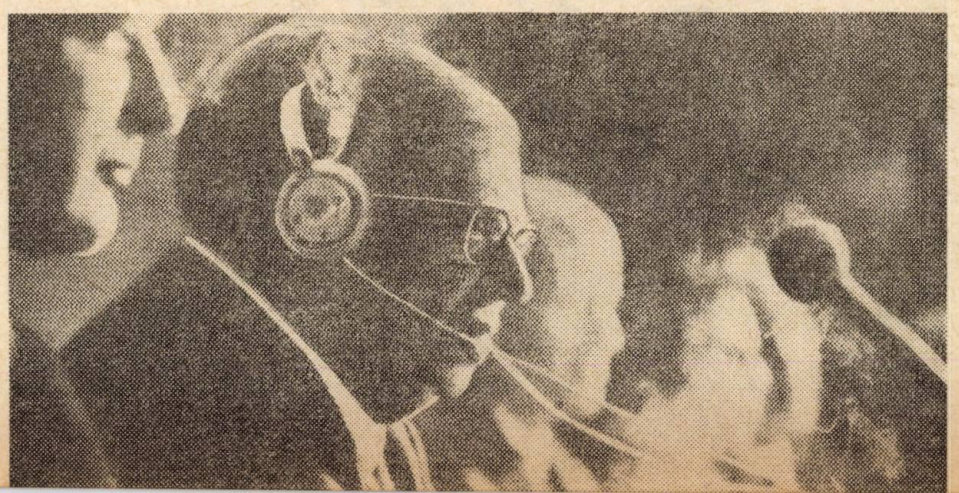

Revista noastră publică în exclusivitate (vezi „Lumea" nr. 18 și 19) un ciclu de reportaje din R. D. Vietnam, realizate de Bechir Ben Yahmed, directorul revistei „Jeune Afrique". În numărul de față, publicăm convorbirea sa cu un reprezentant al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud.

Creat la 20 decembrie 1960, Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud este astăzi singurul reprezentant autentic al poporului din Vietnamul de sud. Răspunzînd aspirațiilor arzătoare ale poporului din sudul Vietnamului, F.N.E. urmărește unirea tuturor forțelor politice și sociale, fără deosebire de afiliere politică, religie, clasă, în vederea realizării unor țeluri comune : independență, democrație, pace, neutralitate, unificare națională. În declarația din 22 martie 1965 a F.N.E., care expune poziția Frontului privind soluționarea problemei vietnameze, se subliniază că S.U.A. și aliații lor trebuie să pună capăt agresiunii lor în Vietnam, să-și retragă din Vietnamul de sud toate trupele, precum și materialele și mijloacele de război, să desființeze toate bazele lor militare de pe teritoriul Vietnamului de sud și să recunoască Frontul Național de Eliberare ca singurul reprezentant autentic al celor 14 milioane de sud-vietnamezi.

ADEVĂRATUL REPREZENTANT AL POPORULUI DIN VIETNAMUL DE SUD

Convorbirea lui Nguyen Van Tien cu Bechir Ben Yahmed

Bechir Ben Yahmed

La Hanoi m-am întîlnit cu Nguyen Van Tien, membru al Comitetului Central al Frontului Național de Eliberare (F.N.E.) și reprezentantul F.N.E. în capitala R. D. Vietnam. L-am solicitat să-mi vorbească despre Frontul Național de Eliberare, despre organizarea lui internă, despre obiectivele sale.

Nguyen Van Tien are 48 de ani ; părul i-a albit. A făcut studii de matematică, pentru a deveni profesor. Destinul țării sale l-a transformat în activist politic. Nu face parte din nici un partid ; în 1962 a fost ales în Comitetul Central al Frontului.

— Pentru noi — *îmi spune el* — războiul din Vietnam este o insurecție națională împotriva asupririi precum și împotriva încercării de a aservi țara noastră unei puteri străine. Conferința de la Geneva, din iulie 1954, prevedea ca în Vietnam să aibă loc alegeri generale cel mai tîrziu în iulie 1956. Aceste alegeri urmau să constituie preludiul reunificării țării noastre, împărțită în mod provizoriu în două. Ce s-a întîmplat însă ? S.U.A. au luat locul Franței, încercînd să „umple vidul". Americanii l-au instalat la Saigon, ca președinte, pe Ngo Dinh Diem, care petrecuse șase ani în America, unde devenise „fiul adoptiv al cardinalului Spellmann". Ei i-au furnizat din belșug dolari, arme, consilieri și l-au încurajat în acțiunile sale împotriva R.D. Vietnam și a unificării țării.

Patrioții s-au ridicat împotriva acestei politici și au trecut inițial la o opoziție pașnică. Ei au fost supuși celor mai aspre represiuni, au fost aruncați în închisori și lagăre de concentrare. În anul 1957 au fost întemnițați 6 000 dintre noi. Sute de oameni au murit în detențiune. În 1959, represiunile s-au intensificat și s-au transformat în masacrarea a zeci de mii de adversari ai regimului. Această situație a generat insurecția.

Îmi amintesc că, în tot cursul anului 1959, cîțiva dintre noi ne puneam întrebarea : există oare o altă cale decît lupta armată ? Cum s-ar putea realiza unitatea organizațiilor de partizani existente ? Ce orientare, ce obiective să fie stabilite în vederea desfășurării acestei lupte ? Noi știam că, după primul moment de surpriză, guvernul de la Saigon va reacționa, va organiza o ofensivă. Pentru a putea rezista, era imperios necesară unificarea organizațiilor de partizani. Reprezentanții diferitelor organizații și alți patrioți s-au întrunit într-un congres. Acesta a fost congresul de constituire a Frontului Național de Eliberare. Iată adevărul istoric.

— *Cît a durat congresul ?*

— Două săptămîni. Congresul s-a încheiat la 20 decembrie 1960 prin adoptarea unei platforme a cărei elaborare a fost minuțioasă. Veneam din sectoare diferite, de la orașe și de la sate. Obiectivul era clar : înlăturarea regimului dictatorial și antinațional de la Saigon, respingerea intervenției străine. Dar cu ce anume să fie înlocuit ? Am căzut de acord fără greutate asupra neutralității în materie de politică externă. Țara noastră va fi neutră, nealiniată. Pe scurt, am reținut cele patru cuvinte care definesc azi programul nostru : *independență, democrație, pace, neutralitate,* pentru a păși pe calea spre reunificarea pașnică a țării.

Am considerat platforma pe care am elaborat-o și orientarea stabilită drept provizorii. Ele au fost adoptate definitiv la Congresul din 1962, care a stabilit și denumirea organizației — Frontul Național de Eliberare a Vietnamului de sud — și drapelul : albastru (simbolizînd pacea), roșu (lupta) și steaua galbenă (care semnifică unirea tuturor păturilor populației).

— *După cîte mi se pare, la Congresul din 1962 au participat nu numai personalități ca la primul congres, ci organizațiile care intră azi în componența Frontului.*

— Într-adevăr, au participat reprezentanți ai Partidului radical-socialist, compus din intelectualii Partidului democrat — al burgheziei naționale —, reprezentanți ai Partidului revoluționar popular, organizații ale muncitorilor, țăranilor, tinerilor, femeilor, studenților, foștilor membri ai rezistenței, patru secte religioase precum și o serie de personalități politice. F.N.E. este astăzi reprezentantul autentic al populației din Vietnamul de sud.

— *Chiar și în S.U.A. prea puțini oameni serioși și bine informați cred cu adevărat că F.N.E. ar reprezenta doar o mică minoritate. Dacă lucrurile ar sta așa, el n-ar putea ține piept, cum o face acum, unei armate de un milion de oameni, dispunînd de armament superior. S.U.A. consacră jumătate din bugetul lor militar și un sfert din bugetul lor total încercării de a-și impune politica lor în Vietnam. Care este organizarea Frontului ?*

— În fruntea F.N.E. se află un prezidiu format dintr-un președinte, cinci vicepreședinți, secretarul general și secretarul general adjunct. Comitetul central este format din 49 membri cunoscuți și 10 clandestini (deoarece reprezintă Frontul la orașe). Există, de asemenea, o serie de comisii care aplică politica Frontului, similare ministerelor într-un guvern : Comisia pentru afacerile externe, Comisiile pentru problemele militare, pentru problemele economice și financiare, Comisia culturală și socială, Comisia pentru învățămînt. La nivelul imediat inferior, comitete regionale, provinciale, districtuale și sătești, care se ocupă de problemele locale.

— *Ce extindere dați cuvîntului* democrație *înscris în programul dv. ?*

— Cea mai largă, și sîntem unanimi în această privință : alegeri prin vot universal, care să ducă la formarea unei adunări din rîndurile căreia să fie constituit guvernul ; libertatea presei, sindicală, a întrunirilor, libertatea religioasă, excluderea oricărei discriminări.

— *Iar în ce privește neutralitatea...*

— Noi nu vom aparține nici unui bloc, vom încerca să avem relații bune cu toată lumea. În opera de reconstrucție a țării vom accepta colaborarea cu toate țările, dacă aceasta nu va fi însoțită de condiții politice.

— *Și reunificarea ?*

— Și noi, ca și compatrioții noștri din nord, dorim reunificarea țării. Știm că va fi un proces lung și dificil. Noi vrem ca ea să se înfăptuiască pe cale pașnică și nu ne grăbim. Putem aștepta atît cît va fi necesar.

„Pace în Vietnam", „Popoarele cer încetarea bombardamentelor. Sîntem de aceeași părere!" — scrie pe pancartele demonstranților americani

OPERAȚIUNEA WESTMORELAND

Eugen Preda

Vocabularul politic american vehiculează de la o vreme cu o intensitate tot mai mare cuvîntul „dissent" (dezacord, dizidență, sciziune, a fi de altă părere, a refuza să fii de acord). Termenul a fost ales nu numai în opoziție cu noțiunea de „consens", care în mod teoretic a stat la baza platformei actualei Administrații în faza inițială a preluării puterii și exprima intenția de a ralia în jurul ei întregul spectru politic american. Mai presus de orice, „dissent" traduce în limbajul uzual fenomenul de profundă neliniște și dezbinare care se manifestă în Statele Unite în legătură cu politica oficială în Vietnam.

Fenomenul „dissent" este amplificat de oboseala în creștere a opiniei publice americane față de exercițiile oratorice ale purtătorilor de cuvînt autorizați ai Administrației în legătură cu dorința lor de pace, urmate, ca o regulă, de parcurgerea unor noi trepte în escaladarea agresiunii împotriva poporului vietnamez. Pentru a contracara acest fenomen, pentru a injecta o doză de tonic partizanilor politicii oficiale și un „ser" paralizant adversarilor ei, a fost declanșată una dintre cele mai vaste acțiuni de „război psihologic" chiar pe teritoriul Statelor Unite. Pentru aceasta, pe scena politică americană a fost propulsat un nou solist: generalul William C. Westmoreland, comandantul șef al trupelor din Vietnamul de sud.

Timp de două săptămîni, generalul a efectuat în Statele Unite un turneu public, în cursul căruia i s-a acordat maximum de publicitate prin toate mijloacele de comunicare de masă. Scenariul „operației Westmoreland" pare a fi fost elaborat în cursul „marelui consiliu de război" care a avut loc în insula Guam, în a doua jumătate a lunii martie. Aproape simultan, însă, în presa americană numele generalului a început să fie amestecat cu unele intenții republicane privind alegerile prezidențiale din 1968. Astfel, unul dintre cei mai informați gazetari din Washington, Chalmers Roberts, a strecurat în însemnările sale de călătorie din Vietnamul de sud, cu referire la generalul William Westmoreland, următoarea întrebare: „Oare un om care n-a votat niciodată în vreo alegere prezidențială ar putea deveni candidat?" Evident, aceasta nu ar constitui nici un fel de piedică și, desigur, că nu din acest punct de vedere a abordat Roberts problema. Pentru a nu lăsa vreun dubiu asupra ideii pe care dorea să o sugereze, ziaristul preciza că felul de a vorbi al lui Westmoreland „amintește de un alt general, Dwight D. Eisenhower", cu deosebirea că primul are o sintaxă mai bună.

Agitația din culisele republicane în legătură cu generalul Westmoreland n-a scăpat desigur Administrației. Puțini se îndoiesc la ora actuală în Statele Unite că principala temă a campaniei electorale în vederea alegerilor prezidențiale de anul viitor o va constitui războiul din Vietnam. Dacă în cazul lui Westmoreland s-ar putea face vreo analogie cu evoluția generalului Eisenhower, nu trebuie pierdut din vedere că platforma pe care acesta a candidat și l-a învins pe concurentul său democrat a avut la bază promisiunea „de a-i aduce acasă pe băieții din Coreea". Rămîne neclar, cel puțin deocamdată, la ce fel de strategie electorală s-au gîndit în legătură cu generalul Westmoreland cei ce intenționau să mizeze pe persoana lui. Aducîndu-l însă în Statele Unite și identificîndu-l în cursul turneului pe generalul Westmoreland cu politica sa proprie pe planul unor declarații angajate, Administrația a răpit momentan adversarilor săi republicani posibilitatea de a utiliza cartea generalului în jocul electoral. Acesta este însă aspectul subsidiar. Elementul esențial al „operațiunii Westmoreland" era, după cum au declarat senatorii William Fulbright, George McGovern și Ernest Gruening, de a pregăti opinia publică americană pentru o nouă etapă a escaladării. El a fost adus pentru a susține teza Administrației că principala barieră în calea unei victorii militare în Vietnam ar reprezenta-o dezacordul intern în legătură cu politica oficială.

Sub lumina puternică a proiectoarelor publicității a fost prezentat un general în vîrstă de 53 de ani, originar din sud, a cărui carieră a fost legată de așa-numitele „forțe speciale" și care din august 1964, cînd a preluat comanda celor 25 000 de „consilieri" americani în Vietnamul de sud, a devenit arhitectul la fața locului al politicii de escaladare. La New York, în marea sală de recepție a hotelului Waldorf Astoria, în fața Asociației proprietarilor de ziare, generalul a distribuit epitete insultătoare celor care se pronunță împotriva agresiunii în Vietnam; el i-a acuzat că subminează moralul trupelor americane și că ar fi lipsiți de patriotism. Cuvîntarea a stîrnit reacții violente din partea celor nemulțumiți de politica Administrației. Un efect secundar l-a reprezentat sentimentul de liniștire care i-a cuprins pe cei care-și închipuiseră că generalul ar putea fi în 1968 un „candidat al păcii" din partea republicanilor. Într-adevăr, un asemenea pericol nu există.

Marele spectacol a avut loc însă la 28 aprilie, în fața sesiunii mixte a Senatului și Camerei Reprezentanților. Înainte de a fi rostită, cuvîntarea generalului Westmoreland a fost modificată de mai multe ori. Forma a fost mai puțin dură decît la New York, dar substanța a rămas aceeași. În trecut, privilegiul de a vorbi în fața Congresului l-au avut numai patru militari (D. Eisenhower, în calitate de comandant suprem al armatelor anglo-americane în Europa, și amiralul C. Nimitz, comandantul flotei americane în Pacific, în 1945; generalul Mac Arthur, în 1951, în timpul agresiunii din Coreea; generalul M. Ridgeway, în 1952, cînd fusese numit comandant al forțelor N.A.T.O. din Europa). În raportul prezentat Congresului, generalul Westmoreland a înfățișat amploarea dispozitivului american din Vietnamul de sud, efectivele ridicîndu-se la 440 000 de soldați, și a lansat un apel patetic în vederea continuării „fără răgaz" a agresiunii. Ca și la New York, el a lăsat să se înțeleagă că e vorba de un război de uzură al cărui sfîrșit nu se prevede și a implicat necesitatea creșterii forțelor care-i stau la dispoziție. În aceeași zi, el a mai expus un raport guvernatorilor convocați special la Casa Albă. Cuvîntările generalului Westmoreland au fost acompaniate de intensificarea bombardamentelor asupra Hanoiului și Haifongului și a operațiunilor militare din Vietnamul de sud.

Care sînt rezultatele „operațiunii Westmoreland? El i-a convins pe cei ce nu mai trebuiau convinși să susțină politica Administrației. El **nu** i-a convins pe cei ce sînt în dezacord cu această politică. „În urma lui au rămas la Washington două impresii dominante — că vor fi lupte mai grele și un război și mai sîngeros și că Administrația este pregătită să contraatace pe criticii ei cu orice armă care-i stă la dispoziție..." („New York Times"). La rîndul său, Walter Lippmann, subliniind că „acesta este cel mai nepopular război din istoria Americii", conchide: „Generalul Westmoreland nu va fi în stare mai mult decît președintele și secretarul de stat să risipească dubiile și neîncrederea oamenilor noștri". Pentru inițiatorii ei, „operațiunea" s-a încheiat într-un impas. Întors la Saigon, generalul așteaptă să se materializeze ceea ce s-a discutat în secret la Washington, adică sporirea efectivelor militare americane în Vietnamul de sud la 600 000 de soldați pînă la sfîrșitul anului. Astfel, în spatele perdelei de cuvinte risipite în cursul turneului de două săptămîni, se poate observa aceeași tehnică de pregătire a unor noi trepte ale escaladării. Cei care au avut în vedere folosirea acestui general pentru a combate fenomenul „dissent" pot constata acum că tot ceea ce au obținut este doar presărarea unei cantități suplimentare de sare pe o rană deschisă.

interviul nostru

Conferința de presă

TORSTEN NILSSON

ministrul de externe al Suediei

Probleme actuale ale vieții internaționale

Ministrul afacerilor externe al Suediei, dl TORSTEN NILSSON, care ne-a vizitat zilele acestea țara, a acordat revistei „Lumea" un interviu în legătură cu intensificarea schimburilor din diferite domenii și legăturilor de cooperare dintre Suedia și Republica Socialistă România, precum și cu unele aspecte ale vieții politice internaționale. Înaltul oaspete și-a exprimat în primul rînd satisfacția pentru contactele pe care le-a stabilit cu conducătorii de partid și de stat la București, și în special față de discuțiile valoroase avute cu secretarul general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, privind preocupările României pe plan intern și extern. El a evocat de asemenea discuțiile cu președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și cu ministrul de externe Corneliu Mănescu, subliniind că ele au permis un util schimb de vederi între România și Suedia în problemele privind dezvoltarea relațiilor Est-Vest.

Suedia este una dintre țările semnatare ale rezoluției cu privire la „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite". Dl Nilsson ne-a împărtășit opinia sa cu privire la contribuțiile pe care le poate aduce adoptarea acestei rezoluții la normalizarea situației pe continentul european și în întreaga lume.

— În cursul discuțiilor pe care le-am avut în capitala României, m-am putut convinge că, într-o serie de probleme care interesează continentul european și în general relațiile dintre state, guvernul suedez, ca și guvernul român, au exact aceleași puncte de vedere. Consider că prin inițiativa pe care a luat-o propunînd rezoluția menționată, guvernul român a indicat o cale de soluționare a contradicțiilor în lumea actuală și de pregătire a terenului pentru o colaborare strînsă în domeniile cultural, tehnic, economic, științific. Consider că adoptarea unor documente de acest fel și stabilirea unor asemenea principii în relațiile dintre state creează posibilități mai bune pentru intensificarea legăturilor de tot felul între națiuni. În primul rînd — pentru sporirea schimburilor comerciale ; iar extinderea relațiilor comerciale creează, la rîndul lor, și condiții politice mai favorabile. Se produce în felul acesta un ciclu care, în mod necesar, promovează legături mai strînse între state.

Convorbirea se angajează, în continuare, pe tema utilității contactelor personale în cadrul acțiunilor care se pot întreprinde pentru extinderea relațiilor dintre state în diferite domenii, în interesul păcii și al colaborării internaționale.

— Este limpede că cunoașterea personală și contactele stabilite cu ocazia unor schimburi de vizite oficiale au o mare importanță. Din punctul acesta de vedere, am acordat o mare semnificație vizitei pe care am făcut-o în țara dv. Schimburile de vederi pe care le-am avut aici ne-au oferit posibilități noi de clarificare a căilor pe care vor putea fi dezbătute și în viitor problemele arzătoare ale actualității cu reprezentanții altor popoare. Discuții de acest fel creează o atmosferă de încredere de cea mai mare importanță pentru continuarea consultărilor ulterioare. În acest context, aștept cu mare interes vizitele pe care le vor face în viitor în țara mea domnii Maurer și Mănescu, vizite care vor prilejui continuarea discuțiilor dintre guvernul suedez și reprezentanții poporului român.

În ce privește vizita mea în România, ea a fost cu atît mai importantă cu cît țara dv. a propus rezoluția de care vorbeați mai sus și care, fără îndoială, va contribui la crearea unei atmosfere de destindere, la instaurarea pe continentul european a unor relații bune între țări aparținînd unor sisteme social-politice diferite. Suedia este în mod ferm împotriva creării unor noi grupări de state și a menținerii grupărilor existente.

În legătură cu aceasta, referindu-se la problema securității europene, dl Nilsson a adăugat : Chiar faptul că există și se dezvoltă relații culturale, tehnice, economice și de alte feluri între diferite țări ale Europei arată că ne găsim într-un climat mai bun. Dacă asemenea relații bilaterale se vor dezvolta și în viitor, vom contribui mai departe la realizarea securității în Europa.

În legătură cu poziția țării sale în problema dezarmării și a lucrărilor conferinței Comitetului celor 18 state în această direcție, ministrul afacerilor externe al Suediei a spus :

— Evident, Suedia este profund interesată să se ajungă la un tratat în domeniul dezarmării. Astfel, un acord în problema nediseminării armelor atomice ar avea nu numai o semnificație militară ci și politică. Considerăm însă că în această direcție trebuie adresat un apel nu numai țărilor care nu posedă arma nucleară, ci și țărilor care dispun de această armă. Punctul de vedere al Suediei este că statele care posedă arma nucleară trebuie să se oblige că nu-și vor spori stocurile existente ; în continuare, trebuie să se pună capăt producției de materiale fisionabile care pot servi la fabricarea armelor atomice și, în sfîrșit, să se ajungă la încheierea unui tratat cu privire la interzicerea totală a experiențelor nucleare. În ce privește un tratat de nediseminare a armelor nucleare, în cazul în care el va fi realizat, trebuie să se stipuleze că țările care nu dispun de asemenea arme să nu fie împiedicate în încercările lor de a utiliza energia nucleară în scopuri pașnice. Evident, folosirea acestor surse de energie în proiecte pașnice trebuie supusă unui control internațional.

Torsten Nilsson a precizat apoi poziția țării sale în problema războiului din Vietnam.

— Considerăm că conflictul din Vietnam trebuie să aibă o soluție politică, nu militară, a spus el. Pentru aceasta apreciem că una dintre primele condiții este încetarea bombardamentelor împotriva Vietnamului de nord. De asemenea, considerăm necesar ca Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud să fie recunoscut ca un partener cu drepturi depline la discuțiile ce trebuie să urmeze.

În încheierea convorbirii, demnitarul suedez s-a referit la relațiile economice și cultural-științifice dintre România și Suedia :

— Între țările noastre sînt stabilite schimburi culturale și tehnice, oameni de știință din ambele țări fac schimburi de vizite, iar comerțul reciproc sporește continuu. Cred că activitatea desfășurată între țările noastre în aceste domenii trebuie însă intensificată. De altfel, comerțul Suediei cu țările Europei răsăritene se dezvoltă neîntrerupt. În ceea ce privește relațiile cu România, există toate posibilitățile pentru extinderea volumului schimburilor comerciale. Problema care se pune este doar găsirea celor mai potrivite căi pentru orientarea exporturilor și importurilor noastre. Relativ recent, ministrul comerțului exterior al țării dv., dl Gheorghe Cioară, a vizitat Suedia și, după cîte am fost informat, el a stabilit cu acest prilej contacte în diferite sectoare ale economiei suedeze. Condițiile create în urma acestor contacte vor contribui, fără îndoială, la intensificarea legăturilor noastre comerciale.

Sînt de altfel de părere că, în general, în momentul în care sînt stabilite contacte și schimburi largi între țări, se creează și factorii necesari pentru îmbunătățirea relațiilor politice. O asemenea evoluție contribuie la o mai bună înțelegere între grupările de state și sistemele existente în lume și influențează în mod favorabil, în cele din urmă, însăși evoluția situației politice în ansamblul ei.

Piața Vaclav

Se restaurează fațada unuia din numeroasele monumente

IMPRESII DE CĂLĂTORIE

PRAGA — 100 DE TURNURI, 1000

A cunoaște Praga înseamnă a parcurge istoria de peste zece secole a acestui oraș. Cu acte de naștere datate încă din anul 928, Praga păstrează aproape în fiecare dintre clădirile și construcțiile sale o parte din trecutul ei.

În seara sosirii, orașul mi-a apărut ca un uriaș amfiteatru, acoperit cu un veșmînt de lumini suspendate parcă între cer și pămînt. La lumina zilei însă, acest veșmînt se schimbă cu unul țesut din pînza de schele ce se ridică pretutindeni, din centrul vechiului oraș pînă în cartierele noilor blocuri moderne.

Praha înseamnă de fapt *prag, treaptă*. Numele provine probabil de la cele șapte coline pe care, asemenea Romei, este așezată Praga, conferindu-i perspectiva unui amfiteatru de pe treptele căruia poți contempla întreaga panoramă a orașului.

Dar poate că nu aceste praguri dau farmec Pragăi, ca și Romei de altfel, cît pragurile timpului dinspre epoca romană și cea gotică spre epoca Renașterii sau a barocului, pînă în zilele noastre, praguri durate în cele 1 718 monumente istorice, în piețe, în arhitectura de granit, sinteză a unei mari varietăți de stiluri, cărora talentul poporului cehoslovac, al celor mai renumiți meșteri, le dă totuși o perfectă unitate.

Urcușul spre Hradčany, vechea cetate a orașului, priveliștile ce se deschid de aici, îți sugerează ideea că acest oraș a străbătut treaptă după treaptă o istorie bogată în fapte și că aspirația lui spre înălțime e mai durabilă în aceste trepte istorice decît în cele „100 de turnuri" care au creat faima medievală a orașului.

Tocmai depășirea acestor trepte istorice, mărturiile luptei poporului cehoslovac în aspirația lui spre afirmarea ființei naționale, spre dreptate socială impresionează în mod deosebit pe vizitator.

Legenda stabilește Pragăi o întemeietoare, pe prințesa Libuše, care a fixat apoi locul viitoarei capitale pe malurile pitorescului Vltava. Dar istoria sa este legată mai ales de epoca glorioasă a lui Carol al IV-lea care a făcut din Praga capitala Sfîntului Imperiu romano-germanic, de personalitatea lui Jan Huss, luptător neobosit împotriva atotputerniciei clericale, de figura luminoasă a lui Jan Zizka, celebrul fiu al Boemiei care a condus armatele husite în lupta pentru libertate. Istoria orașului numără multe pagini de luptă împotriva imperiului habsburgic ; a rămas celebră expresia „defenestrare", care amintește de evenimentele din anul 1618, cînd guvernatorii imperiali au fost aruncați pe fereastra castelului de reședință.

Una din marile trepte ale capitalei cehoslovace, evocată cu adîncă emoție de gazde, o constituie acel 9 Mai 1945, cînd hidra fascistă, al cărei cap fusese zdrobit la Berlin, zvîcnea încă la porțile Pragăi. Ocupanții nu au putut privi în ochi acest oraș plin de glorie, de valori artistice și culturale, pe care i-au atacat cu perfidie tocmai în ceasul al 13-lea. Atacul a fost înfrînt datorită eroismului și jertfelor locuitorilor săi ; 30 000 de soldați s-au răsculat împotriva ocupanților fasciști în timp ce alți 100 000 de praghezi construiau baricade. Armatele hitleriste nu au reușit să-l răpună. A fost o înfruntare disperată care a cerut un greu tribut de sînge într-o zi cînd, cum spunea un mare scriitor, era nespus de greu să mai mori. Praga păstrează memoria tuturor acestor zile eroice, iar ziua de 9 Mai a devenit sărbătoarea națională a poporului cehoslovac.

Ideea de continuitate istorică se manifestă atît în arhitectură, cît și în ansamblul urbanistic al orașului. După cum ne explicau arhitecții praghezi, aceasta constituie o preocupare dominantă și permanentă. Ideii de continuitate în stil arhitectonic, urbanistic, îi sînt subordonate acțiunile de restaurare, de conservare a monumentelor și de armonizare a noilor construcții cu vechea arhitectură de granit și marmură. O serie de vechi monumente au fost deja restaurate : catedrala Bethleem, unde a predicat Jan Huss, Universitatea Carol, cea mai veche din Europa centrală, creată în anul 1348, mînăstirea Strahov, care a fost transformată într-un muzeu al literaturii etc. Mîini iscusite feresc de efectele devastatoare ale timpului monumente cum sînt cele din cartierul Hradčany, de pe Mala Strana, din Staromestske Namesti, piața orașului vechi cu primăria datînd din secolul al XIV-lea, de pe Karluv Most, cel mai vechi pod de piatră, construit în 1357, cu minunatele sale sculpturi în stil baroc etc.

Vasta acțiune de restaurare cuprinde nu numai monumentele, ci întregul fond de locuințe. În 1966 au fost executate reparații la un număr de clădiri echivalent cu totalul celor renovate în cei patru ani anteriori. Clădirile recent construite în centrul vechiului oraș se încadrează armonios în arhitectonica generală.

Am cunoscut „orașul de aur" în „pragul" său modern, socialist. Este frapantă grija praghezilor de a racorda unul din cele mai vechi orașe ale Europei la rețelele exigențelor contemporane. Clădirile noi se construiesc în apropierea unor vechi valori istorice, ceea ce pune probleme complexe arhitecților și urbaniștilor cehoslovaci, care trebuie să păstreze unitatea generală în varietatea ei. Fondul general de locuințe se îmbogățește anual cu mii de noi apartamente. Numai în anul care a trecut, peste 6 000 de familii praghezе s-au mutat în locuințe noi. Alte 6 000 se vor muta în acest an. Noile cartiere sînt amplasate în așa fel încît Praga, trezorier al atîtor monumente, să-și păstreze vechea strălucire.

Probleme dificile ridică și transporturile. Străzile înguste din centrul orașului devin tot mai neîncăpătoare. Pentru a

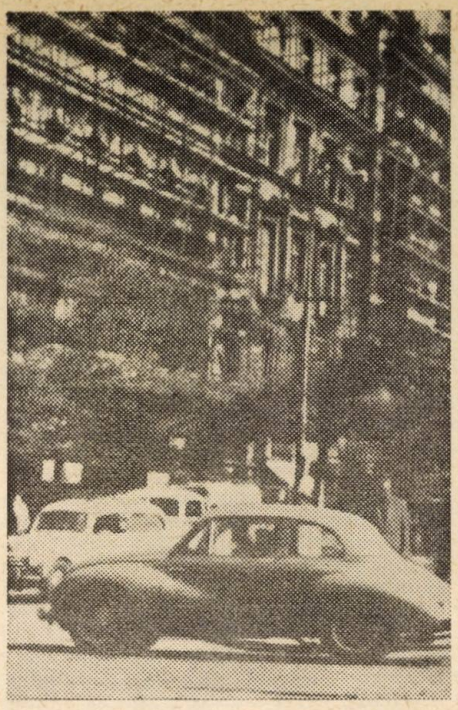

DE SCHELE

evita aglomerația pe arterele principale, în anul 1966 a început construcția unor tunele subterane care vor totaliza în 1980 circa 250 de km. Prima parte a acestora, cuprinsă între noul pod din cartierul Nusle și strada Bolzanova, va fi terminată în anul 1970, iar întreaga circulație a tramvaielor în centrul orașului, începînd din 1980, se va efectua pe magistralele subterane. Nu este vorba de metro, ci de tramvaie, soluție pe care proiectanții o consideră mai avantajoasă. Străzi croite cu veacuri în urmă, care riscau să se sufoce în afluența de autovehicule și tramvaie, își păstrează astfel întregul lor specific. Magistralele subterane servesc tocmai acestui scop.

Am rămas surprins la început cînd, printre monumentele urbanistice ale Pragăi, mi-a fost enumerată și Vltava. Da, într-adevăr, fluviul se integrează atît de organic în peisajul praghez încît fără el Praga ar arăta ca și cum ar fi lipsită de Hradčany. Podurile de piatră aruncate de-a lungul timpului peste Vltava dau farmec întregului peisaj. Celor 188 de arcade existente li se va adăuga în curînd o nouă construcție masivă de oțel, podul care va face legătura între noile cartiere din partea de sud și centrul orașului.

Praga nu este numai un păstrător al unor tezaure de artă și cultură, ci totodată un mare centru industrial. La Praga pulsează o puternică industrie constructoare de mașini, electrotehnică, textilă etc. Aici trăiește și lucrează fiecare al 14-lea locuitor al Cehoslovaciei.

Azi „orașul de aur" și al celor „100 de turnuri" a devenit temporar orașul celor „1 000 de schele", menite să-i păstreze vitalitatea și să-i adauge o nouă valență de tinerețe. Orașul, desfășurat pe cele șapte coline, absoarbe cu nesaț luminc de mai, păstrînd în cupolele monumentelor și palatelor sale strălucirea de aur a primăverii pragheze.

Radu DOBRE

De la trimisul nostru la Teheran
Mihai Matei

Educație, sănătate, dezvoltare

Nu este nevoie de un timp îndelungat pentru a constata, în Iran, intensitatea eforturilor depuse în vederea creării de cadre calificate și a utilizării eficiente a celor existente, în lupta dusă pentru dezvoltarea economică și îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului. Una din primele constatări este, de asemenea, că — în rezolvarea acestor probleme — Iranul aplică o soluție proprie, specifică condițiilor sale : este vorba despre cele trei armate — a educației, a dezvoltării și a sănătății.

Cuvîntul *armată* nu are, în cazul acestor instituții, un sens figurativ : este vorba despre tineri cu o pregătire medie și superioară care își efectuează serviciul militar — absolvenții liceelor, cu gradul de sergent, iar ai facultăților, ca ofițeri — în regiuni îndepărtate, sau pur și simplu lipsite pînă atunci de asemenea cadre calificate. Aici ei funcționează, temporar, ca învățători, dacă fac parte din armata educației, asigură asistența medicală (este cazul absolvenților de școli sanitare sau facultăți de medicină), oferă îndrumări pentru efectuarea lucrărilor agricole și construcțiilor utilitare dacă fac parte din armata dezvoltării. De multe ori însă, aparținînd unuia din cele trei corpuri, ei îndeplinesc toate cele trei funcții.

Activitatea tinerilor iranieni și succesele lor au devenit cunoscute în special după prima conferință mondială consacrată luptei împotriva analfabetismului (sub egida U.N.E.S.C.O.) pe care Teheranul a găzduit-o în septembrie 1965 : în acea perioadă se împlineau trei ani de la constituirea, prin decret imperial, a armatei educației, urmată curînd de celelalte două corpuri. Am avut ocazia să constat, în mai multe sate vizitate, prestigiul de care tinerii învățători, medici sau agronomi în uniforme, se bucură printre cei pe care îi ajută în îmbunătățirea condițiilor lor de viață.

În satul Cheikh Kola, în apropiere de litoralul estic al Mării Caspice, l-am văzut în acțiune pe Hamid Taghir Zadeh, sergent, în vîrstă de 20 de ani, venit de la sute de kilometri, din Tabriz. Respectul cu care îl înconjurau pe acest tînăr, mai degrabă timid, oameni mult mai vîrstnici, nu poate fi explicat decît prin seriozitatea cu care activa, prin contribuția concretă pe care el și predecesorii lui o aduseseră la bunăstarea localnicilor.

L-am găsit în clădirea școlii, în timpul unor lecții. În fața ziariștilor români, unul dintre elevi a citit ceva din manualele pe care în primii doi ani cursurile primare durează patru ani) guvernul iranian le distribuie gratuit. Lectura era curgătoare dar ne-am putut da seama că învățătorul nu ne prezenta o demonstrație cu cel mai bun elev : ții au citit la fel de bine. Pe pereții clasei erau planșe desenate de Hamid Taghir Zadeh. Clădirea școlii fusese construită sub îndrumarea predecesorului său, despre care am aflat că fusese solicitat de locuitorii satului să rămînă în mijlocul lor pentru totdeauna. De acum, după numai trei luni, sătenii înaintaseră autorităților o cerere asemănătoare în legătură cu actualul învățător.

Din cînd în cînd, învățătorul ieșea în curtea școlii pentru a da indicații cîtorva oameni care construiau o fîntînă. Chiar și în regiunea ceva mai bogată în precipitații, unde era situat satul, fîntînile constituie obiective importante, iar aceea a cărei săpare era pe sfîrșite urma să facă din clădirea școlii un punct foarte frecventat de locuitorii satului.

Legătura între membrii armatei educației și săteni o asigură un consiliu local format din voluntari, în general oameni vîrstnici și care se bucură de autoritate asupra celorlalți țărani. Erau prezenți într-o încăpere alăturată a școlii. Ne-au explicat că rolul lor constă în mobilizarea brațelor de muncă necesare pentru construcțiile de utilitate publică, precum și în asigurarea frecventării școlii atît de către copii, cît și de cei vîrstnici : în cursul dupăamiezii, Hamid Taghir Zadeh urma să predea scrisul, cititul și socotitul pentru țăranii vîrstnici aflați la ora vizitei noastre pe cîmp.

O cifră ne-a edificat asupra progreselor realizate la Cheikh Kola : dintre locuitorii satului — marea majoritate neștiutori de carte acum cîțiva ani — 80 la sută erau alfabetizați și se speră că acțiunea de alfabetizare va fi desăvîrșită de către succesorul lui Hamid Taghir Zadeh. Obiectivul propus la nivel național pentru 1970 — alfabetizarea în proporție de 62 la sută — apare pe deplin realizabil.

De foarte multe ori, activitatea tinerilor învățători, agronomi, medici, nu ia sfîrșit o dată cu serviciul militar. După completarea studiilor — sau, în cazul absolvenților, imediat — mulți dintre ei revin în regiunile sau chiar în satele unde și-au satisfăcut serviciul militar, ca specialiști, ca primari sau cadre ale administrației provinciilor pe care au ajuns să le cunoască.

În felul acesta ei pot sprijini mai departe progresul economic al regiunilor rămase în urmă. „Scopul nostru — afirma primul ministru Amir Abbas Hoveida — nu este numai să învățăm pe concetățenii noștri să scrie și să citească ci mai ales să-i ajutăm să contribuie cît mai mult la dezvoltarea economică a țării".

Lupta pentru progresul economic și social constituie una din realitățile luminoase ale Iranului contemporan.

Teheran, 8 mai

EVENIMENTELE DIN GRECIA

Mii de persoane au demonstrat la Stockholm împotriva loviturii de stat

După trei săptămîni

La trei săptămîni după declanşarea loviturii de stat, noile autorităţi greceşti se văd puse în faţa unor probleme interne şi externe cărora le caută o soluţionare pentru a putea să-şi consolideze poziţiile.

O primă problemă priveşte relaţiile cu statele din N.A.T.O. Reacţiile înregistrate în capitalele vest-europene nu pot lăsa nepăsătoare cercurile militare care au preluat puterea. După cum se ştie, mai multe guverne occidentale au adoptat o atitudine care contrastează vizibil cu cea a Washingtonului. Guvernul danez a dat publicităţii o declaraţie, pe care a adresat-o ţărilor din N.A.T.O. în care se exprimă îngrijorarea faţă de abolirea democraţiei, a drepturilor şi libertăţilor constituţionale. „Guvernul danez — se spune în declaraţie — speră că actualele condiţii din Grecia nu vor dura mult şi că marele număr de persoane care au fost întemniţate sau deportate din motive politice vor fi eliberate în cel mai scurt timp". O notă similară a fost trimisă membrilor N.A.T.O. şi de către guvernul norvegian. Faptul că cele mai multe guverne occidentale, cu excepţia Franţei şi a ţărilor scandinave, au luat contact cu noul ministru de externe al Greciei (recunoscînd astfel implicit noile autorităţi) nu este considerat edificator de către agenţia „France Presse". „Aceasta nu înseamnă — semnalează corespondentul agenţiei — că aceste guverne aprobă fără rezerve noua stare de lucruri din Grecia. Dimpotrivă, ele aşteaptă ca guvernul Kolias să înceapă, într-un scurt răgaz, un proces de revenire progresivă la viaţa democratică. Guvernul Statelor Unite, a cărui influenţă în Grecia poate fi considerabilă, ar dori să evite ca opinia publică americană şi cea internaţională să-i reproşeze încă o dată sprijinirea unui guvern autoritar".

Evenimentele din Grecia au determinat o tulburare a relaţiilor Greciei nu numai cu statele din N.A.T.O. Deşi Grecia nu este membră a comunităţilor vest-europene, situaţia din această ţară a provocat reacţii în sînul parlamentului vest-european, a cărui sesiune a început la 8 mai. Comisia politică a Adunării „celor şase", întrunită la Bruxelles, a hotărît să ridice problema represiunilor din Grecia. Se aşteaptă ca să se pună în discuţie şi problema oportunităţii aplicării tratatului de asociere a Greciei la Piaţa comună. Asemenea preocupări nu sînt întîmplătoare. Ziarul parizian „Le Populaire" sublinia că „actualele evenimente din Grecia nu sînt numai o tragedie pentru această ţară ci reprezintă o gravă primejdie pentru pacea internaţională".

O problemă deosebită pentru noile autorităţi de la Atena o constituie şi relaţiile cu Ciprul. După cum se ştie, în ciuda faptului că guvernul cipriot a refuzat pînă acum să comenteze situaţia din Grecia, presa cipriotă favorabilă preşedintelui Makarios a adoptat o atitudine net ostilă faţă de guvernul grec. Aceasta, cu atît mai mult cu cît ziarul „Telefteea ora" a relatat despre planul extinderii loviturii de stat şi în Cipru, cu ajutorul trupelor greceşti aflate pe insulă. Potrivit relatărilor unor agenţii occidentale, la Nicosia ar fi sosit cîţiva emisari ai noilor autorităţi greceşti pentru a purta convorbiri cu Makarios, iar ministrul de interne al Ciprului a plecat ulterior la Atena. Surse informate au declarat apoi că guvernul cipriot îşi va relua relaţiile diplomatice cu noul regim militar dar că „guvernul cipriot a adoptat o atitudine de expectativă faţă de noul guvern de la Atena" („U.P.I.").

Actualele relaţii ale Greciei cu mulţi dintre partenerii ei occidentali ridică în faţa autorităţilor greceşti problema de a ieşi din izolarea diplomatică în care se află, izolare la care s-a ajuns în urma puternicelor presiuni ale opiniei publice asupra guvernelor unor state occidentale. La Atena se depun acum eforturi pentru a cointeresa anumite cercuri occidentale în sprijinirea directă şi indirectă a noului guvern. Acesta este, printre altele, şi sensul declaraţiilor recent repetate privind fidelitatea guvernului faţă de N.A.T.O., ca şi sensul cererii pentru reluarea ajutorului economic american şi pentru continuarea acordării de ajutor militar. Aceste cereri încearcă soluţionarea greutăţilor economice existente şi a celor previzibile, în urma perturbării vieţii politice şi economice a ţării precum şi asigurarea cu arme şi carburanţi a armatei dependentă exclusiv de furniturile americane. După cum rezultă din informaţiile unuia dintre puţinele ziare greceşti care mai apar — „Akropolis" — Statele Unite s-au şi grăbit să anunţe sporirea ajutorului militar acordat noului regim.

Ministrul coordonării economice a anunţat că a început studierea măsurilor de simplificare şi accelerare a procedurii de autorizare a investiţiilor străine. Prin aceasta se urmăreşte ca cercurile de afaceri din Apus să exercite presiuni asupra propriilor guverne în vederea încetării oricărei opoziţii oficiale, oricît de palide, împotriva actualei stări de lucruri din Grecia. Pentru moment nu au sosit informaţii din care să rezulte ecouri favorabile la acest apel al guvernului grec.

Ultimele zile s-au caracterizat şi prin înmulţirea declaraţiilor de intenţii ale noului guvern, pe planul politicii interne. Paralel cu repetarea promisiunilor făcute ţăranilor, muncitorilor şi întreprinzătorilor, în acelaşi timp cu anunţarea unor măsuri menite să creeze popularitate guvernului — interzicerea concedierilor, control fiscal sever al întreprinderilor, sancţionarea fraudelor, suprimarea unor privilegii financiare ale miniştrilor şi deputaţilor (!), acordarea unor prime — noii conducători au precizat unele intenţii de viitor, pe plan constituţional, şi au ameninţat totodată cu intensificarea represiunilor împotriva oricărei încercări de opoziţie.

Generalul Patakos, ministrul de interne, s-a adresat în cîteva rînduri ziariştilor. „Constituţia pe care o vom pregăti va fi foarte probabil supusă unui referendum". Întrebat dacă va exista un parlament, ministrul a răspuns evaziv : „Parlamentul este întregul popor grec". Potrivit declaraţiilor oficiale, numărul persoanelor arestate cu prilejul loviturii de stat este de aproximativ 5 000 (Observatorii străini au apreciat însă chiar la cîteva zile după puci că numărul arestaţilor trebuie să fie cel puţin dublu).

Arestările şi condamnările din ultimele zile (primele anunţate ofi ial) la care se adaugă demiterile de primari, împuternicirea acordată Ministerului de Interne de a numi primarii şi desfiinţarea celor 52 de uniuni de autoadministrare locală din întreaga Grecie confirmă nu numai intensificarea represiunilor, ci şi semnele de rezistenţă din partea populaţiei.

Represiunile antidemocratice au stîrnit o puternică indignare în cercurile largi ale opiniei publice internaţionale. „Noul guvern grec trebuie să-şi dea seama că întemniţările masive şi neîn-

ŞI ECOUL LOR INTERNAŢIONAL

cetate vor transforma dezaprobarea întregii lumi faţă de lovitura de stat din Grecia într-un resentiment încă şi mai profund" — scria „Times". Pentru a atenua într-o oarecare măsură efectul deplorabil produs de arestările operate în rîndul unor oameni politici şi al militanţilor partidelor de stînga, autorităţile s-au văzut silite să facă unele „gesturi". Astfel, s-a permis vizita în Grecia a unei delegaţii de parlamentari francezi, care însă nu a putut constata altceva decît aceeaşi practică de intimidare şi reprimare a maselor populare. Urmărind a se demonstra străinătăţii că deţinuţii politici „sînt bine trataţi", s-a organizat pentru unii ziarişti străini vizitarea unor prizonieri politici — Gheorghios şi Andreas Papandreu, Manolis Glezos — la actualele locuri de detenţiune.

Pentru a-l întîlni pe Glezos, ziariştii s-au deplasat la Pikerimi, o localitate la 30 km de Atena. Înainte de aflarea primelor ştiri privind intenţia de executare sumară a patriotului grec, autorităţile anunţaseră că Glezos fusese „transferat în altă parte". Pentru a acredita ideea că militanţii partidelor de stînga sînt bine trataţi (întrucît nimeni nu a crezut că asupra celor mai mulţi politicieni de centru şi de dreapta se va abate braţul represiunii), Glezos a fost readus grabnic la Pikerimi după ce protestul mondial a împiedicat punerea în aplicare a planului de asasinare a acestuia.

Mărturiile unor ziarişti italieni sînt semnificative pentru uriaşul prestigiu de care se bucură Glezos în ochii poporului grec. În „La Stampa" şi „Corriere della Sera", cei ce l-au întîlnit pe Glezos vorbesc despre respectul şi admiraţia cu care este privit acesta chiar de către cei care-l păzesc.

„Sînt sănătos, sînt bine tratat" — a răspuns Glezos cu un glas ferm singurelor întrebări posibile. „Dar problema nu e aceasta. Ştiu că soţia mea a fost arestată şi nu cunosc locul unde se află". Apoi a repetat : „Dar nu aceasta este problema".

Într-adevăr. Nu aceasta este problema. Permisiunea acordată unor ziarişti de a vizita cîţiva prizonieri politici (a fost respinsă însă cererea de vizitare a închisorilor şi lagărelor) nu poate schimba imaginea privind actualele măsuri represive îndreptate împotriva elementelor şi organizaţiilor progresiste. Aproape 300 de organizaţii obşteşti, culturale şi sportive — cum ar fi Comitetul pentru destindere internaţională şi pace, Comitetul pentru pace şi colaborare în Balcani, Organizaţia Tineretului pentru dezarmare nucleară „Bertrand Russell" — au fost dizolvate. Un patriot grec, Panaiotis Elis, a fost asasinat.

Complexitatea situaţiei din Grecia — anunţarea intensificării represiunilor, încercarea de atragere în guvern a unor personalităţi civile, apariţia unor germeni de opoziţie care se manifestă sub diferite forme — la care se adaugă atitudinea mai mult sau mai puţin fermă adoptată de unele state şi organisme occidentale, protestul amplu al opiniei publice mondiale faţă de desfiinţarea drepturilor constituţionale şi îngrijorarea faţă de consecinţele posibile asupra păcii continentului european nu permit, deocamdată, previziuni asupra evoluţiei actualei stări de lucruri.

Eugen PHOEBUS

The New York Times

LOVITURA MILITARĂ din Grecia, de la 21 aprilie, avea numele de cod „Prometeu". Eficienţa ei a fost uimitoare. În decurs de trei ore, o mînă de ofiţeri au pus mîna pe putere şi i-au arestat pe adversari fără vărsare de sînge.

„Prometeu" era un plan de stat major pentru situaţii excepţionale, elaborat în cadrul N.A.T.O. şi avînd în vedere un război. Planul prevedea necesitatea ca, în cazul unui război, să fie arestaţi rapid conducătorii stîngii şi să fie preluate principalele centre administrative şi de comunicaţie.

Elaborat iniţial în deceniul al şaselea, planul „Prometeu" a fost revizuit de mai multe ori. Ultima versiune pare să fi fost stabilită în 1965 dar obiectivul iniţial era acelaşi — preîntîmpinarea, nu promovarea unei lovituri de stat.

Autorii loviturii au introdus un amendament important. Dîndu-şi seama că regele Constantin nu va patrona complotul lor, ei au elaborat o listă de persoane care nu aveau convingeri de stînga, de pildă consilierii regelui ; ele urmau a fi arestate pentru a paraliza posibilităţile unei contraacţiuni. De asemenea, ei trebuiau să taie toate liniile telefonice, inclusiv de la palat, pentru a-i izola pe conducătorii care nu urmau să fie arestaţi. Dar aceasta a constituit singura schimbare substanţială a planului „Prometeu". Ea implica puţine persoane în plus şi nu necesita lărgirea sferei operaţiunii.

Lovitura de stat propriu-zisă — cea mai eficientă dintre cele care au punctat istoria Greciei începînd din 1843 — a fost concepută şi condusă de trei ofiţeri destul de tineri : generalul de brigadă Stilianos Patakos, care controlează acum aparatul siguranţei în calitate de ministru de interne ; colonelul Ghiorghi Papadopoulos, în prezent ministru pe lîngă biroul primului ministru, şi avînd un cuvînt de spus în toate problemele ; şi colonelul Nikolaos Makarezos, ministrul coordonării economice şi conducătorul economiei naţionale.

Am discutat pe larg cu fiecare dintre ei, ca şi cu fostul şef al marelui stat major, generalul locotenent Grigorios Spandidakis, în prezent vicepremier şi ministru al apărării. Deşi toţi au fost remarcabil de discreţi în privinţa planului „Prometeu", deoarece nu doresc să dezvăluie unor adversari potenţiali metodele de efectuare a unei lovituri de stat, se desprinde următorul tablou :

Papadopoulos şi Makarezos, amîndoi în vîrstă de 48 de ani şi colegi la Academia militară, sînt de asemenea vechi prieteni cu Patakos, în vîrstă de 54 de ani, care era cu trei clase înaintea lor la şcoală. Papadopoulos fusese şeful contraspionajului dar, în ultimul timp, făcea parte din secţia de educaţie politică a marelui stat major. Makarezos lucra în spionaj.

Accesul la informaţii şi posibilitatea de a folosi propaganda sînt utile pentru un puci, dar esenţiale sînt tancurile ; fără tancuri nu poate avea loc o lovitură de stat. Patakos conducea centrul de antrenament al blindatelor şi comanda singurele tancuri din apropierea Atenei ; toate celelalte se află în nordul ţării. De aceea Patakos dispunea de forţa necesară şi, într-adevăr, tancurile şi vehiculele sale continuă să păzească cartierele generale, ministerele-cheie şi centrele de detenţiune.

Era esenţial ca o înaltă autoritate să dea ordin ca planul „Prometeu" să fie pus în practică, în special în afara regiunii Atena. A fost ales în acest scop Spandidakis, şeful marelui stat major. Nu se putea avea încredere în Spandidakis că va acţiona fără cunoştinţa regelui, şi de aceea el nu a fost informat decît în ultimul moment. A fost pus la curent atunci cînd lovitura era practic un fapt împlinit şi a fost convins să evite eventuale ciocniri între unităţi ale forţelor terestre. Flota, iniţial potrivnică, a fost ultima dintre arme care s-a alăturat loviturii.

În prezent, lui Spandidakis îi place să afirme că ştia despre complot cu cîtva timp înainte, dar în realitate nu i s-a alăturat decît cu o oră înainte de efectuarea lui. Tot ce avea de făcut era să comande aplicarea planului „Prometeu". Şi el a făcut acest lucru, în timp ce tancurile lui Patakos intrau în acţiune .

C. L. SULZBERGER

TRIBUNE

ACELE ZIARE britanice care au caracterizat lovitura de stat militară din Grecia drept „neaşteptată" sau ca reprezentînd un „şoc" ignorează problemele politice ale Greciei. În primul rînd, intervenţia armatei pentru a împiedica o victorie în alegeri a centrului sau a stîngii, sau pentru a sabota un asemenea succes o dată înregistrat, a constituit o trăsătură obişnuită a politicii greceşti din secolul XX. În al doilea rînd, lovitura de stat are loc în contextul impasului între regalişti şi antiregalişti, în care Grecia se află încă de cînd regele Constantin l-a demis pe Gheorghios Papandreu şi guvernul Uniunii de Centru, cu 21 de luni în urmă, în iulie 1965. Şi, în al treilea rînd, încă de cînd alegerile au fost fixate pentru luna mai, centrul şi stînga din Grecia şi-au exprimat temerea că regele şi — sau armata vor trece la acţiune pentru a împiedica sau a anula rezultatele obţinute de ele — în special pentru că părea probabil ca Uniunea de Centru, condusă de cei doi Papandreu, tatăl şi fiul, să iasă din alegeri, ca şi în 1964, partid al majorităţii.

Alegerea momentului loviturii de stat reprezintă de fapt singurul element de surpriză.

De pe acum, natura loviturii de stat este clară — ea reieşind nu numai din suspendarea tuturor libertăţilor şi aruncarea în închisori a mii de lideri politici — dar şi din primele declaraţii ale liderilor noului guvern. Declaraţiile noului prim ministru, Constantin Kolias au rezonanţa autentică, familiară a fascismului.

Rolul Statelor Unite în lovitura de stat n-a fost aproape de loc discutat şi, după cîte ştiu, numai un singur ziar, „The Sunday Citizen" a îndrăznit să întrebe dacă nu cumva C.I.A. este implicată în această afacere. Este totuşi o posibilitate vădită. Recentele amănunte date la iveală, de exemplu cu privire la Guyana Britanică, au arătat că cele mai melodramatice speculaţii cu privire la C.I.A. tind să nu cuprindă tot adevărul.

În afară de toate acestea însă, trebuie subliniat că S.U.A. au fost în permanenţă şi în mare măsură implicate în politica internă din Grecia, încă de la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial.

Se afirmă că în crizele din ultimii doi ani, diferiţi reprezentanţi americani ar fi jucat un rol considerabil. În articolul său, prof. Rousseas discuta rolul pe care C.I.A. este suspectată că l-a jucat în provocarea căderii lui Papandreu. Se crede de asemenea la Atena că însărcinatul cu afaceri american a participat la manevrele politice care au dus la căderea lui Stephanopoulos în decembrie.

„Detaliile amestecului american în politica greacă", scrie prof. Rousseas, „nu sînt prea bine cunoscute la Atena, dar toată lumea este convinsă, şi pe bună dreptate, că nimic nu se întîmplă în politica Greciei fără aprobarea Ambasadei Statelor Unite". Nu ar fi de loc surprinzător şi nici ieşit din comun ca ambasada americană să fi ştiut despre lovitura de stat înainte ca ea să fi avut loc, sau chiar ca C.I.A. să fi fost implicată direct.

Cît timp va dura actualul regim militar este greu de spus. Intervenţia oarecum mai puţin brutală a feldmareşalului Papagos în 1951 a cedat locul, după moartea acestuia, Uniunii naţional-radicale de dreapta a lui Karamanlis, care a deţinut puterea din 1955 pînă în 1964, cînd a suferit o înfrîngere masivă din partea Uniunii de Centru a lui Papandreu.

Dacă lucrurile se vor desfăşura la fel şi de data aceasta, ritmul va fi probabil mai rapid. S-ar putea ca militarii să se retragă de îndată ce vor fi siguri că le va urma un guvern civil de dreapta, dar dacă s-ar reveni cît de cît la o politică liberă, normală, guvernul de dreapta va fi condamnat.

Grecia suferă din nou sub jugul dictaturii şi dacă noii conducători vor hotărî să-i execute pe liderii politici pe care i-au arestat şi întemniţat, reînsănătoşirea democraţiei greceşti va dura multă vreme, şi ea va fi o istorie amară şi foarte posibil sîngeroasă.

Anthony ARBLASTER

COPACABANA

Antonio Vieira

Copacabana!
Una din cele mai vestite
plaje din lume.
„Prințesa Mării",
cum o numește cîntecul,
Copacabana este astăzi
cartea de vizită a Braziliei.
Densitatea populației
din Copacabana,
una din cele mai mari din lume,
pune astăzi urbaniștilor,
sociologilor, edililor
și educatorilor
probleme ce par imposibil
de soluționat. Copacabana!
Pentru cei care o văd pentru
prima oară, ea nu are asemă-
nare pe lume.
Pentru cei ce o locuiesc,
Copacabana
poate fi tot atît de bine
reședință ideală sau
adăpost crud și inuman.

Impunătoare blocuri riverane, briză oceanică și soare tropical...
...dar Copacabana înseamnă și mizere cartiere de „favele" construite din lemn, în care contoarele electrice trebuie așezate separat, pe stîlpi, pentru a se evita incendiile

Mii şi mii de oameni s-au îndreptat în ultimele decenii spre fîşia îngustă, cuprinsă între munte şi mare. Plaja largă, marea deschisă spre Atlantic, nisipurile fine, briza răcoroasă, soarele tropical, toate acestea te ajută parcă să mai uiţi de necazuri. Splendoarea coastei vrăjeşte deopotrivă pe cei ce trăiesc aici ca şi pe cei ce vin să se odihnească şi să se distreze.

Copacabana !

De unde şi-a luat numele celebra plajă ? Pînă în secolul al XVIII-lea, cei, puţini la număr, care se refereau la ea, o numeau Sacopena-pă — numele în dialectul „tupi" al unei păsări. Cam tot în acea vreme, un călător brazilian căutător de argint în Anzi se întorcea de pe malurile rîului Titicaca, aducînd cu el icoana Sfintei Copacabana, venerată într-un mic schit din munţi.

De atunci icoana şi-a găsit locul în capela special construită pe plaja atlantică, dîndu-i acesteia numele de Copacabana.

La începutul acestui secol, vechea Sacopena-pă era slab populată. Dar deschiderea unui tunel în muntele ce izola plaja de restul oraşului a făcut începutul : populaţia a început să crească, lent iniţial, apoi într-un ritm halucinant. În 1922, cînd cei 18 supravieţuitori ai răscoalei din Forte de Copacabana înaintau prin nisipul fierbinte al plajei pentru a-i înfrunta pe soldaţi, casele erau puţine şi nimic nu lăsa să se prevadă situaţia actuală. Începînd din 1940 a luat fiinţă acţiunea imobiliară care avea să ridice populaţia de la 74 000 de locuitori în acel an, la 250 000 în 1960. Au dispărut casele cu un singur etaj. S-au înmulţit zgîrie-norii. Astăzi, în ceasurile de maximă concentraţie umană, la Copacabana sînt peste 350 000 de locuitori, răspîndiţi pe o porţiune ceva mai mare de 5 kmp. Peste 62 000 de locuinţe adăpostesc această populaţie ; lor li se adaugă „los barracos" — locuinţe mizerabile, improvizate din scînduri şi nuiele, cocoţate pe coline, de unde săracii „contemplă" marea de la distanţă.

Avenida Atlántica şi „los favelados"

Oricît de mari ar fi atracţiile Copacabanei, tristul adevăr nu poate fi ascuns. Din punct de vedere urbanistic şi uman, la Copacabana se practică o crimă împotriva naturii şi a omului. Clădirile cu multe etaje ce se înalţă pe avenida Atlántica, în apropierea plajei, formează un zid de 5 km de-a lungul coastei, împiedicînd ventilaţia spaţiului rămas. Chemat să-şi spună părerea acum cîţiva ani asupra problemelor Copacabanei, marele arhitect şi urbanist Oscar Niemeyer a afirmat că, din punct de vedere urbanistic, cartierul a devenit practic nelocuibil. Şi, lucrul cel mai trist, constata constructorul oraşului Brasilia, este că planurile destinate îndreptării erorilor făcute au rămas doar pe hîrtie. Alt urbanist, peisagistul Burle Marx, care locuieşte aici din 1913, califica densitatea populaţiei drept o revoltătoare crimă împotriva unui loc unic pe pămînt prin frumuseţea sa.

Cum se împart cei 350 000 de locuitori ai Copacabanei ? Doar 8 la sută aparţin clasei avute ; marea majoritate o formează populaţia săracă. Pentru aceasta din urmă, pînă şi accesul pe plajă este adesea imposibil.

Un studiu recent asupra problemei locuinţelor arată că pentru asigurarea unei vieţi confortabile şi igienice, spaţiul de locuit ar trebui multiplicat de trei ori. Acolo unde astăzi locuiesc 10 persoane, ar trebui în mod normal să locuiască trei. În ceea ce-i priveşte pe „los favelados" (locuitorii favelelor), problema ce se pune nu este doar aceea a spaţiului, ci mai ales a condiţiilor inumane de trai.

Deşi sub numeroase aspecte este ea însăşi un oraş, Copacabana depinde de Rio, mai ales sub aspect economic.

O problemă acută este aceea a aprovizionării, foarte dificilă în condiţiile unei asemenea densităţi de populaţie. Cererea permanentă ridică preţurile, costul vieţii atingînd aici un nivel mai înalt în comparaţie cu celelalte zone ale oraşului. Fluxul de vizitatori, veniţi să admire ziua plaja şi să se distreze noaptea, sporeşte şi mai mult supraaglomeraţia. Există artere ce se aseamănă mai mult cu un Broadway supercolorat decît cu străzile liniştite ale unui cartier balnear.

Rămîne, totuşi, plaja... Fîşia de nisip din care ţîşnesc zgîrie-norii este o invitaţie la destindere, un important factor de echilibru, supremul calmant al populaţiei agitate. Frumoasă şi atrăgătoare, mai puţin frecventată în timpul săptămînii, plaja îşi schimbă aspectul duminica şi sărbătorile, cînd miilor de vizitatori li se adaugă mii şi mii de localnici.

Plaja este principalul motiv al existenţei Copacabanei. Fără ea, fără mare, cartierul-oraş n-ar exista. Fără ea, viaţa ar deveni de nesuportat pe mica întindere suprapopulată.

În urmă cu cîteva luni, în cursul unor dezbateri asupra problemelor locale, un sociolog afirma că numai existenţa plajei a împiedicat desfiinţarea acestui cartier. Îngemănate, plaja şi marea formează singura perspectivă a Copacabanei. Plaja înseamnă refugiul cartierului, consolarea supremă a locuitorilor săi. O consolare necesară, fără îndoială, dar incapabilă să anihileze realităţile dureroase care o reclamă. Una din aceste realităţi este reprezentată de condiţiile în care trăieşte tineretul. Pînă şi tinerii din familiile bogate resimt izolarea şi apăsarea, generate de lipsa spaţiului liber, a parcurilor. Ce pot reprezenta pentru miile de copii cele zece scuaruri existente, la multe din ele ajungîndu-se anevoie din cauza traficului intens pe căile de acces ? În realitate, copiii Copacabanei, în afară de plajă, nu au alte spaţii libere de joc. Nu le rămîne decît să se joace în spaţiul strîmt al apartamentului, sau pe trotuare.

Este un spectacol înduioşător să vezi cum o minte inventivă de copil caută loc pentru „pelados", partide de fotbal în miniatură — marea pasiune a brazilienilor. Cît despre copiii săracilor ce populează colinele, aceştia trebuie din cea mai fragedă vîrstă să-şi găsească de lucru pentru a-şi putea ajuta familia să trăiască. Lor nu le rămîne decît să contemple marea în timp ce vînd alune sau lustruiesc pantofii, căutînd, în întinderea ei nemărginită, să uite viaţa lor fără de orizont.

Ultimii ani au adus cu ei unele îmbunătăţiri. Condiţiile de şcolarizare sînt mai puţin dramatice în urma construirii noilor şcoli publice, taxele de învăţămînt s-au redus. Dar există alte sectoare în care nu s-a făcut aproape nimic. În tot cartierul există doar o singură creşă cu 17 paturi şi nici un spital de copii.

Datorită tuturor acestor factori, copiii celebrei plaje sînt mai puţin fericiţi decît cei din alte cartiere şi suburbii chiar mai sărace. O profesoară, care înainte de a preda la Copacabana trăise 15 ani printre copiii unei zone mai depărtate de centru, a confirmat că aceştia din urmă, deşi mai puţin favorizaţi de soartă, erau mai veseli, mai fericiţi decît cei din Copacabana ; mai legaţi de familie şi, mai ales, mai puţin iritaţi de agitaţia neîntreruptă a zonei suprapopulate.

Un judecător criminalist, dr. Eliezer Rosa, încercînd o analiză a cauzelor creşterii criminalităţii în Rio de Janeiro, susţinea că astăzi Copacabana ilustrează o filozofie străină de tradiţiile Braziliei. Viaţa trepidantă, amestecul de oameni de diferite tipuri, viaţa nocturnă intensă, scandalurile creează o atmosferă halucinantă.

Descifrarea misterului

Încercînd să descifreze misterul ce pare să învăluie Copacabana, un mare cotidian din Rio de Janeiro publica într-un amplu reportaj părerile unor personalităţi. Unele răspunsuri sînt pesimiste, altele optimiste, unele de sinceră condamnare, altele de vădită exaltare, dar toate relevă inerţia. Nimeni nu se gîndeşte că s-ar putea schimba ceva. Milor Fernandes, un umorist de renume, susţine că lipsa de confort şi lipsa de igienă nu sînt decît aspecte ale principalei caracteristici a cartierului : promiscuitatea. Jacques Klein, pianist de renume internaţional, vede în Copacabana partea cea mai frumoasă din Rio de Janeiro. Plaja, unde totul este mişcare, oferă un spectacol de neuitat. „Iar problemele Copacabanei — consideră el — sînt cele ale Braziliei ; locuitorii ei întîmpină aceleaşi greutăţi ca şi restul brazilienilor, începînd cu lipsa banilor necesari pentru bunuri esenţiale".

Centru turistic cosmopolit de permanente atracţii, Copacabana nu este numai plaja însorită ci şi un babilonic local de noapte. Pe măsură ce soarele coboară în spatele meterezelor de blocuri, plaja se goleşte, mulţimea luînd în schimb cu asalt străzile. Îşi deschid porţile localurile cu distracţiile cele mai variate. În restaurante se mănîncă pe gustul tuturor bogătaşilor din lume. Cineva a comparat Copacabana din timpul nopţii cu un Broadway sau Montparnasse în miniatură, scenă a ciocnirilor permanente între cei care vor să se odihnească şi cei ce vor să se distreze. Localnicii caută somnul la sfîrşitul unei zile de trudă ; străinii reclamă veselia zgomotoasă. Dar, agitate sau calme, nopţile nu sînt fără de sfîrşit. În fiecare dimineaţă Atlanticul aruncă spre ţărm văpaia din ce în ce mai fierbinte a unui soare mereu renăscînd. Cei 350 de mii de locuitori ai Copacabanei se supun din nou imperativelor cotidiene ale vieţii. Bărbaţi şi femei, bătrîni şi tineri îşi reiau îndeletnicirile obişnuite. Transportul e din nou anevoios, mîncarea puţină şi scumpă, copiii n-au unde să zburde. Dar la cîţiva zeci de metri se află totuşi plaja, marea, natura strălucitoare.

Şi apoi, există speranţa în zile mai bune. Oricît de grave ar fi relele cartierului, ele nu sînt definitive. Va veni ziua cînd mijloacele de transport vor fi suficiente, aprovizionarea regulată, parcurile numeroase. Specula cu locuinţe va dispărea şi mulţi monştri de beton care azi desfigurează cartierul vor fi dărîmaţi iar locul lor îl vor lua spaţiile verzi, degajate, mai umane, mai apropiate de viaţă.

Acţiuni ale diplomaţiei româneşti în sprijinul cuceririi independenţei

prof. univ. Vasile Maciu
membru corespondent al Academiei

Deşi revoluţia din 1848, care avea ca ţintă, în afara răsturnării orînduirii feudale, înfăptuirea unităţii poporului român într-un singur stat liber, a fost înăbuşită prin intervenţia armatelor străine, românii au continuat cu şi mai multă vigoare să lupte pentru independenţa patriei.

Unirea Moldovei şi Ţării Româneşti într-un singur stat, la 1859, reformele sociale din anii 1863—1865, dezvoltarea economiei capitaliste, întărirea forţelor armate şi dezvoltarea conştiinţei naţionale a maselor, au impus cu tot mai multă forţă înlăturarea dependenţei României faţă de imperiul otoman.

Asuprirea naţională de veacuri, căreia i-a fost supus poporul român, deşi a frînat dezvoltarea economică şi socială şi înfăptuirea statului naţional unitar, nu a putut înăbuşi aspiraţia spre libertate şi independenţă a românilor. Sentimentul demnităţii naţionale se manifesta cu impetuozitate în rîndurile poporului român, laolaltă cu dorinţa vie de unitate şi independenţă. Cucerirea independenţei de stat şi, ulterior, desăvîrşirea procesului creării statului naţional unitar român au reprezentat expresia directă, nemijlocită a eroismului şi jertfelor generaţiilor care au pregătit prin lupta lor patriotică naşterea României moderne. Rădăcinile acestei lupte se află împlîntate în nepărmurita iubire de patrie, în arzătoarea năzuinţă de libertate şi neatîrnare a poporului. Manifestîndu-şi activ solidaritatea cu lupta altor popoare asuprite, poporul român s-a bucurat la rîndul său de simpatia şi atitudinea solidară a popoarelor vecine din Balcani, a opiniei publice progresiste din alte ţări. Cucerirea independenţei de stat cerută cu tărie de masele populare se împletea strîns cu năzuinţele acestora de libertate democratică şi o viaţă mai bună. Poporul român, animat de aceste puternice sentimente, a dat grele jertfe de sînge pe cîmpul de luptă în anii 1877—1878 pentru cucerirea şi apărarea independenţei şi suveranităţii statului.

Patriotismul fierbinte al maselor populare de la oraşe şi sate, hotărîrea lor de luptă au fost cadrul în care s-au înscris şi pe care s-au bizuit acţiunile diplomatice curajoase în sprijinul cuceririi independenţei de stat. Spaţiul articolului de faţă îngăduie să evocăm doar cîteva din acţiunile diplomaţiei româneşti din anii premergători cuceririi independenţei.

Pentru obţinerea independenţei trebuia învinsă împotrivirea Porţii, care dispunea de o numeroasă armată, concentrată în mare parte între Dunăre şi Balcani. O alianţă a României, Serbiei, Muntenegrului — toate trei dependente de imperiul otoman — şi a Greciei, conjugată cu o răscoală generală a popoarelor din sudul Dunării supuse direct feudalităţii otomane, ar fi putut duce la lichidarea dominaţiei Porţii în sud-estul Europei, dar puterile europene, semnatare ale tratatului de la Paris din 1856, se împotriveau schimbărilor din această parte a continentului dacă acestea nu satisfăceau interesele lor. Presiunea marilor puteri a oprit acţiunea întreprinsă de România, în anii 1867—1868, pentru cucerirea independenţei în colaborare cu popoarele balcanice.

Între marile puteri europene s-a ajuns însă curînd la accentuate contradicţii în privinţa soartei imperiului otoman. În 1872, Germania, Austro-Ungaria şi Rusia au format aşa-numita alianţă a celor trei împăraţi, care urmărea, între altele, înlăturarea influenţei economice şi politice a Angliei şi a Franţei şi expansiunea teritorială a ţarismului şi imperiului habsburgic în Balcani.

Guvernul conservator român, prezidat de Lascăr Catargiu, care făcuse concesiuni importante capitaliştilor germani şi austrieci, a căutat în vara anului 1873 să proclame independenţa ţării cu sprijinul guvernelor Austro-Ungariei şi Rusiei, dar n-a primit din partea acestora decît promisiuni vagi. Pentru a-i conţine pe capitaliştii austrieci, guvernul român a încheiat în 1875 cu Austro-Ungaria o convenţie comercială, vamală şi de navigaţie, care avantaja exportul de produse austro-ungare în România, constituind prin aceasta o frînă pentru interesele industriei româneşti. Prin semnarea acestor convenţii cu două dintre marile puteri (Rusia a încheiat şi ea cu România în martie 1876 o convenţie comercială, vamală şi de navigaţie, întemeiată pe principiul egalităţii de tratament) România făcea totuşi un pas important către independenţă.

Răscoala ţăranilor din Herţegovina şi Bosnia, cele două provincii din nord-vestul imperiului otoman, în iulie 1875, şi răscoala bulgarilor în aprilie 1876 au redeschis chestiunea orientală, întrucît au dat posibilitatea guvernelor din Viena şi Petersburg să intervină în Balcani sub pretextul aplanării neînţelegerilor dintre răsculaţi şi Poartă. Oricare ar fi fost ţelurile urmărite de guvernul ţarist, lupta Rusiei pentru înlăturarea dominaţiei imperiului otoman coincidea prin rezultatele sale cu interesele popoarelor oprimate din Balcani. În mod obiectiv, acţiunile politice, diplomatice, militare ale Rusiei slujeau eliberării popoarelor din Peninsula Balcanică de sub dominaţia Porţii. Se crea o situaţie care putea servi şi obţinerii independenţei României.

Încă în noiembrie 1875, consulul general al Rusiei la Bucureşti, I. Zinoviev, a întrebat guvernul român ce atitudine va lua în cazul cînd Rusia s-ar hotărî să declare război Porţii. Întrebarea era în legătură cu intenţia guvernului ţarist de a-şi trece armatele prin ţara noastră către Balcani. Aşa cum arăta Titu Maiorescu în lucrarea sa, *Istoria contemporană a României (1866—1900)*, chestiunea pusă de I. Zinoviev a fost discutată în multe şedinţe ale Consiliului de Miniştri, ajungîndu-se în cele din urmă la hotărîrea de a se păstra „neutralitatea".

Ministru ad-interim al afacerilor străine, după demisia lui V. Boerescu, Lascăr Catargiu a precizat la 4/16 ianuarie 1876 poziţia României în chestiunea orientală într-o notă trimisă agenţilor diplomatici români de pe lîngă guvernele marilor puteri.

România, se arăta în notă, face pregătiri militare pentru a se apăra împotriva oricărei agresiuni, fie din partea Porţii, fie din aceea a vreunei alte puteri „care ar dori, indiferent în ce scop, să ocupe România". Aceasta nu face „în nici un fel *parte integrantă* din imperiul otoman, aşa cum îi place Sublimei Porţi să pretindă", şi este un stat suveran, căci tributul ce-l dă Porţii „nu atinge cu nimic suveranitatea noastră". E de regretat — se arăta mai departe în notă — că puterile semnatare ale tratatului de la Paris din 1856 n-au creat, la porţile Orientului, cum parte din ele au făcut altă dată cu Belgia, „un stat puternic şi complet independent". Românii trebuie însă să ştie să aştepte ca timpul să le aducă independenţa. În continuare, se cerea agenţilor diplomatici români să afle ce hotăriri se iau în tratativele dintre marile puteri care ar putea privi drepturile României. În cazul prăbuşirii imperiului otoman, guvernul român doreşte — sublinia nota — ca România să obţină „o situaţie asemănătoare cu aceea a Belgiei şi această situaţie ar continua să fie garantată de către puterile semnatare ale tratatului de la Paris."

Guvernul conservator, împotriva căruia se ridicau nu numai burghezia și țărănimea, dar și o parte importantă a micilor moșieri, a fost silit să demisioneze, în primăvară, în locul său venind, la sfîrșitul lui aprilie 1876, în timpul răscoalei bulgarilor la sud de Balcani, un guvern al grupărilor liberale coalizate, în care ministru al afacerilor străine era M. Kogălniceanu. În declarația sa, noul guvern se angaja să păstreze neutralitatea, dar el atrăgea atenția că România era un stat *independent*, ceea ce arăta însă mai curînd o dorință, decît o realitate.

Deși răscoala din Herțegovina și Bosnia slăbise în intensitate, iar răscoala bulgarilor fusese repede înfrîntă, criza imperiului otoman s-a agravat prin răsturnarea și asasinarea la 18/30 mai 1876, de către junii turci, a sultanului Abdul-Aziz. Tot în acel timp, un grup numeros de bulgari înarmați, sub conducerea democratului revoluționar Hristo Botev, a trecut din România în sudul Dunării spre a provoca o nouă răscoală în Balcani, iar la 18/30 iunie Serbia, urmată de Muntenegru, a pornit război contra Porții spre a o sili să-i cedeze Bosnia și Herțegovina.

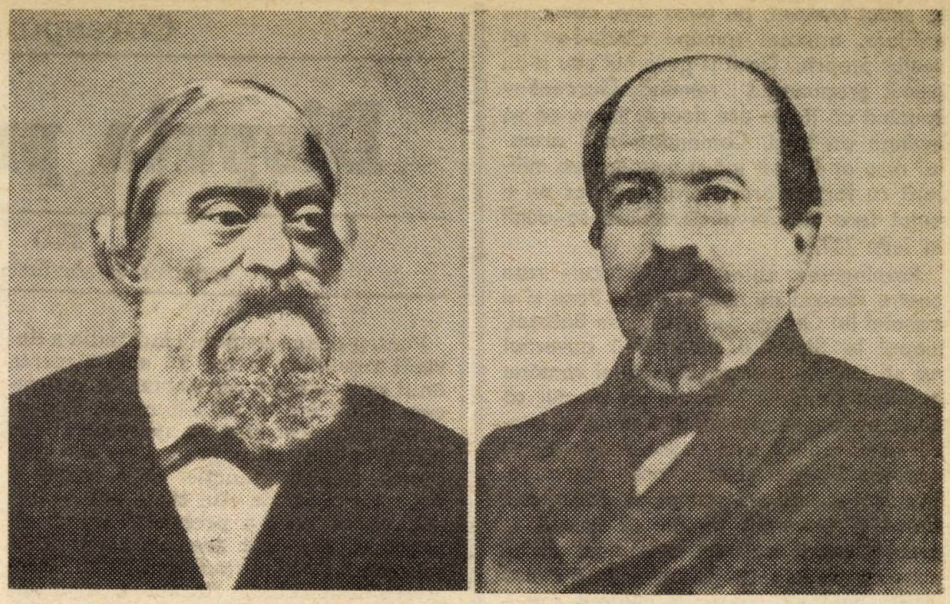

C. A. Rosetti și Mihail Kogălniceanu — luptători înflăcărați pentru cauza neatîrnării

Socotind împrejurarea favorabilă pentru obținerea independenței, M. Kogălniceanu a trimis la 16/28 iunie 1876 agenților diplomatici români de pe lîngă marile puteri, inclusiv Porții, o notă însoțită de un memoriu, în care cerea, sub forma a șapte revendicări, recunoașterea independenței *de fapt* a României. Prima revendicare prevedea „recunoașterea individualității statului român și a denumirii sale istorice", ceea ce însemna ca Poarta să declare că România nu face parte din imperiul otoman.

Ocupat cu războiul contra Serbiei și a Muntenegrului, guvernul otoman a tergiversat să dea un răspuns, considerîndu-l în cele din urmă „cu totul intempestiv". Ministerul afacerilor străine țarist i-a comunicat agentului diplomatic român la Petersburg că momentul nu era potrivit pentru ca România să ceară independența. Anglia era indignată, iar celelalte puteri nu se angajau să dea răspunsuri clare. În fața acestei situații, la 20 iulie/1 august, M. Kogălniceanu a trimis o nouă notă, în care punea Poarta în perspectiva unei acțiuni armate a României dacă nu acceptă cele șapte revendicări formulate în nota precedentă.

În lunile următoare, forțele armate ale Serbiei, mult inferioare ca număr, au fost însă înfrînte de turci, iar criza din imperiul otoman a slăbit în intensitate. Politica de pînă atunci a lui M. Kogălniceanu de a obține independența prin afirmarea categorică a punctului de vedere românesc pentru a influența Poarta otomană trebuia să țină seama de necesitățile unei atitudini mai prudente, dictată de noua situație. La 24 iulie/5 august, guvernul din care făcea parte M. Kogălniceanu a demisionat pentru a nu se solidariza cu trimiterea în judecată a foștilor miniștri conservatori.

Noul guvern, cu majoritate liberal-radicală, care era prezidat de I. C. Brătianu și avea la Ministerul afacerilor străine pe N. Ionescu, a făcut o declarație de neutralitate, dar în fapt s-a urmărit ajungerea la independență cu acordul Austro-Ungariei și în colaborare cu Rusia. În acest scop, la sfîrșitul lui august, o delegație guvernamentală română, în frunte cu I. C. Brătianu, a făcut la Sibiu o vizită împăratului Francisc-Iosif, pentru a-l asigura că România independentă nu va duce o politică ostilă imperiului habsburgic, iar la sfîrșitul lui septembrie, o altă delegație guvernamentală română, condusă tot de I. C. Brătianu, a făcut o vizită la Livadia, în Crimeea, țarului Alexandru al II-lea pentru a ajunge la o înțelegere în problema eventualității trecerii armatelor ruse prin teritoriul României împotriva Porții. La cîteva zile după schimbul de vederi care a avut loc la Livadia, țarul a acceptat proiectul convenției româno-ruse conform propunerilor românești.

În noiembrie, diplomatul rus Nelidov, însoțit de colonelul M. Cantacuzin, a venit incognito la București, unde a alcătuit, împreună cu I. C. Brătianu, proiectul unei convenții româno-ruse ce urma a fi semnată cînd Rusia se va hotărî să înceapă războiul contra imperiului otoman ; totodată guvernul rus a încercat să obțină la conferința din Constantinopol, din decembrie 1876 — ianuarie 1877, a reprezentanților puterilor semnatare ale tratatului de la Paris din 1856, autonomia pentru Herțegovina, Bosnia și Bulgaria. Guvernul român a trimis și el un delegat la Constantinopol spre a convinge conferința să impună Porții recunoașterea revendicărilor formulate de M. Kogălniceanu la 16/28 iunie 1876. Conferința n-a ajuns la nici un rezultat pozitiv, căci sultanul, susținut în culise de diplomația engleză, a dat la 11/23 decembrie o nouă constituție care făcea inutile, după părerea lui, autonomiile cerute de Rusia. Constituția otomană a indignat pe români, întrucît cuprindea între hotarele imperiului otoman și România.

După ce Rusia a încheiat, pe baza acordului de la Reichstadt, o convenție de neutralitate cu Austro-Ungaria, și în urma refuzului Porții de a accepta protocolul conferinței din martie 1877 de la Londra, guvernul rus s-a hotărît să înceapă războiul și a propus României semnarea proiectului de convenție elaborat cu aproape cinci luni înainte. Convenția româno-rusă a fost semnată la 4/16 aprilie 1877 la București din partea României de M. Kogălniceanu, redevenit ministru al afacerilor străine, și de baronul N. Stuart, agentul diplomatic rus la București. Peste puțină vreme, țarul Alexandru al II-lea a ratificat-o iar corpurile legiuitoare române au aprobat-o de asemenea. Prin convenție, România permitea armatelor ruse, tratate ca prietene, trecerea pe teritoriul ei împotriva imperiului otoman, iar Rusia se obliga să mențină și să apere integritatea teritorială a României, să-i respecte drepturile politice.

Rusia a început războiul contra Porții la 12/24 aprilie 1877. După aprobarea convenției româno-ruse de către corpurile legiuitoare, Poarta a ordonat bombardarea orașelor românești de la Dunăre, ceea ce a determinat guvernul român, în ziua de 26 aprilie/8 mai, să ordone și el bombardarea cetății Vidin. Se crease o stare de război, de fapt, între România și imperiul otoman. În ședința sa din 29 aprilie/11 mai, Adunarea deputaților a votat o moțiune care recunoștea starea de război cu Poarta și recomanda guvernului să ia măsuri ca la încheierea păcii „România să iasă cu o poziție politică bine definită și națiunea de sine stătătoare să poată împlini misiunea sa istorică". Peste zece zile, la 9/21 mai 1877, în urma unei interpelări, Adunarea deputaților a votat o nouă moțiune în care se arăta „că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și *independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială*". Senatul a votat în aceeași zi o moțiune asemănătoare. Guvernele unor mari puteri au adoptat o atitudine rezervată.

Cancelarul rus Gorceakov a declarat că Rusia recunoaște independența *de facto* a României, urmînd ca independența *de jure* să fie recunoscută la încheierea păcii.

Dîndu-și seama că numai înfrîngerea militară a armatelor otomane va aduce recunoașterea de drept a independenței țării, guvernul român a propus celui rus colaborarea armatei române cu cea rusă

→

la sudul Dunării, pe baza unei convenții militare, armatei române dîndu-i-se un sector propriu. Țarul și guvernul său n-au primit propunerea română, Gorceakov spunînd că Rusia are destule trupe ca să învingă pe turci. Comandamentul armatei ruse ar fi voit totuși cooperarea militară cu forțele armate române dar nu a putut face să prevaleze opinia sa decît în iulie 1877.

Respingerea celor două atacuri ruse contra Plevnei de către Osman-Pașa și a armatei lui Gurko, de dincolo de Balcani, înapoi la Șipka a determinat guvernul rus să solicite concursul armatei române în sudul Dunării. Temerea ca frontul să nu se mute pe teritoriul țării noastre, promisiunea creării unui sector român după căderea Plevnei și solicitarea comandamentului rus au determinat pe domnitorul Carol și guvernul român să treacă în sudul Dunării trei din cele cinci divizii concentrate în sudul Olteniei, fără a mai insista pentru o convenție militară româno-rusă.

S-a convenit ca armatele aliate rusă și română să fie puse la atacul de la Plevna sub conducerea domnitorului României.

Luptînd împreună pe cîmpurile de luptă ostașii români și ruși s-au înfrățit prin jertfele aduse în sprijinul victoriei comune, adăugînd noi contribuții tradițiilor de prietenie dintre poporul român și poporul rus. Opinia publică, elementele democratice și progresiste din Rusia își arătau deschis simpatia pentru lupta de eliberare națională a popoarelor din Balcani. Colaborarea militară a celor două armate, eroismul, spiritul de sacrificiu și abnegația ostașilor români și ruși precum și a corpului de voluntari bulgari, a sîrbilor și muntenegrenilor, sprijinul acordat din toată inima de către poporul bulgar au făcut posibilă înfrîngerea imperiului otoman, creînd noi perspective eliberării naționale a popoarelor balcanice de sub dominația Porții.

Pacea de la San-Stefano de la 19 februarie/3 martie 1878 dintre Rusia și imperiul otoman recunoștea independența României.

Anunțîndu-se deschiderea congresului de la Berlin, care trebuia să elaboreze tratatul de pace definitiv, România a cerut să fie și ea reprezentată, dar delegații ei, I. C. Brătianu și M. Kogălniceanu, au fost primiți la 19 iunie/1 iulie numai pentru a-și expune vederile, hotărîrile în privința României fiind luate fără ei.

Prin tratatul de la Berlin din 1/13 iulie 1878 se recunoștea independența României.

De asemenea, la Congresul de la Berlin s-a hotărît ca toți locuitorii României, indiferent de religia căreia îi aparțin, să fie acceptați cetățeni ai statului român.

Expresie a unei cauze istorice drepte, politica dusă de România pentru cucerirea independenței de stat a fost încununată cu succes, țara noastră dobîndindu-și independența prin lupta vajnică a poporului, prin acțiunile curajoase inițiate de cei mai luminați patrioți și democrați. Ea a putut ajunge la acest rezultat datorită profundei dorințe de libertate a maselor, conștiinței naționale patriotice a poporului român manifestate cu atîta eroism, vitejie și dîrzenie de-a lungul veacurilor, în eforturile și acțiunile atîtor fii luminați ai patriei.

Corespondență din New Delhi

Disputa prezidențială

Eb Brook

redactor la săptămînalul indian „Statesman"

Pentru prima dată de cînd India a devenit republică (acum 15 ani) alegerea unui președinte a comportat un contracandidat. Cînd în 1962, doctorul Radhakrishnan a fost ales ca succesor al defunctului Rajendra Prasad — care deținuse această funcție de-a lungul a două mandate de cîte cinci ani — împotriva sa nu s-a prezentat vreun alt candidat. De data aceasta, cu prilejul retragerii dr-ului Radhakrishnan, vicepreședintele Zakir Husain a avut un serios contracandidat în persoana lui Koka Subba Rao, fostul președinte al Curții Supreme a Indiei.

Motivul principal care a determinat această înfruntare în alegerile prezidențiale constă în schimbările care s-au produs în ultimii ani pe scena politică a acestei țări. În primii 15 ani de viață politică independentă a Indiei nu s-au produs în aparență mari transformări. Controlul total pe care Partidul Congresul Național Indian îl exercita pe aproape întreg teritoriul țării a făcut să treacă neobservate multe evoluții și modificări. Folosirea frecventă a autorității prezidențiale — de fapt supunerea unuia sau altuia dintre state autorității guvernului unional și nu celei a președintelui —, disputa Cașmirului și conflictul cu Pakistanul — toate acestea au contribuit la deteriorarea situației guvernului alcătuit din membri ai Partidului Congresului ; simultan, în viața politică a Indiei, interveneau treptat modificări sensibile.

Cum aproape toți vechii lideri ai Partidului Congresului au încetat din viață în cursul acestei perioade de 15 ani, numai disciplina fermă exercitată de partid sub conducerea lui Nehru a reușit să-i mențină laolaltă pe unii dintrei noii politicieni care se afirmau în rîndurile partidului, în diferite state. Mulți dintre cei cu vederi independente s-au desprins de Partidul Congresului pentru a se alătura altor partide sau, mai frecvent, pentru a constitui noi formații politice sau grupuri dizidente în Partidul Congresului.

Prima fisură s-a produs o dată cu moartea lui Nehru. Succesorul său, Shastri, nu a avut nici autoritatea, nici timpul necesar pentru a consolida partidul împotriva fracționismului manifest în organizațiile din diferite state. El nu a reușit să se împotrivească cu succes nici creșterii influenței colegilor săi din guvern. S-au înmulțit, de asemenea, cazurile politicienilor care se constituiau în grupuri sau își schimbau atitudinea de dragul unor avantaje politice temporare. Rezultatul a fost un regres considerabil pentru Partidul Congresului în cadrul alegerilor generale din acest an. De atunci încoace prestigiul partidului a avut mult de suferit și din cauza modului în care noul guvern a abordat unele probleme cum ar fi impasul politic din Rajasthan, alegerea președintelui Camerei Inferioare, precum și de pe urma defecțiunilor care s-au produs în cel puțin două state. Situația s-a agravat și mai mult prin apariția unei dispute aproape publice între primul ministru Indira Gandhi și președintele partidului, Kamaraj.

Pe acest fond s-a procedat la desemnarea candidaților la președinție după ce dr. Radhakrishnan, care inițial acceptase să ceară realegerea, a declarat că se retrage din viața politică. Desemnînd drept candidat pe Zakir Husain, Partidul Congresului avea și sprijinul președintelui, întrucît mai existase un precedent în care în funcția supremă a statului fusese ales vicepreședintele de atunci. S-a putut afirma, de asemenea, că se continuă politica de separare a religiei de stat susținută de Partidul Congresului întrucît Husain este musulman. Opoziția față de această candidatură s-a datorat în parte tocmai religiei dr-ului Husain. S-a înregistrat o opoziție energică din partea hindușilor ; totuși acest factor nu trebuie supraapreciat. Un președinte musulman, se spune în anumite cercuri, ar putea fi pus mai degrabă în situația să evite să apară prea favorabil coreligionarilor săi și poate chiar nu ar adopta, în eventualitatea unor tulburări, o atitudine prea categorică, așa cum ar fi înclinat s-o facă un nemusulman. Opoziția față de Husain s-a manifestat, însă, mai ales pentru că mulți au considerat că a sosit timpul să fie ales ca președinte al republicii o personalitate care să nu fie asociată nici unui partid.

Aceasta explică în esență de ce Subba Rao a fost desemnat în comun de partide de opoziție cu o politică atît de diferită cum sînt partidul de dreapta Swatandra, socialiștii și comuniștii. În persoana lui Subba Rao aceste formații politice au întîlnit un om care nu aparține nici unui partid și care nici nu s-a asociat vreunui partid.

Unul dintre aspectele cele mai interesante ale actualei perioade electorale l-a constituit disputa constituțională viu controversată în legătură cu statutul și atribuțiile președintelui Indiei. Pînă acum președintele a exercitat prea puțină influență în viața politică indiană. În prezent, mulți consideră că el ar avea drepturile și datoria constituțională de a interveni într-un mod mai eficace. Mulți specialiști politici și juriști competenți susțin că în eventualitatea ivirii unei situații politice nestabile, a unor legislații mai controversate sau a unor conflicte mai violente între state și autoritatea centrală, constituția acordă președintelui atribuții considerabile și chiar datoria de a interveni.

Rezultatul scrutinului a dezvăluit victoria candidaților propuși de Partidul Congresului. Pentru postul de președinte, dr. Zakir Husain a obținut 471 244 de voturi față de 363 971 de voturi în favoarea candidatului opoziției, Subba Rao. În funcția de vicepreședinte a fost ales, cu 483 de voturi Venkata Giri, contracandidatul său, Mohammed Habib, obținînd doar 193 voturi. Noii aleși urmează să-și preia oficial funcțiile la 13 mai pentru o perioadă de cinci ani.

BERLIN, MAI 1945

Pagini din „carnetele de război" ale lui Konstantin Simonov

Berlin, 1945. Tancurile sovietice se îndreaptă spre Cancelaria Reichului

La sfîrșitul lunii aprilie 1945, armatele noastre se apropiau de Berlin. Am plecat atunci spre statul major al mareșalului Konev. Mergînd pe autostradă, am ajuns la periferiile Berlinului. E greu să te orientezi în mijlocul carelor blindate și al infanteriei. În cele din urmă îl întîlnim pe mareșalul Ribalko. La întretăierea a două străzi distruse, lipit de trotuar, s-a oprit un jeep în fața căruia trec tancuri cu turela deschisă. Ribalko stă pe parașocul jeep-ului, cu spatele sprijinit de radiator, și privește cum trec carele sale blindate. Îl întreb cu care din unitățile sale trebuie să mergem pentru a ajunge în centrul Berlinului.

— Ce unitate ? Nici o unitate. Nu ne mai ocupăm de Berlin. Ne deplasăm. Unde ? Cine vrea să știe prea multe îmbătrînește repede ! Rămîneți cu noi, veți afla la momentul oportun.

Îi spun că trebuie să rămînem la Berlin. Dă din umeri și, fără să ne mai acorde atenție, se îndreaptă spre subalternii săi.

Nu știm ce se întîmplă. Mergem dintr-un sector al Berlinului într-altul, rătăcim toată ziua și toată noaptea și ajungem în cele din urmă la corpul de armată al mareșalului Ciuikov, care primise din partea generalului german Weidling capitularea garnizoanei orașului. Ultimele ciocniri se produc numai cu unități izolate, care nu au aflat încă despre capitulare, și cu grupuri de SS-iști care refuză să se supună ordinului.

Se lasă noaptea. Ne apropiem de zidul pe jumătate dărîmat al grădinii zoologice. Alături se află estacada căii ferate urbane. Mulți morți zac pe burtă sau cu fața în soare. Pe pavaj, sînge încă proaspăt. Totul s-a terminat. Aici a luptat un mic detașament SS. Lîngă estacadă, două mitraliere distruse și vreo 15 cadavre. Ne cățărăm peste rămășițele gardului și rătăcim prin parcul elefanților.

Plecăm. Ajungem într-unul din marile adăposturi antiaeriene din Berlin. E un gigantic edificiu din beton, asemănător cu un siloz. La etajele superioare se află două ferestre închise cu uriașe obloane metalice. Jos, o poartă de fier. Întîlnim deținuți care sînt duși. Sublocotenentul care îi escortează spune că, la etajul trei, a fost găsit un general german care s-a sinucis. În timp ce era cercetat adăpostul, ostașii noștri au dat peste o ușă închisă : înăuntru, generalul și-a tras un glonte în cap.

SUB RUINELE CANCELARIEI REICHULUI

Ajung apoi la Cancelaria Reichului. Aci se caută pretutindeni cadavrul lui Goebbels. Se credea că fusese găsit, dar s-a ivit o îndoială și este căutat din nou. Se caută, de asemenea, cadavrul lui Hitler.

Cancelaria e un edificiu uriaș, conceput pentru a face o impresie copleșitoare. Camera de lucru a lui Hitler a fost deteriorată de o bombă și este plină de moloz. Una din încăperile alăturate a rămas intactă. Mi se spune că era biroul lui Bormann. Camera este într-adevăr neatinsă, dar domnește o dezordine nemaipomenită. Marele birou, cu capacul de lemn mobil, e larg deschis și plin de hîrtii. Printre ele, descopăr două desene vechi. Pe unul din ele, înfățișînd un adăpost săpat într-un deal, o inscripție : „La Grette, începutul lui decembrie 1917, Postul de comandament al brigăzii". Pe celălalt, o biserică în ruine : „Comines, 9 mai 1918". Mă gîndesc că sînt poate desene făcute de mîna lui Hitler. Ezit să cred acest lucru, dar era totuși un fel de pictor și se afla pe atunci undeva în Franța...

Pun desenele în sacoșă. Iau și o fotografie cu inscripția : „Luptă cu spartakiștii, München, mai 1919". Pe fotografie sînt scrise de asemenea numele militarilor, care se află într-un furgon. Printre ei, sub numărul unu, Rudolf Hess. Pe parchet zac și cărți poștale. Aleg patru și le pun tot în sacoșă, ca amintire. Pe una se vede localitatea Compiègne, vagonul și fața pătrată a generalului Keitel, care întinde unui uscățiv general francez o hîrtie cu condițiile armistițiului.

Intru și în alte cîteva încăperi. Mai multe birouri sînt pline cu decorații și cu medalii. Casete, cutiuțe, mici pachete albastre și pe parchet tot felul de obiecte — de la cruci de fier pînă la medalii de pompieri. Rămășițele ajung pînă la gleznă, astfel încît ai impresia că te afli nu în Cancelaria Reichului, ci în depozitul unei fabrici de decorații. Mă strecor afară printr-o spărtură din zid. Acolo se află cadavrele ultimilor SS-iști. Infirmierii evacuează răniții dintr-o subterană. Într-o curte interioară, găurită de explozii, printre arbori mutilați și tot felul de rămășițe, se află un mic turn din beton și scara care coboară în subterana lui Hitler.

...3 mai. O zi însorită și prăfuită. Cîteva din armatele noastre care au ocupat Berlinul circulă în oraș în toate sensurile. Trec care blindate, iarăși care blindate, tunuri auto-purtate, „katiușe", mii și mii de camioane, piese grele și ușoare, infanteria care mărșăluiește, convoaie interminabile care înaintează. La întretăierile străzilor distruse, locuitorii dezorientați privesc cu disperare de la ferestrele caselor acest spectacol mișcător, gălăgios al soldaților, care nu se mai sfîrșește. Eu însumi am impresia că nu numai diviziile și corpurile noastre de armată, ci întreaga Rusie defilează, încrucișîndu-se cu coloanele de prizonieri care se tîrăsc și blochează străzile...

Luăm dejunul la statul major al lui Ciuikov... El este acela care a primit capitularea garnizoanei Berlinului. E același Ciuikov care, din septembrie pînă în februarie 1942, a apărat Stalingradul. Da, istoria însăși a făcut în așa fel încît capitularea Berlinului să apară drept un simbol.

Ciuikov ține la o tradiție : mănîncă împreună cu tot statul său major atunci cînd situația o permite. Ne aflăm la periferia Berlinului, într-o vilă burgheză. Prima jumătate de oră se desfășoară într-o atmosferă însuflețită ; ridicăm paharul pentru victorie, pentru capitularea Berlinului, pentru Stalingrad. Apoi totul

→

se potolește brusc, atît din cauza groaznicei oboseli din ultimele zile, cît și din cauza senzației ciudate că, mîine, nimeni nu va mai trebui să lupte. În fiecare zi, timp de luni de zile, se spunea : „Vom ajunge la Berlin, vom răpune fiara nazistă în bîrlogul ei, vom ocupa Reichstagul, Cancelaria..." Și acum am ajuns, într-adevăr, aici și nu mai avem nimic de ocupat. Hitler a murit și nici o altă moarte nu va mai avea aceeași semnificație. Chiar dacă războiul se prelungește, nu vom putea face nimic mai greu și mai măreț decît ceea ce am făcut...

Toți ziariștii au fost convocați de urgență.

La statul major ni se confirmă că azi, la cartierul general aliat, germanii au semnat preliminariile capitulării. Semnarea definitivă urmează să aibă loc mîine la Berlin, la Karlshorst, în clădirea unei școli de ingineri. Am fost chemați pentru a fi pregătiți în vederea acestei zile...

Karlshorst. Examinăm sala de festivități a școlii, în care va avea loc semnarea capitulării. Nu e mare : 200 de metri pătrați. Pe perete, drapele : sovietic, american, englez, francez. Sub drapele, o masă lungă, în fața căreia vor lua loc reprezentanții înaltului comandament aliat. Perpendicular, alte trei mese, din care cea mai mică se află nu departe de ușă. Va fi cea a delegației germane ; cea din mijloc e destinată generalilor noștri și generalilor aliați ; cea mai îndepărtată e pentru ziariști. Ceremonia semnării, prevăzută pentru ora 14, nu începe decît la căderea nopții. În sfîrșit, intră în sală reprezentanții aliaților : Jukov, Teleghin cu Vîșinski, Tedder, Spaatz și de Lattre de Tassigny, un general cu înfățișarea îndrăzneață pe care-l văd pentru prima oară. Ziariștii și militarii desemnați pentru a asista la ceremonie se grăbesc să-și ocupe locurile. Se produce o neînțelegere de care vom rîde multă vreme după aceea. Cîțiva dintre generalii noștri, sosiți după ceilalți, se așază la masa mică rămasă liberă. Unul dintre ofițerii organizatori apare și le murmură ceva la ureche. Generalii noștri, care se așezaseră la masa rezervată germanilor, sar în picioare ca arși și se mută la cealaltă masă.

SEMNAREA CAPITULĂRII

Comandanții care vor contrasemna capitularea reacționează în mod diferit la ceea ce se va petrece. Spaatz are o figură de nepătruns. Jukov e strălucitor, are o expresie severă și totodată plină de bonomie. Alături de el, Tedder, cu o înfățișare plăcută dar inexpresivă, vorbește cu Jukov zîmbindu-i ușor ; îmi face impresia că e singurul care păstrează o anumită doză de ironie față de solemnitatea care va avea loc. De Lattre are expresia unui om nemulțumit că a sosit după ceilalți și care se grăbește să se pună la curent.

Agitația din sală se potolește. Jukov se ridică, se îndreaptă spre ofițerii care stau în picioare la ușă și spune pe un ton sec :

— Introduceți delegația germană.

Intră Keitel, Friedeburg și Stumpff, urmați de aghiotanți. Keitel nu are de făcut decît trei pași pînă la masa sa. Se oprește în spatele fotoliului din mijloc și mîna sa, care ține bastonul de feldmareșal, face înainte și înapoi o mișcare rapidă care reamintește mînuirea halterelor. Dă la o parte fotoliul, se așază și își pune bastonul înainte. Friedeburg și Stumpff se așază lîngă el. Aghiotanții rămîn în picioare, în spatele lor. Jukov se ridică și rostește cîteva cuvinte pe care nu le aud. Germanilor li se traduce. Keitel dă din cap afirmativ. Urmează diferite amănunte de procedură. Îl observ pe Keitel. Mîinile sale înmănușate se odihnesc în fața lui, pe masă. Stumpff pare absolut calm. Friedeburg este țeapăn, dar în această imobilitate simți o disperare fără margini. La început Keitel rămîne și el nemișcat, cu privirile ațintite înainte, apoi întoarce ușor capul și privește cu atenție spre Jukov. Privirea sa revine pe masă și se îndreaptă din nou asupra lui Jukov, aceasta de mai multe ori. Și îmi face impresia că-l privește cu curiozitate, da, cu curiozitate, ca și cum ar vedea, în sfîrșit, un om care-l interesa de multă vreme.

La masa din mijloc începe semnarea documentului. Întîi Jukov, Tedder, Spaatz, apoi de Lattre, care se află cel mai aproape de germani. Între timp, înfățișarea lui Keitel a devenit teribilă. În așteptarea momentului în care va trebui să semneze la rîndul lui, rămîne în fotoliu, țeapăn și nemișcat. Ofițerul înalt care se află în spatele lui, în poziție de drepți, plînge fără ca vreun mușchi al obrazului să i se clintească. Keitel întinde mîinile înainte și strînge pumnii. Capul i se pleacă tot mai mult pe spate...

Jukov spune :

— Delegația germană este invitată să semneze actul capitulării necondiționate.

Interpretul traduce și Keitel, care înțelesese sensul frazei înainte ca interpretul să fi terminat de tradus, face un gest scurt pentru a-i cere să i se împingă pe masă actul ce urmează a fi semnat. Dar Jukov, care rămăsese în picioare, întinde și el mîna, readuce actul spre el și arătînd masa unde sînt așezați aliații, spune pe un ton aspru :

— Veniți să semnați aici.

Keitel se ridică. Se apropie, se așază în fotoliul liber, își scoate o mănușă și parafează cîteva exemplare ale actului. Apoi, după ce și-a pus la loc mănușa, se așază din nou pe scaun și își reia aceeași poziție.

Stumpff și Friedeburg vin să semneze la rîndul lor. Pe jumătate întors spre aliați, Keitel îi privește și se gîndește la ceva cu o asemenea intensitate încît, în mod vădit, nu-și dă seama el însuși că-și duce mîna dreaptă înmănușată la față și își frămîntă bărbia și obrajii.

— Delegația germană poate părăsi sala, spune Jukov.

Germanii se ridică. Keitel face cu bastonul său același gest ca la început, se întoarce și iese. Ceilalți îl urmează. Ușa se închide. Și, brusc, întreaga încordare din sală dispare, ca și cum cei de față ar fi reținut multă vreme aerul în piept și acum îl expiră dintr-o dată. Toți parcă răsuflă ușurați. Capitularea a fost semnată. Războiul s-a sfîrșit.

Și eu am sfîrșit cu războiul. În timp ce dictam aceste pagini din carnetele mele, m-am întrebat de mai multe ori cum le voi termina, ce încheiere le voi da. Dar acum mi se pare că nu se mai impune vreo încheiere. Dacă tot ceea ce am evocat din acești patru ani l-a făcut pe cititor să simtă ce a fost războiul, dacă a înțeles încă o dată că un nou război mondial, un al treilea, nu trebuie sub nici un motiv să se producă, atunci nu am nimic de adăugat.

reflector

AUR PENTRU ARMATELE RINULUI

După îndelungate discuții tripartite (Anglia, S.U.A., R.F.G.) cu privire la problema compensării cheltuielilor în devize ale trupelor engleze și americane staționate în Germania occidentală, s-a ajuns săptămîna trecută la un acord : guvernul englez și guvernul american au decis să-și retragă, în cursul anului financiar actual, 35 de mii (din cei peste 200 000) soldați americani și, respectiv, 5 sau 6 mii de soldați britanici (din cei 50 000). Prin acordul financiar intervenit între reprezentanții celor trei state interesate — McCloy (S.U.A.), Thomson (Anglia) și Duckwitz (R.F.G.) — din cele 82 milioane de lire sterline pe care englezii ar trebui să le cheltuiască în anul financiar 67—68, 42 milioane vor fi acoperite prin cumpărări pe care vest-germanii le vor face în Anglia. Statele Unite, care inițial se angajaseră să contribuie cu 12 milioane, au acceptat, în cele din urmă, să adauge la acestea încă 8 milioane. Contribuțiile americane și vest-germane nu sînt însă înțelese ca o participare la cheltuielile de întreținere ale armatelor britanice staționate pe Rin. Acestea vor rămîne și în continuare în sarcina Marii Britanii. Este vorba numai de o compensare prin cheltuieli în valută străină. Vest-germanii și americanii au promis doar că vor face cumpărări suplimentare în Anglia corespunzînd cifrelor acordului, în afara achizițiilor corespunzînd schimburilor normale comerciale. De aceea nu este exclus ca din acest punct de vedere, acordul de abia încheiat să dea loc la alte discuții la fel de complicate.

ECOURILE POZIȚIEI ECUADORULUI

Poziția adoptată de președintele Ecuadorului la conferința de la Punta del Este a constituit obiectul multor comentarii apărute în presa străină. „New York Times", de pildă, scria că „atitudinea lui Arosemena e o expresie a animozităților existente între țările latino-americane și S.U.A. ... Atacul președintelui ecuadorian nu este îndreptat numai împotriva politicii externe a președintelui american, ci și a conduitei trecute, actuale și viitoare a Statelor Unite. Este în orice caz un moment crucial al relațiilor dintre S.U.A. și Ecuador". Ziarul ecuadorian „El Comercio" releva faptul că, la reuniunea de la Punta del Este, Johnson ar fi dorit să schimbe imaginea pe care America Latină și-a făcut-o despre el. Dar Congresul nord-american nu a aprobat sporirea sprijinului financiar pentru continentul latino-american, ceea ce a slăbit grav poziția președintelui S.U.A. la Punta del Este. „El Comercio" subliniază că poziția lui Arosemena, care a refuzat să semneze documentul final al conferinței, a găsit înțelegere în cercurile politice din Venezuela. Președintele Raul Leoni a declarat că „președintele fiecărei țări avea dreptul de a nu semna declarația de la Punta del Este". Adunarea Națională Constituantă a Ecuadorului, consemnează „El Comercio", a fost de acord cu poziția adoptată de președintele țării la Punta del Este.

INSULA FRIGULUI

Un grup de tehnicieni și oameni de știință francezi s-au instalat pentru 11 luni în Țara Adelie, de la Polul Sud, complet izolați de restul lumii, pe o insulă care deține recordul frigului permanent (minus 35 de grade în tot timpul anului) și pe care bat cele mai puternice vînturi (250 de km pe oră). Misiunea lor este de a studia, în condițiile arătate, toate aspectele relațiilor Soare-Pămînt care determină variațiile timpului. Centrul științific respectiv — numit Dumont d'Urville — a fost înzestrat cu o antenă înaltă de 72 de metri, rezistentă la vînturile cele mai puternice, cu ajutorul căreia se fac cele mai detaliate măsurători.

O PISCINĂ GIGANT

La Yokohama (Japonia) a fost dată în folosință cea mai mare piscină metalică din lume. Ea are o suprafață de 6 530 de metri pătrați și o capacitate de 6 700 de metri cubi de apă. În această imensă „cadă" de baie pot încăpea 20 000 de persoane. Construirea piscinei a necesitat o investiție mai mică decît la cele similare din beton, iar întreținerea ei s-a dovedit a fi și ea mai ușoară.

EVENIMENTELE DE LA DALLAS ȘI FENOMENUL EDITORIAL KENNEDY

Silviu Brucan

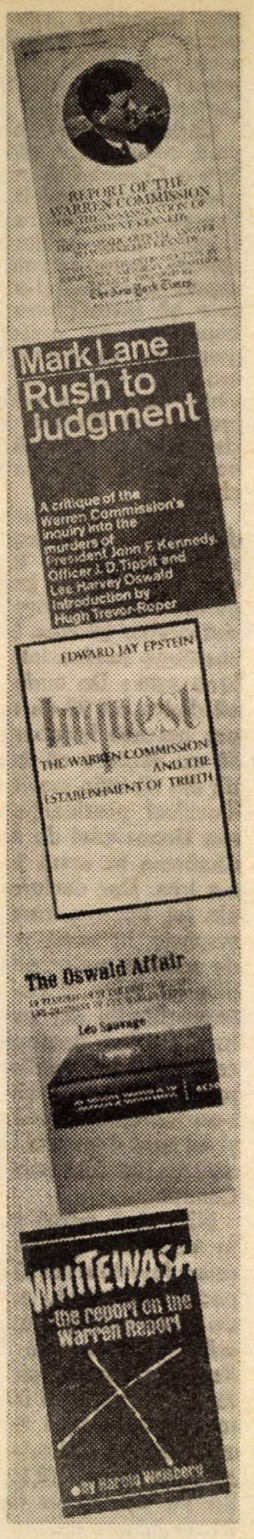

Literatura politică referitoare la fostul președinte Kennedy a atins proporții care s-au impus în cele din urmă atenției statisticienilor. O revistă americană a făcut socoteala că numărul cărților apărute în ultimii trei ani pe această temă a trecut de două sute și că, dintre acestea, aproape douăzeci au fost *best seller*. Este vorba, desigur, numai de titlurile apărute în Statele Unite. Și izvorul de inspirație este departe de a fi secat : pînă la sfîrșitul anului sînt anunțate încă 4—5 cărți despre fostul președinte.

Autorii lucrărilor reflectă o gamă profesională foarte diversă : colaboratori politici apropiați (Schlesinger, Sorensen, Salinger), juriști (Mark Lane, Edward Epstein), publiciști (Hugh Sidey, Sylvan Fox, Joesten, Richard Popkin, William Manchester, Chalmer Roberts etc.). Harold Weisberg, autorul cărții *Whitewash* (Spoială) este un crescător de păsări din Maryland al cărui „hobby" — a doua pasiune — este trucajul fotografic. Tocmai această pasiune l-a stimulat să descopere modul în care au fost „doftoricite" o serie de fotografii ale lui Oswald. Recent au păsit în arenă și reprezentanții beletristicii. Scriitorul Vance Bourjaily a publicat *The man who knew Kennedy* (Omul care l-a cunoscut pe Kennedy), o evocare romanescă a modului în care generația acestuia a reacționat față de personalitatea și moartea sa ; piesa de teatru *Macbird* (parodie după Macbeth), o producție „insolită" a studentei Barbara Garson, se joacă cu succes la un teatru de avangardă *off Broadway* din New York.

Sîntem deci în fața unui fenomen editorial care a devenit el însuși temă de discuție și — cum au putut constata cititorii *Lumii* — de caricatură. Unii atribuie această „explozie editorială" conjuncturii politice în care s-a produs asasinarea lui John Kennedy și o înscriu pe linia cazurilor celebre gen asasinarea lui Lincoln, afacerea Dreyfus, procesul Sacco și Vanzetti, incendierea Reichstagului ș.a. care au suscitat mari bătălii politice pentru aflarea adevărului.

În comentariile unor sociologi care operează cu metoda psihanalitică se insistă asupra farmecului personal pe care-l exercita John Kennedy și a ceea ce ei numesc *charisma* — puterea spirituală de atracție în mase. James Reston explică cultul lui Kennedy într-un cadru social-politic : în țara cu cel mai înalt standard de viață materială și cu facultatea de „a face bani" proclamată ca virtute supremă, oamenii simt o mare și organică nevoie de a avea un ideal. „Ceea ce a fost ucis în Dallas — scrie el — a fost nu numai președintele, ci *promisiunea*... Inima legendei lui Kennedy rezidă în ceea ce ar fi putut fi... În lumea visurilor acestor americani, președinții sînt oameni tineri, cu soții frumoase care, prin exemplul lor, transformă lumea cea urîtă". Aici se exprimă într-o formă idilică esența acestui cult : promisiunea unei reforme în politica americană.

Apăsînd pe această clapă, foștii colaboratori ai lui Kennedy idealizează în cărțile lor „noua frontieră", nu văd contradicțiile flagrante care au apărut în aplicarea ei și faptul că ea exprima doar tendința mai realistă de a adapta politica imperialismului american la condițiile create de noul raport de forțe în lume. Manifestarea acestei tendințe și mai ales speranțele trezite de ea au galvanizat, însă, forțele de dreapta, ostile oricărei schimbări, rigide și conservatoare în ce privește metodele imperialiste.

Biograful Hugh Sidey reia o părere larg răspîndită, potrivit căreia Kennedy, handicapat serios în timpul primului său termen de anumite servituți politicianiste, ar fi putut da întreaga măsură a personalității sale abia în cel de-al doilea termen prezidențial (1964—1968) pe care l-ar fi cucerit lesne în alegerile din 1964.

În acest context politic se situează numeroasele cărți consacrate exclusiv evenimentelor din Dallas, noiembrie 1963.

CONTROVERSA ÎN JURUL ASASINATULUI

Deși au trecut peste trei ani de atunci, împrejurările în care a fost omorît Kennedy continuă să suscite discuții aprinse între diverși autori și singurul lucru care se poate afirma cu certitudine este că nici unul nu deține monopolul adevărului absolut.

Publicat la 27 septembrie 1964, Raportul Comisiei Warren a fost lansat de oficialitate și de întreaga presă — cu foarte rare excepții — în maniera masivă și copleșitoare menită a crea presiunea socială și atmosfera de conformism în care dezacordul echivalează cu „subminarea instituțiilor americane", iar scepticismul cu erezia. În prefața la Raport, Louis Nizer afirma la modul categoric că problema este acum închisă și că numai „nevropații" care se agață de „orgoliu" sau de „interese mai sordide" vor refuza să se încline. În aceste condiții, versiunea oficială, documentată de un organism prestigios prezidat de însuși președintele Curții Supreme, a devenit dominantă și exclusivă. Multă vreme, editurile au refuzat să publice lucrări critice la adresa Raportului Comisiei. Mark Lane și-a tipărit cartea mai întîi la Londra, iar H. Weisberg a trebuit să se mulțumească cu o ediție scoasă pe socoteala lui la un aparat de reproducere. În 1966, însă, situația s-a schimbat, iar editurile au început un adevărat „racolaj" după acest gen de cărți. Ce s-a întîmplat ?

Iată explicația pe care o dă *Saturday Evening Post* : „Cu trei ani în urmă, numai în publicația de stînga *National Guardian* putea fi citită «luarea de poziție» a lui Mark Lane în favoarea lui Oswald. Acum, pledoaria sa dezvoltată și amănunțit adnotată, *Rush to Judgment* (O judecată pripită), se bucură de o ediție de prestigiu și se află în fruntea listei cărților *best seller*. Lane și argumentele sale nu s-au schimbat ; s-a schimbat însă climatul de opinie".

Evident, climatul de opinie s-a schimbat în primul rînd datorită monstruosului caracter pe care l-a luat războiul purtat de S.U.A. în Vietnam și alunecării spre dreapta a politicii americane. Nu punctează oare aceasta sensul *politic* pe care-l are crima din Dallas în conștiința americană ?

Lucrările care critică metodele și concluziile Comisiei Warren sînt departe de a avea același punct de vedere în ce

→

privește asasinul sau asasinii precum și mobilul crimei. Unele se contrazic în mod violent sau privesc faptele din unghiuri deosebite.

Inquest (Anchetă) este cartea unui jurist, E. J. Epstein, care analizează cu pedanterie metodele de lucru ale Comisiei în lumina regulilor de procedură ale justiției americane, demonstrînd că ele au fost călcate una după alta. Cartea sa a făcut impresie tocmai prin tonul ei sobru, profesional, deconectat. Analizînd discrepanțele dintre relatările medicilor de la Parkland Hospital din Dallas, care declaraseră că rănile președintelui au fost pricinuite *din față*, și autopsia efectuată la Washington care susține că rănile au fost făcute *din spate*, Epstein sugerează în termeni juridici posibilitatea „fraudei și sperjurului" comise în scopul de a se acorda retroactiv datele medicale cu ipoteza asasinului de la etajul șase al Depozitului de Manuale Texas.

Leo Sauvage, corespondentul în S.U.A. al ziarului *Le Figaro*, reflectă în *The Oswald Affair* scepticismul total cu care europenii au primit de la început versiunea oficială și Raportul Warren. El dezvăluie într-o manieră biciuitoare lacunele, contradicțiile și gafele poliției din Dallas, trăgînd concluzia că Oswald a fost „lucrat" de adevărații asasini, rasiștii. Bineînțeles, acuzația lui Sauvage rămîne o ipoteză atîta timp cît nu este dovedită.

Cartea lui Richard Popkin, *The Second Oswald* (Al doilea Oswald), este construită pe o serie de dovezi și mărturii care arată că, în cele două luni care au precedat asasinatul, un personaj cu trăsături asemănătoare lui Oswald și care s-a dat drept Oswald a făcut următoarele patru operațiuni : 1) a adus la un magazin de articole de sport din Irving (Texas) o pușcă pentru a i se monta un vizor telescopic ; 2) a ales un automobil și i-a făcut o probă pe șosea, spunînd vînzătorului că îl va cumpăra ulterior deoarece așteaptă să primească în curînd o importantă sumă de bani ; 3) a făcut exerciții de tragere la țintă pe niște poligoane și în pădurile din jurul Dallasului, comportîndu-se în mod vădit în așa fel încît să atragă atenția ; 4) a vizitat-o pe doamna Sylvia Odio la Dallas împreună cu un grup anti-Castro, declarîndu-i acesteia că „președintele Kennedy ar trebui asasinat" și că „este foarte ușor să o faci". Concluzia autorului este că organizatorii complotului l-au „plantat" în mod deliberat pe acest „al doilea Oswald" cu scopul de a concentra atenția asupra lui Lee Harvey Oswald în momentul asasinatului și a-i scăpa astfel de sub urmărire pe adevărații asasini.

A FOST OARE CONSPIRAȚIE ?

Toate aceste cărți se întîlnesc cu critica adusă Raportului Warren că și-a însușit de la început versiunea elaborată de F.B.I. și că și-a îndreptat întreaga activitate în direcția consacrării acestei versiuni cu toată autoritatea de care dispunea. Versiunea a fost reafirmată în termeni categorici de J. Edgar Hoover, directorul F.B.I., la 14 mai 1964, cînd a compărut în fața Comisiei. Concluziile F.B.I. — a spus el răspicat — sînt definitive : „Nr. 1 : Oswald l-a împușcat pe președinte. Nr. 2 : el nu era legat de vreo conspirație de orice natură sau caracter". Desigur, a admis Hoover, se vor găsi totdeauna „extremiști" care nu vor accepta acest raționament. Dată fiind sursa care lansa acest avertisment și înțelesul care se dă în S.U.A. cuvîntului „extremist", mesajul era transparent.

Cartea lui Mark Lane demonstrează în mod convingător că în întreaga activitate a Comisiei Warren apare ca o linie generală de conduită ocolirea, minimalizarea sau ignorarea dovezilor care ar fi putut duce la descoperirea unei conspirații. Autorul arată că, încă de la început, Comisia și-a constituit grupuri care să investigheze de ce Oswald îl împușcase pe președinte, dar nici un grup care să investigheze *dacă* Oswald era acela care îl împușcase. Cu alte cuvinte, Comisia a adoptat de la început premisa că Oswald era singurul asasin, deși aceasta putea fi în cel mai bun caz concluzia la care trebuia să o ducă ancheta.

Principala caracteristică a cărții *O judecată pripită* și explicația probabilă a ecoului ei rezidă tocmai în faptul că este scrisă de un jurist care știe că singurele afirmații care contează în justiție sînt acelea pe care le poți dovedi. Prima chestiune neelucidată de care se ocupă Lane este : *De unde s-a tras ?* El arată că dintre cei 90 de martori cărora li s-a pus această întrebare de către Comisie, 58 au răspuns că împușcăturile au pornit din direcția movilei cu gazon din fața limuzinei prezidențiale și nu din clădirea Depozitului de Manuale Texas, care rămăsese în urmă în momentul în care s-a tras. Dar declarațiile d-rei Mercer și ale lui Bowers, care văzuseră pregătiri suspecte în zona movilei puțin înainte de sosirea motorcadei oficiale, declarațiile lui Price și Holland care au auzit împușcăturile din zonă, au văzut un rotocol de fum deasupra pomilor și pe cei care au fugit imediat după împușcături, precum și faptul că polițiștii din piață s-au îndreptat imediat spre zona movilei și nu spre depozitul de manuale — toate acestea au fost ocolite sau ignorate de Comisie.

Nici pînă astăzi nu există un răspuns la întrebarea simplă și crucială : de ce semnalmentele lui Oswald, ca omul suspectat de crimă, au fost radiodifuzate de către poliția orașului Dallas la 12,45, adică la 15 minute după asasinarea lui Kennedy, pentru ca în momentul arestării lui Oswald și în prima zi a deținerii sale la poliție să fie învinuit *numai* de asasinarea polițistului Tippit, care fusese săvîrșită la ora 13,15 ? De ce, deci, poliția l-a căutat pe Oswald cu cel puțin 30 de minute înainte de a fi fost împușcat Tippit ?

Așa cum conchide istoricul englez Trevor Roper în prefața la *O judecată pripită*, singura ipoteză care rămîne în picioare este aceea că „poliția din Dallas avea motive nedezvăluite de a-l aresta pe Oswald încă înainte de a fi avut dovada avuabilă care-l indica pe el".

Nici măcar o asemenea chestiune relativ ușor de cercetat — cine l-a ajutat pe Jack Ruby să pătrundă în subsolul poliției pentru a-l împușca pe Oswald ? — n-a fost lămurită. Cum a aflat Ruby de hotărîrea secretă că transportarea lui Oswald la penitenciar se va face cu o oră și 20 minute mai tîrziu pentru a sosi exact în momentul cînd era scos Oswald ?

Indicii importante de conspirație nu au fost cercetate îndeaproape : în noaptea de 14 noiembrie 1963 avusese loc la barul Carusel o întîlnire între Jack Ruby, Tippit și omul de afaceri Weissman (semnatarul anunțului publicitar provocator împotriva lui Kennedy apărut în dimineața crimei în *The Dallas Morning News)* ; activitățile lui Ruby în preziua omorului, întrevederea sa cu Nelson Hunt, fiul magnatului petrolist din Texas H. L. Hunt ; informația potrivit căreia H. L. Hunt a fost avizat la o oră după asasinat de către un agent al F.B.I. să plece repede din Dallas, după care el a plecat cu avionul societății American Airlines, zborul 42, la New York sub un nume fals. Mark Lane demonstrează că firele care puteau duce la descoperirea unei conspirații n-au fost urmărite, iar uneori au fost tăiate prin moartea suspectă a oamenilor de pe fir.

LEGĂTURI COMPROMITĂTOARE CARE FRÎNEAZĂ ANCHETA

Autorii menționați emit ipoteze diferite în legătură cu motivele care au determinat Comisia Warren să procedeze astfel. Explicația pe care o sugerează Lane, Epstein, Popkin și alții este aceea că principalii actori ai dramei — Oswald și Jack Ruby — aveau vechi legături cu cele două mari și temute agenții federale, F.B.I. și C.I.A., și că orice pas spre investigarea conspirației ducea spre păienjenișul lor secret. Epstein precizează că chiar dacă aceste legături au existat „ele puteau să nu aibă o contingență specială cu asasinatul însuși", precizare cu care este de acord și Lane.

În cartea congressmanului Ford, *Portrait of the Asasin*, (Ford a fost membru al Comisiei Warren) este descrisă prima ședință dramatică a Comisiei, convocată urgent și intempestiv în momentul cînd consilierul ei general, Lee Rankin, a primit un telefon din partea procurorului general al statului Texas, Waggoner Carr. Acesta îi spusese că deține informații potrivit cărora Oswald fusese „agentul acoperit" nr. 179 în serviciul F.B.I. începînd din septembrie 1962, plătit cu 200 dolari pe lună și că a continuat să figureze ca atare pe statele F.B.I. pînă în ziua în care fusese arestat în cinematograful Texas. La aceasta se adăuga faptul că, la 1 ianuarie 1964, apăruse în ziarul *Houston Post* un articol semnat de Lonnie Hudkins, care conținea relatări amănunțite privind legăturile lui Oswald cu F.B.I.-ul.

Modul în care Comisia a cercetat această problemă este semnificativ. Procurorul general al Texasului și ceilalți oficiali au fost aduși la Washington într-un incognito desăvîrșit ; ei s-au întîlnit cu Rankin și cu alți consilieri și le-au spus ce știau. Cît privește investigația, deși Comisia ajunsese la concluzia că „singurul mod de a proceda era de a se trece la interogarea intensă și temeinică a atîtor martori cîți vor fi necesari pentru a se clarifica nu numai acest zvon, dar și celelalte", în realitate Comisia s-a mulțumit cu depoziția lui Hoover, a asistentului său și a trei agenți ai F.B.I., care, bineînțeles, au negat totul. Ziaristul Hudkins nici n-a fost convocat și întreaga chestiune a rămas baltă. Fără cartea lui Ford nu am fi știut niciodată de această ședință „încordată" și „secretă" în care Comisia primise „primul șoc" ; în Raport nu se găsește nici o referire la această ședință (*Rush to Judgment*, pag. 375).

În urma revelațiilor martorei Nancy Perrin Rich privind rolul lui Jack Ruby

într-o operațiune tip C.I.A., Comisia nu s-a deranjat nici măcar atît. Conducătorii C.I.A. n-au fost inoportunați cu întrebări supărătoare, iar Raportul nu conține nici un cuvînt din depoziția doamnei Rich.

„Responsabilitatea Comisiei în privința menținerii încrederii publice în instituțiile americane — scrie Mark Lane — a pus în umbră mandatul ei de a afla și raporta faptele ; acesta este conflictul la baza dilemei în care se găseau Ford și colegii săi". În aceeași ordine de idei, Epstein susține că Comisia nu urmărea descoperirea faptelor, ci un „adevăr politic", că scopul ei dominant era „de a apăra interesul național prin eliminarea zvonurilor cu privire la conspirație" și de „a înlătura norii îndoielilor asupra instituțiilor americane". „Ce se întîmplă însă — întreabă el — dacă un zvon dăunător instituțiilor americane se dovedește a fi adevărat ?"

Răspunsul Comisiei îl găsim în cartea lui Ford care în privința legăturilor lui Oswald cu F.B.I.-ul mărturisește că Comisia „nu putea acționa într-un mod irresponsabil, de natură să pună în pericol eficacitatea viitoarelor operațiuni ale acestei importante agenții". O mai mare sinceritate nici nu se putea cere unui membru al Comisiei.

Implicarea în drama de la Dallas a unor organisme federale — într-un mod și grad necunoscut și aproape imposibil de determinat — aruncă lumină și asupra altui aspect ciudat al întregii afaceri. În cărțile apărute se găsesc amănunte revelatoare asupra persoanelor legate într-un fel sau altul de evenimentele din Dallas și care ulterior au dispărut, s-au „sinucis" în localul poliției sau au murit subit. La lista lor s-a adăugat Jack Ruby care fiind „în temă" știa ce-l așteaptă. Hotărîrea celor două agenții atotputernice — F.B.I. și C.I.A. — de a nu permite cu nici un preț dezvăluirea legăturilor lor compromițătoare cu Oswald și Ruby poate să explice mai bine decît orice eficiența și repeziciunea cu care sînt lichidați cei care „știu ceva", fără ca aceste operațiuni criminale să aibă vreo consecință judiciară și fără ca... să lase urme.

Aceasta proiectează totodată dimensiunea enormă a zidului care se ridică în fața oricărei încercări de a descoperi adevărul. Ce poate să însemne, de pildă, pe fundalul acestei sumbre realități, tentativa zgomotoasă a procurorului din New Orleans, Garrison, de a demonstra existența unei conspirații ? Gazetele americane i-au atribuit ambiții politice, sete de publicitate și alte motive mai mult sau mai puțin sinistre. Dar chiar dacă ar fi om serios și ar avea cele mai bune intenții, Garrison n-ar putea face mare lucru. Puterea lui este limitată la teritoriul statului Louisiana și, conform legilor americane, el nu poate acționa în afara lui ; dacă vreunul din cei suspectați părăsește statul, Garrison nu-l mai poate nici aresta, nici urmări decît cu cooperarea autorităților din celelalte state. Să presupunem că pentru a-și duce ancheta pînă la capăt, ar avea nevoie de cooperarea poliției din Dallas. Nici măcar fantezistul procuror din New Orleans nu-și poate face iluzii că ar obține așa ceva !

Importante personalități politice americane și publicații ca *Life, Saturday Evening Post, Newsweek* ș.a. au cerut redeschiderea anchetei la nivel federal. După cum se vede, însă, problema nu este chiar atît de simplă.

Cărțile cu privire la asasinatul din Dallas constituie doar o parte a luptei pentru aflarea adevărului care se anunță de lungă durată.

O. M. S.
Sesiunea XX

dr. Mihai Aldea
secretar general în Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale

Între 8 și 29 mai are loc la Geneva a XX-a Adunare Mondială a Sănătății, forul care stabilește liniile directoare ale activității Organizației Mondiale a Sănătății (O.M.S.), instituție specializată a Organizației Națiunilor Unite.

Cooperarea în domeniul ocrotirii sănătății este nu numai pe deplin justificată ci și extrem de necesară întrucît ameliorarea sănătății și lupta împotriva bolilor, mai cu seamă a celor transmisibile, constituie o problemă de interes general pentru întreaga lume.

Reluînd tradiția și preocupările Societății Națiunilor în domeniul sănătății, „Conferința internațională a sănătății", reunită la New York între 19 și 22 iulie 1946, a pus bazele O.M.S., elaborînd și constituția acesteia, ratificată de România la 8 iunie 1948.

Față de cele 61 țări care, prin reprezentanții lor, semnau constituția în 1946 la conferința de la New York, organizația numără în prezent 126 state membre. Deși s-au depus eforturi susținute pentru asigurarea caracterului de universalitate al organizației, totuși din rîndurile ei nu fac parte încă Republica Democrată Germană, Republica Democrată Vietnam și Republica Populară Democrată Coreeană. De asemenea, locul legitim în organizație al Republicii Populare Chineze este în mod abuziv ocupat de reprezentanții ciankaișiști.

Pentru desfășurarea programelor sanitare pe care le inițiază, resursele organizației sînt asigurate prin cotizațiile statelor membre, prin fonduri din Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, ca și prin unele subvenții benevole acordate de state sau de organisme private. Organele de conducere ale activității organizației sînt : Adunarea Mondială a Sănătății, Consiliul Executiv și Secretariatul.

Statele membre, reprezentate în Adunare prin cîte 3 delegați, stabilesc politica generală a organizației, aprobă programul de lucru și bugetul propus de Consiliul Executiv și aleg cele 24 de țări care au dreptul să desemneze cîte un expert național în acest consiliu, al cărui mandat este de 3 ani, cu reînnoirea obligatorie a o treime din membri în fiecare an. Adunarea alege, de asemenea, pe directorul general, care organizează și coordonează munca Secretariatului.

Numeroase atribuții și activități curente ale Secretariatului — al cărui sediu se află la Geneva — au fost repartizate celor șase birouri regionale (regiunea Pacificului occidental, a Asiei de sud-est, a Mediteranei orientale, a Africii, a Americii și a Europei). În colaborare cu administrațiile sanitare naționale, birourile regionale elaborează programe de acțiune incluse în proiectul de program și în bugetul anual ce se supun spre discuție și aprobare Adunării Mondiale.

Începînd din anul 1948, Adunarea Mondială a Sănătății se întrunește în fiecare an, de regulă în luna mai, anul acesta reuniunea avînd și un caracter jubiliar.

În cadrul discuțiilor se stabilesc programele de luptă împotriva principalelor flagele ce amenință sănătatea. Citățm în această privință vastele programe de eradicare a paludismului și variolei, programele îndreptate spre îngrădirea leprei, a bolilor parazitare din țările calde, a bolilor venerice, a tuberculozei etc. Se analizează și se stabilesc măsuri în vederea cooperării mondiale pentru împiedicarea transmiterii unor boli epidemice grave, cum sînt ciuma, holera, variola. Se stabilesc, de asemenea, principalele direcții ale programelor de cercetare științifică pe care organizația urmează a le iniția sau sprijini pentru a ajuta astfel administrațiile sanitare naționale în activitatea lor de ocrotire a sănătății.

În vederea întăririi continue a serviciilor de sănătate din toate țările și în special din țările în curs de dezvoltare, reuniunile O.M.S. acordă o mare atenție analizării căilor și stabilirii formelor de sprijin (burse de studiu, cursuri internaționale de specializare, trimiteri de experți, comitete de experți, conferințe în probleme de specialitate etc.) pentru toate statele membre, în raport cu ordinea de prioritate a necesităților. Adunarea Mondială a Sănătății elaborează în toate aceste probleme recomandări a căror aplicare în practică poate fi decisă numai de către guvernele statelor respective.

Republica Socialistă România, consecventă principiului cooperării internaționale în folosul întăririi păcii în lume, își aduce contribuția la activitatea organizației participînd activ la lucrările Adunărilor Mondiale ale Sănătății și la o serie de programe inițiate de O.M.S. Sintetizînd profundele transformări politice, sociale și economice petrecute în țara noastră și care se reflectă în îmbunătățirea continuă a stării de sănătate a populației, România a transmis O.M.S. experiența acumulată în acest domeniu și a adus sugestii prețioase în ce privește orientarea și stabilirea programelor de activitate ale organizației.

La lucrările celei de-a XX-a Adunări de la Geneva, România este reprezentată de o delegație condusă de acad. dr. Aurel Moga, ministrul sănătății și prevederilor sociale.

Wiesenthal vorbind, în 1947, unor supraviețuitori din lagărele naziste

Pe urmele lui Bormann et comp.

Simon Wiesenthal a fost supranumit „Vînătorul lui Eichmann", deoarece cercetările sale neobosite au dus în cele din urmă la capturarea cunoscutului criminal de război nazist. În dosarele centrului special de documentație pe care îl conduce la Viena, se află numele a aproximativ 22 500 de criminali naziști. În ultimii 20 de ani, Wiesenthal a reușit să aducă în fața justiției 900 dintre ei.

Optzeci și nouă de membri ai familiei lui Wiesenthal au fost uciși de naziști. Odată a privit neputincios cum SS-iștii îngrămădeau femei bătrîne în vagoane de marfă, cîte o sută într-un vagon. Vagoanele au rămas timp de trei zile sub un soare arzător, în timp ce femeile implorau zadarnic să li se dea apă. Printre ele se afla mama lui Wiesenthal, în vîrstă de 63 de ani, care a murit mai tîrziu în lagărul de concentrare de la Belsen. Wiesenthal însuși a fost internat timp de patru ani în peste 12 lagăre de concentrare, din Polonia pînă în Austria. Faptul că a scăpat de la moarte este aproape de necrezut : de patru ori a rămas în viață ca prin minune în timp ce cei din jurul său au pierit, ceea ce l-a determinat pe un prieten al său să spună : „Povestea lui Simon seamănă cu isprăvile agenților secreți din romanele polițiste care, cu ajutorul inventivilor lor autori, ies cu bine din situații imposibile".

În cartea Asasinii printre noi, **din care vom reproduce unele fragmente, Simon Wiesenthal relatează o serie de episoade dramatice ale activității sale consacrate demascării criminalilor naziști. Publicăm în acest număr o relatare despre felul în care autorul și-a început această activitate.**

La 5 mai 1945, ora 10 dimineața, am văzut un tanc mare pe care flutura drapelul american. Mă aflam în piața bătută de vînturi care, pînă în urmă cu o oră, fusese curtea lagărului de concentrare de la Mauthausen. Era o zi însorită, cu miresme de primăvară în aer. Mirosul de carne arsă, care se simțea totdeauna în curte, dispăruse. În noaptea precedentă fugiseră ultimii SS-iști. Mașinăria morții se oprise. În încăperea în care mă aflam zăceau pe priciuri cîțiva morți. Nu fuseseră scoși afară dimineața. Crematoriul nu mai funcționa.

Nu-mi amintesc cum am ieșit din baracă în curte. Abia puteam să merg. Am făcut cîțiva pași, apoi am căzut cu fața la pămînt. Cînd am deschis din nou ochii, după un timp care mi s-a părut foarte lung, mă aflam din nou pe priciul meu. Încăperea părea schimbată. Pe fiecare prici se găsea un singur om, nu trei sau patru ca înainte, și morții fuseseră scoși afară. A doua zi m-am străduit să umblu. Cîțiva prieteni m-au însoțit pînă la clădirea care fusese pînă atunci cartierul general al lagărului. Pe ușa deschisă se afla o pancartă pe care se puteau citi cuvintele scrise de mînă : CRIME DE RĂZBOI. Prin ușă am văzut ofițeri americani interogînd SS-iști care stăteau în fața lor în poziție de drepți. Cîțiva foști deținuți ai lagărului dactilografiau.

Mi-am oferit serviciile. Speram că înfățișarea mea nu va fi remarcată. Locotenentul m-a ascultat și a clătinat din cap. Ce puteau face cu mine ? Mi-a spus că nu aveam nici pregătire, nici experiență.

— Și, în treacăt fie zis, cît cîntărești ?

— Cincizeci și șase de kilograme — am mințit eu.

Locotenentul a rîs.

— Wiesenthal, du-te și odihnește-te cîtva timp și vino să mă vezi cînd vei avea într-adevăr 56 de kilograme.

Peste zece zile cîștigasem ceva în greutate. M-am și fardat : găsind o bucată de hîrtie roșie, am folosit-o pentru a-mi colora puțin obrajii palizi.

Locotenentul trebuie să-și fi dat seama ce însemna pentru mine munca pe care o solicitasem, deoarece mi-a spus că pot începe de îndată și mi-a dat misiunea să însoțesc un căpitan american care căuta SS-iști ascunși prin împrejurimi.

Nu voi uita niciodată primul nostru caz. Ne-am dus cu automobilul pînă la o căsuță unde locuia unul din foștii noștri paznici, un SS-ist pe nume Schmidt. M-am suit la etajul doi, l-am găsit și l-am arestat. Nici măcar n-a încercat să reziste. Tremura. Implora iertare. Plîngea. De ce să ne legăm de el ? Nu făcuse nimic rău. Acționase numai din ordin. Jura că ajutase mulți deținuți.

— Da, i-ai ajutat pe deținuți — i-am spus lui Schmidt. Te-am văzut de multe ori ajutîndu-i să meargă la crematoriu.

Atunci n-a mai spus nimic. A rămas cu spinarea încovoiată pe bancheta din spate, pînă cînd l-am predat oamenilor care se ocupau cu crimele de război.

Schmidt a fost primul meu „client". În săptămînile care au urmat, am avut mulți alții. În cursul lunii următoare am contribuit la strîngerea unora din mărturiile folosite ulterior la procesele criminalilor de război.

(În numărul viitor : Pe urmele lui Eichmann)

● ***contrapunct***

salisbury n-a meritat premiul?

De ce ar fi luat Harrison Salisbury, de la „The New York Times", Premiul Pulitzer pentru reportaj politic internațional ? Este oare vreun merit să pleci în Republica Democrată Vietnam și să publici apoi într-un ziar american de mare tiraj relatări obiective despre ceea ce ai văzut și auzit ? Cine avea nevoie la Departamentul de Stat sau la Ministerul Apărării de articole din care să reiasă că aceste onorabile instituții au indus în eroare opinia publică americană în legătură cu cîteva aspecte esențiale ale războiului din Vietnam ? Și nu este oare evident că a reproduce declarații autorizate exprimînd punctul de vedere al poporului vietnamez echivalează cu a-i dezinforma pe cititorii deprinși să afle ce gîndesc vietnamezii din discursurile generalilor americani care luptă împotriva lor ?

Surprinzător este doar că juriul Pulitzer hotărîse cu patru voturi contra unu să-i atribuie premiul lui Salisbury. Ca și cum argumentele din recomandarea juriului, în care se vorbea despre „spiritul de inițiativă al lui Harrison Salisbury, rezonanța mondială și semnificația majoră a reportajelor sale" ar avea vreo greutate. În schimb, nimic mai lesne de înțeles decît decizia grupului de consilieri care a impus respingerea hotărîrii juriului. De ce va mai fi încercat Joseph Pulitzer-jr., un descendent al acelui Joseph Pulitzer care a instituit cu 51 de ani în urmă premiul, să-i convingă pe consilieri să revină asupra acestei drepte decizii ? Punctul lui de vedere este cît se poate de vulnerabil : el ar fi dorit „să se respecte criteriul unic al meritului jurnalistic". Apelul la redactorii-șefi care fac parte din grupul consilierilor : „Nu vă lăsați influențați de ...faptul că ziarele pe care le conduceți iau atitudine în favoarea politicii vietnameze a președintelui Johnson", nu poate fi interpretat decît ca o expresie a naivității sale. Cum să nu fie respinsă candidatura lui Salisbury dacă meritele sale

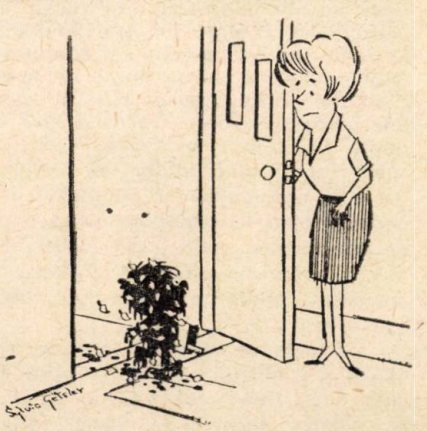

— Ce-i cu tine în halul ăsta ?

— Am avut repetiție cu piesa pe care o s-o jucăm la școală. Eu joc rolul unui ambasador itinerant trimis de Washington în țările prietene...

(din **Paris-Match**)

sînt cele expuse de Michael Ogden, președintele juriului, care l-a susținut ? „Noi, juriul, am fost în favoarea lui Salisbury pentru marea însemnătate a ceea ce a scris și pentru faptul că a determinat factorul executiv și Departamentul de Stat să-și schimbe declarațiile în privința bombardării Vietnamului de nord".

Oricum, Premiul Pulitzer însuși rămîne mai presus de orice critică, după cum reiese și din declarația făcută de dramaturgul Edward Albee, căruia i-a fost atribuit anul acesta pentru piesa intitulată „Un echilibru delicat" : „Premiul este în primejdie să-și piardă poziția de onoare și nu-i exclus să înceteze de a mai reprezenta, în general, o onoare".

Felicia ANTIP

cine va fi campion mondial de box

Comisia de box a statului New York a anulat titlul de campion mondial de box, categoria grea, deținut de Cassius Clay, pe motiv că acesta refuză să participe la agresiunea americană în Vietnam.

Măsura comisiei newyorkeze riscă să antreneze modificarea substanțială a unor prevederi privind regulamentul de box, criteriul esențial devenind atitudinea competitorilor față de politica externă a Administrației Johnson. Așadar, regulamentul previzibil ar putea stabili că poate participa la cucerirea titlului suprem la box, categoria grea, acel sportiv american care : are o greutate minimă de 80 kilograme ; plătește impozitul și recunoaște regulamentul federației newyorkeze a sportului cu mănuși ; recunoaște utilitatea N.A.T.O., a C.E.N.T.O. și a pactului S.E.A.T.O. și condamnă propunerile de modificare a statutului acestora ; susține prezența trupelor americane în toate mediile — în aer, pe pămînt, sub apă ; recunoaște că frontierele Statelor Unite ating paralela 17 și că fluviul Ben Hai constituie o graniță a S.U.A., așa cum a declarat Ngo Dinh Diem în fața Congresului american ; recunoaște că Manila, Guam și Honolulu sînt monumente ale bunăvoinței Administrației ; furnizează date în sprijinul tezei potrivit căreia puciurile militare din statele emisferei se datoresc amestecului acestor state în treburile C.I.A.

La remarca prudentă că, în cadrul unui asemenea regulament, condițiile participării la titlul mondial de box la toate categoriile ar fi îndeplinite doar de membrii Administrației și de unii membri ai Congresului, ne-am putea aștepta la precizarea că acest fapt n-ar dăuna prestigiului și atractivității competiției, ci, dimpotrivă... Cu condiția, măcar, ca arbitrul de ring să fie un lider republican...

Ion JERCAN

NEW YORK Herald Tribune INTERNATIONAL The Washington Post

Nr. 26 233

EXPLOATAREA MORȚILOR

ERA OARE POTRIVIT să se folosească ceremonia înmînării Medaliei de Onoare văduvei unui soldat ucis în luptă ca o platformă pentru a răspunde criticilor președintelui ? Declarațiile făcute de președintele Johnson în timp ce conferea în mod postum medalia sergentului Connor au urmărit să convingă opinia publică de faptul că, dacă nu ar fi existat cei care-l critică pe președinte, sergentul Connor nu ar fi murit.

Președintele ar trebui să-și dea seama că nu se procedează într-un asemenea mod, că a coborî dezbaterea la acest nivel înseamnă în mod cert a provoca riposta că sergentul Connor a murit deoarece senatorul Fulbright, senatorul Aiken, Consiliul Bisericilor, unii redactori-șefi și editorialiști și unii studenți sînt împotriva modului în care președintele conduce războiul. Sergentul Connor a murit într-o operațiune militară desfășurată din ordinul președintelui Johnson. Riposta firească este că, dacă Johnson ar fi rămas credincios politicii pe baza căreia a fost ales, dacă ar fi urmat sfatul criticilor săi de a negocia în loc să escaladeze, sergentul Connor ar fi azi în viață.

Să nu-i aducem însă pe morți în dezbaterea problemelor noastre. Să lăsăm morții să se odihnească în pace.

Președintele crede, ne-a spus, în dreptul de a nu fi de acord și în dreptul de a răspunde acelora care nu sînt de acord. Există oare vreun om normal care să fi afirmat vreodată că președintele nu are dreptul să răspundă celor ce-l critică ? Aceștia doresc mai presus de toate răspunsuri sincere la întrebări tulburătoare. Unii dintre ei afirmă, și mult mai mulți consideră, că în loc să răspundă criticilor, președintele ocolește problemele prin atițarea unui curent emoțional patriotard. Exploatarea celor căzuți în luptă este un exemplu flagrant în acest sens. Exploatarea generalului Westmoreland, care în calitate de reprezentant al trupelor nu poate fi atacat, este un alt exemplu. Președintele însuși nici nu încearcă măcar să argumenteze punctul de vedere al Administrației. El nu face decît să-l afirme prin generalități care atrag întrebări insistente.

Pentru ca dreptul de netăgăduit de a răspunde să fie exercitat în mod util și demn, răspunsul trebuie să fie adresat criticilor celor mai bine informați și celor mai de răspundere. Firește, este ispititor să ignorezi pe senatorii Fulbright, McGovern și Aiken și raportul Comitetului politic al partidului republican și să-ți concentrezi atenția asupra acelora care își ard ordinele de recrutare. La înapoierea sa la Saigon, generalul Westmoreland a declarat că, atunci cînd folosește cuvîntul „nepatriotic", se referă la aceștia din urmă. Generalul ar trebui să renunțe să se mai joace cu chibrituri în jurul unui butoi cu praf de pușcă.

Orice ar spune acum republicanii, președintele urmează o cale care va determina partidul republican să se prezinte drept o alternativă la o nouă Administrație Johnson. Este destul de cert că președintele a extins războiul și obiectivele sale de război pînă la un asemenea punct încît nu mai poate beneficia nici de încrederea extremiștilor, nici de cea a moderaților. Președintele a ajuns la punctul la care, așa cum a spus recent senatorul Aiken, „actuala Administrație nu poate realiza o pace onorabilă în Vietnam".

Este o situație foarte grea atît pentru țară, cît și pentru partidul democrat. Iată unde ne-a adus președintele. Este greu de crezut că, în 1968, candidatul republican va adopta o atitudine de imitare, că va susține că este mai johnsonian decît Johnson însuși ; este greu de crezut că el nu va profita de realitățile actuale și nu se va prezenta ca o alternativă la Johnson.

Walter LIPPMANN

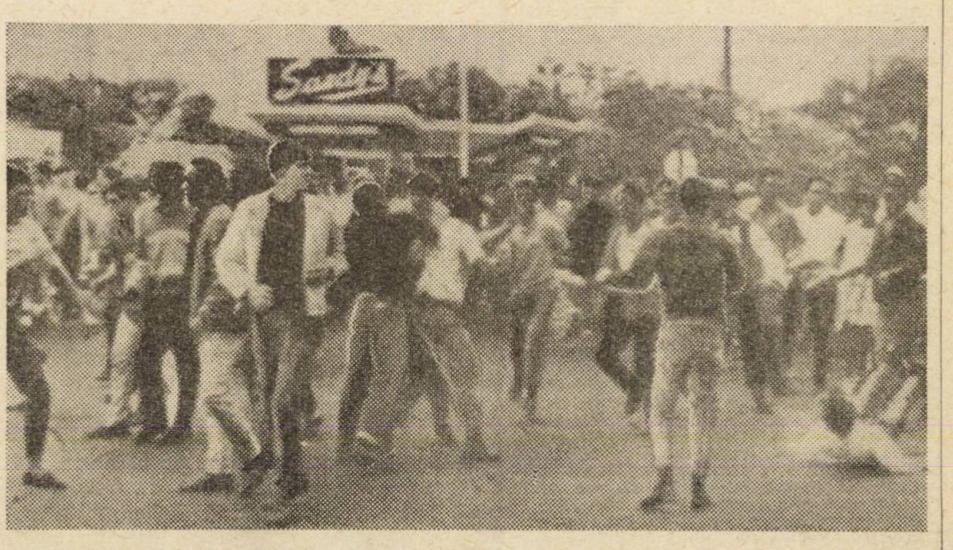

La Universitatea din Wichita (Kansas-S.U.A.) au izbucnit noi tulburări rasiale în urma segregării studenților negri

reflector

SUBSTRATUL UNEI DEMISII

Ce semnificație are demisia lui Edgar Pisani, ministrul echipamentului ? La prima vedere, s-ar părea că Pisani nu e de acord cu formula puterilor speciale la care guvernul intenționează să recurgă pentru a pregăti economia țării în vederea deschiderii totale a Pieței comune. Ministrul echipamentului era chemat să ocupe un sector de vîrf în acest domeniu.

Pisani a acționat oare numai din proprie inițiativă ? Încă de la 26 aprilie, el și exprimase dezacordul în mod energic. Alți doi miniștri, Jeanneney și Bettencourt, manifestaseră rezerve, dar nu mai mult.

Trebuie oare să tragem concluzia că Pisani a fost rugat să-și prezinte demisia ? Un caz asemănător s-a produs cu Sudreau, ministrul construcției. El se opunea referendumului cu privire la reforma constituțională.

Dacă această versiune este confirmată, plecarea lui Pisani se reduce la o peripeție. Ea explică hotărîrea luată de Pisani de a rămîne deputat și de a nu ieși din cadrul majorității.

Dacă însă Pisani a părăsit guvernul din proprie inițiativă, consecințele ar putea să fie ceva mai serioase. Nu se afirmă oare că mica formație politică denumită de obicei „stînga gaullismului" (a nu se confunda cu gaulliștii de stînga de tip Vallon-Capitant) și cu care Pisani are afinități, s-ar afla deja ea însăși într-o oarecare efervescență ? După cum se pare, această formațiune se pregătește să exercite presiuni asupra altor miniștri prieteni, ca Edgar Faure, Gorse, Bord. Această neliniște a unei fracțiuni a majorității ar urma atunci aceleia care s-a manifestat încă din prima zi în rîndurile republicanilor independenți. Este vorba de o mică încercare înaintea marii dezbateri. Ea ar trebui să însemne pentru Pompidou că va fi nevoit să ia mai multe măsuri de precauție decît se aștepta.

(După Le Figaro)

NEW YORK-UL NU MAI ARE DECÎT TREI COTIDIENE

Numai ziarele au tristul privilegiu de a putea anunța propria lor moarte. La 5 mai a dispărut o nouă victimă a crizei prin care trece presa din S.U.A. ; este vorba de cotidianul newyorkez de seară „World Journal Tribune". În dimineața acelei zile, nici unul din cei 2 500 de salariați ai ziarului nu avea vreo bănuială. După apariția ediției întîia, se pregăteau s-o scoată pe a doua, cînd li s-a distribuit o înștiințare din partea direcției ; erau anunțați de dispariția ziarului și în același timp de concedierea personalului.

New York-ul oraș cu 10 milioane de locuitori, nu mai are deci decît trei ziare : „New York Times" (cu un tiraj zilnic de 170 000 de exemplare în cursul săptămînii și 1 500 000 duminica), „Daily News" (cu un tiraj de 2 500 000 de exemplare în cursul săptămînii și 3 500 000 de exemplare duminica) și, în sfîrșit, seara, „New York Post" (400 000 de exemplare în cursul săptămînii, fără ediție duminicală).

„World Journal Tribune" a avut o existență de numai opt luni, în ciuda unui tiraj onorabil (680 000 de exemplare în cursul săptămînii, 860 000 duminica). De la lansarea lui, pierdea aproximativ 700 000 dolari pe lună. Ziarul apăruse prin fuzionarea dintre „New York Herald Tribune", înființat în 1924, „World Telegram and Sun", care fusese cumpărat în 1893 de vestitul J. Pulitzer, și „Journal American", din concernul Hearst. În urmă cu un an, aceste trei ziare hotăriseră să se asocieze pentru a publica un cotidian de dimineață și un cotidian de seară. Anunțarea acestei fuzionări fusese urmată imediat de o grevă de 140 de zile. După reluarea lucrului, directorii noului grup își limitaseră ambițiile la publicarea unui singur ziar, acela care și-a încetat acum apariția. O dată cu el dispar din New York articolele cele mai citite din S.U.A., acelea semnate de Walter Lippmann și de Art Buchwald.

(După Le Monde)

THE NEW REPUBLIC

NEW YORK

RĂZBOIUL ESTE... CENZURAT

ÎN STENOGRAMA unei recente întruniri comune a două comitete senatoriale care analizau creditele suplimentare pentru războiul din Vietnam, găsim următorul schimb de cuvinte :

Președintele Russell : (cenzurat)
Ministrul McNamara : (cenzurat)
(schimb de cuvinte cenzurat)
Generalul Wheeler : (cenzurat)
Președintele Russell : (cenzurat)
Senatorul Symington : Permite președintele o întrebare ?
Președintele Russell : (cenzurat)
Generalul Wheeler : (cenzurat)
Senatorul Symington : Permite președintele doar o singură întrebare ?
Președintele Russell : Da.
Senatorul Symington : (cenzurat)
Ministrul McNamara : (cenzurat)
(schimb de cuvinte cenzurat)
Președintele Russell : (cenzurat)
(schimb de cuvinte cenzurat)

Această discuție foarte lămuritoare a avut loc puțin timp după ce senatorii și cei audiați au analizat în ce măsură știrile provenite din Vietnam sînt reale și corecte. Subiectul care pare a fi necesitat o cenzură atît de severă a fost patronarea de către guvern a călătoriilor unor grupuri particulare în Vietnamul de sud. Președintele comitetului, Richard Russell, a spus lucrurilor pe nume. „Îmi dau seama că ar fi foarte bine ca războiul să devină cît mai popular cu putință, dar nu există nici un mijloc de a face popular acest război". O dată ce această recunoaștere a fost lăsată în stenogramă, la ce a mai folosit cenzurarea ei ?

Răspunsul ar putea fi că, dacă o persoană nu declară nimic de natură să fie înregistrat, ea nu poate fi acuzată că a deformat adevărul. Totuși, audierile conțin unele declarații care au rămas oarecum intacte.

De exemplu, ministrul McNamara a anunțat că 92 la sută din mesele servite trupelor noastre din Vietnam sînt mese calde și că 87 la sută din alimente sînt proaspete. Transporturile militare ale S.U.A. care se îndreaptă spre porturile sud-vietnameze însumează 27 000 tone pe zi. (Au fost suspendate oare în perioada armistițiului de Anul Nou ?)

Aflăm, de asemenea, că forțele Vietnamului de sud, ale Statelor Unite și ale celorlalți aliați, se ridică la aproximativ 1 250 000 de oameni. Forțele „aliate" au consumat lunar în toamna trecută „în medie 100 de milioane încărcături de muniții pentru arme mici pe lună". În ce privește artileria, ministrul McNamara a declarat : „În Asia de sud-est folosim încărcătorul de 105 mm cum folosim apa". Costul uciderii unui membru al Vietcongului pare să se ridice la o sumă între 100 000 și 400 000 de dolari. Ministrul nu a putut furniza „o evaluare precisă a cheltuielilor sporite pentru operațiunile noastre în Vietnam dar, ca să spunem așa, costă destui bani".

McNamara subliniază, și observațiile sale sînt înregistrate, că „politica externă a țării este orientată de președinte iar secretarul de stat are sarcina de a o pune în aplicare și cred că Vietnamul reprezintă în mod foarte clar politica externă a țării ; după cîte știu, Dean Rusk sprijină întru totul această politică". Așadar, un vot de încredere totală acordat lui Rusk.

Este revelator și următorul schimb de cuvinte dintre senatorul Cannon și ministrul McNamara :

Senatorul Cannon : Domnule ministru, avioanele B-52 pornesc la acțiune în momentul de față și din alte locuri decît din insula Guam ?

Ministrul McNamara : Nu. Uneori ele merg la (cenzurat) din motive atmosferice, dar în general ele se limitează la Guam.

De atunci s-a permis să se menționeze și Tailanda.

Cînd ar putea fi în măsură Statele Unite să-și retragă forțele din Vietnam ?

Senatorul Young (Dakota de nord) : După cîte îmi reamintesc, președintele Johnson a declarat la conferința de la Manila că ne vom retrage din Vietnamul de sud la șase luni după încheierea unui acord. Este acest lucru corect în esență ?

Ministrul McNamara : Expresiile din declarația de la Manila au fost alese cu multă grijă și textul nu este exact așa cum l-ați citat.

Senatorul Young : Permiteți-mi să pun o întrebare care se referă la aceasta. (cenzurat)
Ministrul McNamara : (cenzurat)
Senatorul Young : (cenzurat)
(Schimb de cuvine cenzurat)

ИЗВЕСТИЯ

MOSCOVA

ÎNLĂTURAREA „SIMBOLURILOR"

DOAR CU O SĂPTĂMÎNĂ și ceva în urmă, la deschiderea sesiunii parlamentului rhodesian a răsunat imnul britanic „Doamne, ocrotește-o pe regină". Din considerente pur tactice, rasiștii din Salisbury nu au renunțat pînă în ultima vreme la manifestarea acelor semne de „fidelitate față de coroană" cu caracter pur simbolic. Acum a fost înlăturat și ceea ce era simbolic. Congresul partidului de guvernămînt, Frontul rhodesian, care s-a terminat la Salisbury, a respins principiul „loialității față de regină". El a fost înlocuit cu principiul „fidelității față de independența Rhodesiei" ; 750 rasiști de elită, delegați la congres, care au revizuit cu ușile închise manifestul partidului, adoptat cu cinci ani în urmă, au eliminat din programul lor orice referiri la coroana britanică.

Alte hotărîri ale congresului au ca obiectiv intensificarea discriminării rasiale și consolidarea situației economice a regimului Smith. Atenția autorităților

a fost ațintită asupra necesității promovării și pe viitor a politicii de „dezvoltare separată" a rasei albe și a celei nealbe, cu alte cuvinte a politicii apartheidului. S-au stabilit măsuri pentru efectuarea unei campanii în favoarea imigrării europenilor în Rhodesia și atragerii capitalului străin în economia țării. Cu majoritate de voturi, organul rasist suprem s-a pronunțat pentru menținerea conducerii Rhodesiei... în mîinile coloniștilor albi.

Respingînd principiul „loialității față de coroană", regimul Smith retează ultimele legături formale cu metropola. Congresul partidului rasiștilor a făcut un nou pas pe calea spre proclamarea unei „republici independente". De cîteva luni, la Salisbury funcționează o comisie pentru elaborarea unei noi constituții. Acum, după spusele lui Ian Smith, este gata mecanismul necesar proclamării Rhodesiei drept „republică".

În felul acesta, rasiștii caută să dea o formă juridică uzurpării puterii, care a avut loc în noiembrie 1965, cînd a fost proclamată „independența" Rhodesiei. La elaborarea planurilor viitoarei organizări de stat, extremiștii din Salisbury își însușesc experiența aliaților lor sud-africani. Ei visează la o țară în care albii să dispună de toată puterea, iar africanii să fie lipsiți de drepturi politice. Planurile și acțiunile rasiștilor suscită o neliniște și o indignare legitimă în statele africane independente, ca și în multe alte țări din lume.

La Londra, unde continuă însă să se facă afirmații în sensul că s-ar tinde spre lichidarea regimului Smith, hotărîrile congresului partidului Frontul rhodesian și planurile de proclamare a „republicii" nu au avut un alt efect decît o nouă declarație referitoare la caracterul ilegal al acțiunilor extremiștilor de la Salisbury... Dar, guvernul Angliei nu a întreprins nici o singură acțiune serioasă care să fie îndreptată spre înlăturarea regimului Smith. Or, Marea Britanie, chiar și după ce a transmis O.N.U.-ului problema sancțiunilor economice obligatorii, este aceea care poartă răspunderea pentru situația din Rhodesia. Londra, judecînd după toate, preferă să lase problema rhodesiană la voia întîmplării, orientare care este, în primul rînd, avantajoasă pentru Smith.

În legătură cu aceasta îți amintești fără să vrei de evenimentele din anul 1961. Rasiștii din Uniunea Sud-Africană, dominion englez, au proclamat pe atunci această țară drept republică și au ieșit din Commonwealth. Conservatorii, care se aflau în acea vreme la putere în Anglia, s-au predat de fapt fără luptă. În prezent, Republica Sud-Africană, bastion al rasismului în sudul continentului african, este unul din cei mai importanți parteneri economici ai Angliei.

Actualul guvern laburist al Angliei a semănat multă vreme iluzia unei „lupte crîncene" împotriva rasiștilor. În realitate, însă, cele ce s-au întîmplat cu Republica Sud-Africană se pot repeta într-o variantă rhodesiană.

M. ZUBKO

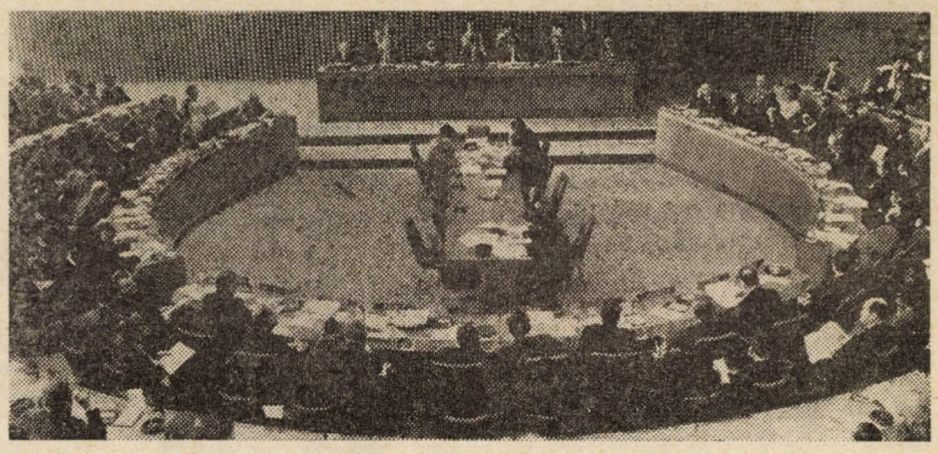

New York. La recenta sesiune a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (O.N.U.D.I.)

Le Monde
PARIS

SEMNIFICAȚIA GREVEI GENERALE

CELE TREI mari centrale sindicale muncitorești din Franța, Confederația Generală a Muncii (C.G.M.), Confederația Franceză Democratică a Muncii (C.F.D.T. — fosta C.F.T.C. catolică) și Force Ouvrière (F.O.), precum și Federația Educației Naționale (cadre didactice) au lansat săptămîna trecută, pentru ziua de 17 mai, un ordin de grevă generală de 24 de ore. Apelul se adresează tuturor salariaților din sectoarele public și particular, care sînt invitați să înceteze lucrul timp de o zi întreagă.

Această mișcare este îndreptată împotriva cererii guvernului de a i se delega depline puteri în materie economică, cerere care va fi prezentată în 17 mai Adunării naționale. Astfel, greva va avea loc chiar a doua zi după conferința de presă, stabilită pentru 16 mai, a generalului de Gaulle. De altfel, hotărîrea sindicatelor a fost anunțată la numai cîteva ore după adoptarea de către Consiliul de Miniștri a proiectului de lege prin care guvernul ar urma ca pînă la 31 octombrie să legifereze prin decrete în cinci domenii economice și sociale.

Greva, hotărîtă de către un „front sindical" larg și pe o temă politică, și care se va bucura în mod evident de sprijinul formațiilor opoziției de stînga, constituie un element nou și important al situației interne și marchează prima încercare a sindicatelor sub a V-a Republică de a influența în mod direct viața politică a țării. Este pentru prima oară după război cînd un ordin de grevă generală de 24 de ore este lansat pe baza unei lozinci politice (chiar dacă este vorba de politică socială) de către toate marile centrale sindicale muncitorești și ale cadrelor didactice.

De bună seamă, au avut loc în istoria mișcării muncitorești din ultimii 30 de ani greve generale de 24 de ore sau mai mult, la chemarea tuturor organizațiilor ; dar conținutul în mod direct revendicativ al acestor mișcări continua să prevaleze asupra caracterului lor politic. Cea mai recentă demonstrație de acest fel, cea de la 17 mai 1966 — a cărei aniversare va fi deci sărbătorită într-un cadru deosebit la 17 mai al acestui an — urmărea înainte de toate începerea de tratative cu privire la salarii ; guvernul nu se opusese însă mitingurilor și demonstrațiilor prevăzute, ceea ce arată că nu se considera într-adevăr pus în discuție.

Cele patru elemente care, în principiu, vor fi întrunite la 17 mai — grevă *generală* de *24 de ore* pe o temă politică la chemarea *tuturor* marilor confederații (sublinierile aparțin autorului, n. trad.) — nu au mai fost întrunite de un sfert de secol și chiar mai de mult *.

Firește, orice grevă este politică, în măsura în care, în special în Franța, marile mișcări muncitorești constituie un mod de contestare a regimului. Dar este cu totul excepțional ca principalele confederații să ia împreună inițiativa unei demonstrații atît de ample, nu pentru a combate măsuri sociale propriu-zise, ci pentru a se opune, așa cum este cazul acum, unei metode de guvernămînt, unei proceduri parlamentare — legală constituției din punct de vedere al literei, nu însă chiar în spiritul ei. Nimeni nu neagă că neliniștea și iritarea provocate de proiectul de reorganizare a asigurărilor sociale se află la originea hotărîrii luate. Totuși, greva nu este declanșată împotriva acestei reforme înseși — despre care nimeni nu știe încă nici cum va fi concepută, și nici măcar cînd anume va vedea lumina zilei — ci împotriva principiului deplinelor puteri pe calea cărora ar urma să fie aplicată.

Pierre VIANSSON-PONTÉ

*** Caracterul politic al grevei din 17 mai apare și din anumite particularități. De pildă, Federația Cărții din cadrul C.G.M. a anunțat că, în tipografiile ziarelor, greva va avea loc cu o zi mai devreme, la 16 mai : astfel nici un cotidian nu va putea publica operativ o dare de seamă asupra conferinței de presă a președintelui de Gaulle (Dup „L'Express").**

JORNAL DO BRASIL
RIO DE JANEIRO

PORTUGALIA ȘI BRAZILIA

ÎN REFORMULAREA politicii externe făcută de noul ministru Magalhaes Pinto, una dintre problemele complexe și delicate a constituit-o poziția Braziliei față de politica colonială portugheză. În această problemă se ciocnesc tradiția anticolonialistă a politicii noastre în organismele internaționale, în special la O.N.U., și complexul de interese materiale, spirituale și culturale care ne leagă de Portugalia.

Magalhaes Pinto a anunțat că intenționează să înfăptuiască o politică externă realistă. În definirea atitudinii noastre față de așa-numitele „provincii de peste mări" ale Portugaliei, primul pas va fi stabilirea cadrului real și complet al poziției portugheze la O.N.U. și în lume, în ceea ce privește efortul său pentru menținerea rămășițelor imperiului „de peste mări".

Lichidarea colonialismului este un mare proces istoric, desfășurat după cel de-al doilea război mondial. Peste 50 de țări au scuturat jugul colonialismului, constituindu-se în state independente, membre ale comunității internaționale. În zadar încearcă puterile coloniale să reziste forțelor de eliberare care se extind în toate țările aflate încă sub dominație străină.

Pe această poziție, de a încerca să oprească torentul istoriei, se situează Portugalia. Portugalia și-a angajat toate forțele sale în scopul menținerii sub dominație a Angolei, Mozambicului și Guineei portugheze, sfidînd un continent întreg prin prezența sa anacronică pe aceste teritorii coloniale.

Teoria „teritoriilor de peste mări" nu mai convinge azi pe nimeni, nici chiar pe un prieten credincios cum îi este Brazilia. În încăpățînarea sa de a-și menține coloniile, Portugalia dorește ajutorul Braziliei. Se impune ca Portugalia să înțeleagă realitatea. Nimic nu poate justifica înfruntarea de către Brazilia a fluxului forțelor istoriei. Brazilia, care poate ajuta Portugalia, cum de altfel o și ajută, este o țară puternică, cu prestigiu, respectată în comunitatea latino-americană. Ea nu poate apăra cauza colonialistă, nu se poate situa alături de Portugalia în lupta ei lipsită de glorie de a menține dominația unui stat asupra altuia.

În ce privește crearea unei comunități portughezo-braziliene — idee fluturată mereu de portughezi — este necesar ca Portugalia să se convingă că o asemenea comunitate nu va fi viabilă și nu vom participa la ea dacă nu va fi o alianță de țări autonome ci doar o farsă, o stratagemă.

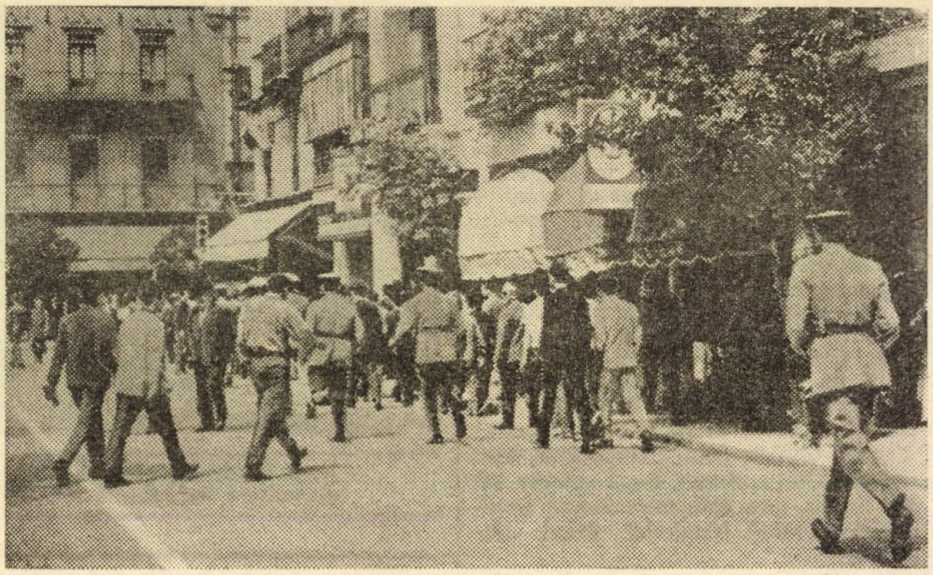

În ciuda interdicției impusă de autorități și a concentrării unor importante forțe polițienești, numeroși oameni ai muncii spanioli au demonstrat de 1 Mai. În fotografie: la Sevilla, poliția încearcă să împrăștie pe manifestanți

The New York Times
Nr. 39907

ÎNCORDAREA DIN BISCAYA

TEAMA ȘI ÎNCORDAREA planează astăzi la fel de greu asupra tristelor orașe industriale din provincia bască a Spaniei ca și vălul de fum care învăluie mereu fabricile, casele și oamenii.

Aproximativ 100 arestări, vizînd în cea mai mare parte conducători ai muncitorilor, dar în unele cazuri și pe studenți, au fost efectuate în provincia Biscaya începînd de săptămîna trecută, cînd guvernul spaniol a impus „starea excepțională" în această regiune, suspendînd pe timp de trei luni garanțiile constituționale. Locuințe și birouri au fost percheziționate în căutare de „propagandă subversivă" iar autoritățile declară că s-au făcut descinderi în cel puțin 10 tipografii. Unități suplimentare de polițiști pentru înăbușirea revoltelor, îmbrăcați în uniforme cenușii — dintre care se pare că fac parte și 300 polițiști călări — ca și echipe de agenți în haine civile, au fost aduse chiar de la Saragosa și Madrid pentru a sprijini autoritățile provinciale în „reîntronarea ordinii publice". Patrule ale poliției străbat în mașini străzile acestui întins oraș provincial.

Ceea ce se petrece aici este prima fază a unui nou conflict între regim și muncitori care, de luni de zile, înfruntă guvernul prin oprirea lucrului și demonstrații. Pentru a se împiedica o manifestație de 1 Mai, prevăzută ca o ciocnire importantă cu autoritățile, au fost suspendate garanțiile constituționale iar guvernatorul provinciei Biscaya, Guillermo Cando Calatayud, a avertizat că orice dezordini vor fi zdrobite folosindu-se „toate mijloacele".

Dar conflictul fundamental de aci a depășit în mare măsură problema zilei de 1 Mai; la Bilbao se crede că această provincie trece astăzi prin cea mai încordată și potențial explozivă perioadă de la războiul civil de acum 30 de ani. În esență, conflictul are la bază cererile muncitorilor de a li se recunoaște dreptul la grevă și de a înființa sindicate libere, precum și hotărîrea regimului de a menține statu-quo-ul și controlul pe care-l exercită asupra mișcării muncitorești. Același conflict există și în alte părți ale Spaniei, dar în această regiune de oțelării, șantiere navale, uzine chimice și de cauciuc, el a dobîndit proporțiile unei înfruntări serioase, agravată de puternica criză economică din Biscaya. „Dorim libertate", declară liderii muncitorimii, care reprezintă o puternică alianță între catolici și comuniști, ca și între socialiști și naționaliști basci.

Muncitorii și alți locuitori ai regiunii Biscaya sînt de părere că timpul lucrează în favoarea lor și a sindicatelor ilegale, chiar dacă arestările continuă și chiar dacă mulți dintre lideri sînt îndepărtați din această provincie. Unul din motivele optimismului pe care-l manifestă muncitorii se explică și prin faptul că ei au astăzi un aliat în partea liberală a clerului catolic. Și în alte părți ale Spaniei, preoții, în special cei mai tineri, se alătură muncitorilor în tot mai mare număr și iau atitudine în favoarea liberalizării politice.

Atmosfera din Biscaya este atît de încordată încît evenimente cu totul străine au devenit săptămîna aceasta factori ai febrei în creștere. Condamnarea reverendului Pedro Barrioategortua, preot al unei parohii sătești, la șase luni și o zi închisoare pe motiv că l-ar fi insultat pe guvernatorul provinciei, a produs aici o adîncă impresie deși el nu va executa această pedeapsă. Moartea a 16 muncitori, ca urmare a prăbușirii unei clădiri industriale, a prilejuit organizarea unei ceremonii funerare de masă, de natură să constituie prilejul unor noi demonstrații.

Întocmai ca fumul care iese din coșurile fabricilor din Biscaya, încorda-

rea învăluie această aspră vale industrială.

Același ziar publică un alt articol consacrat unor probleme actuale ale Spaniei, în care se spune printre altele :

Presiunea lentă, inexorabilă, exercitată de populația Spaniei pentru a-l obliga pe liderul său reacționar și pe asociații săi cu tendințe ultraconservatoare să pășească în lumea de astăzi, a fost adeseori asemănată cu un dans spaniol. Trei pași înainte, doi înapoi.

Se presupunea că „legea organică", prezentată toamna trecută cu atîtea surle și trîmbițe și ratificată printr-un plebiscit tipic totalitarist la 14 decembrie, avea să întredeschidă cît de cît porțile, dar acum aceste porți au fost din nou închise cu zgomot. Exista promisiunea — desigur nu clară, dar implicită — a unor schimbări progresive în domeniul legilor religioase, al presei, al structurilor sindicale, al drepturilor studenților de a avea propriile lor asociații, precum și în domeniul reducerii centralizării administrative, spre a se da Cataloniei și Țării Bascilor drepturi sociale, politice și lingvistice mai mari.

În fiecare dintre aceste aspecte s-a produs o dare înapoi și o represiune în ultimele patru luni. Ziua de 1 Mai a venit pentru Spania într-un moment cînd provincia industrială bască Biscaya era teatrul unor mari mișcări muncitorești și fusese lipsită de libertățile constituționale. Agitațiile studențești de la Madrid și Barcelona au luat amploare. Legile religioase au fost revizuite pentru a le face mai puțin liberale.

Dar vîntul schimbării continuă să sufle și el nu va fi oprit chiar dacă acum lovește în uși închise. Ne aflăm în 1967, nu în 1937.

Tad SZULC

L'ESSOR

BAMAKO

CERINȚE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

POPOARELE africane s-au convins din proprie experiență că dobîndirea puterii politice nu rezolvă sarcinile creării unei economii naționale proprii, element de bază al unei independențe reale. Profitînd de pe urma influenței sale economice într-o serie de foste colonii și semicolonii, imperialismul caută să acapareze poziții-cheie în industria și agricultura țărilor în curs de dezvoltare. El face totul pentru ca evoluția socială și economică a acestor țări să urmeze un drum corespunzător intereselor monopolurilor străine, contrar intereselor popoarelor africane. În aceste condiții, principiile luptei pentru înlăturarea tuturor vestigiilor dominației economice și pentru crearea unei economii naționale proprii sînt deosebit de actuale.

Care sînt aceste principii ?

În primul rînd, controlul național asupra principalelor resurse, naționalizarea băncilor și întreprinderilor de importanță vitală, dreptul statului de a exercita controlul asupra comerțului exterior și circulației devizelor, extinderea sectorului de stat, revizuirea datoriilor antinaționale și ilegale impuse economiilor lor, dreptul de a denunța aceste datorii, dreptul de a aplica o adevărată reformă agrară, capabilă să pună capăt proprietății feudale și semifeudale. Punerea în practică a acestor principii ar da o lovitură pozițiilor deținute de imperialiști în cadrul economiilor popoarelor africane.

Este indispensabil să se realizeze transformări profunde și în agricultură. E necesar să se acorde sprijin dezvoltării agriculturii, să se ridice nivelul de trai al țăranilor și al celorlalți muncitori agricoli.

Stabilirea de relații comerciale între statele africane și țările dezvoltate în condiții de egalitate are o deosebită importanță. La fel de importantă este lichidarea reducerii, impuse cu forța, a prețurilor la principalele mărfuri de export, și a fluctuației constante de care suferă aceste prețuri. În cursul anilor trecuți, monopolurile imperialiste au obținut importante reduceri de prețuri la bumbac, cafea, cacao, cauciuc și alte articole de export esențiale ale țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, prețul unui mare număr de mărfuri importate de țările africane a crescut vertiginos. În consecință, aceste țări se văd obligate să majoreze pe cît este cu putință exporturile, reducîndu-și importurile. Ca o consecință a raportului de prețuri pe piața mondială, țările în curs de dezvoltare pierd anual aproximativ 3 miliarde de dolari. Este evident că găsirea unei soluții pentru rezolvarea acestor sarcini importante revine numai statului, care este capabil să mobilizeze resurse considerabile.

Burghezia locală, acolo unde ea există, încearcă în primul rînd să obțină cît mai repede beneficii de pe urma capitalurilor sale. Din aceste motive burghezia își investește fondurile în întreprinderile direct productive, evitînd dezvoltarea metalurgiei, chimiei și a altor ramuri importante, care determină caracterul economiei naționale. În alte țări, ea încearcă să se îmbogățească pe seama poporului, să ocupe posturi importante în aparatul de stat. În unele țări africane, un deputat în parlament primește în interval de șase luni un salariu echivalent cu venitul pe care un țăran îl cîștigă în 36 de ani. Elita funcționarilor îmburgheziți se contopește cu monopolurile străine, cu sectorul particular creat în pripă de neocolonialiști. Această elită se transformă într-un intermediar al tendințelor capitaliste de dezvoltare a economiei. Devine tot mai clar că numai statul este în măsură să creeze ramurile-cheie ale economiei, care răspund intereselor întregului popor. Numai statul este capabil să mobilizeze resursele naționale pentru soluționarea marilor probleme economice. Conducătorii progresiști dintr-o serie de țări africane înțeleg pe deplin acest lucru.

profil

ZAKIR HUSAIN

președintele Republicii India

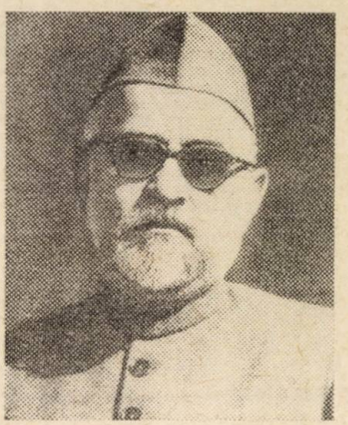

În cadrul alegerilor prezidențiale din India, colegiul electoral, alcătuit din membrii parlamentului și ai diverselor adunări legislative din state, avea de ales între doi candidați : fostul vicepreședinte al țării, dr. Zakir Husain, din partea partidului de guvernămînt, și fostul președinte al Curții Supreme, Koka Subba Rao, din partea opoziției. La 9 mai 1967, colegiul electoral a optat pentru primul. (După cum s-a mai anunțat, fostul președinte al Indiei, Sarvepalli Radhakrishnan, în vîrstă de 79 de ani, a hotărît să se retragă din viața politică.)

Zakir Husain s-a născut în 1897 la Haiderabad. Și-a făcut studiile la școlile islamice și la colegiile din statul Uttar Pradesh, apoi la Universitatea din Berlin, obținînd titlurile de doctor în filozofie și arte. Se dedică de tînăr carierei profesorale. Începînd din 1926 ocupă funcția de vicecancelar la mai multe școli superioare și universități din Delhi și Aligarh.

După ce se distinge în diverse comisii naționale consacrate problemelor educației universitare, dr. Zakir Husain este chemat să sprijine activitatea unor organizații internaționale în același domeniu. Între 1955 și 1957 deține funcția de președinte al Serviciului mondial universitar de la Geneva, iar între 1956 și 1958, la Paris, este membru al Comitetului executiv al U.N.E.S.C.O.

A publicat în limbile hindi și urdu numeroase lucrări pe teme economice, etice și pedagogice. S-a făcut cunoscut mai ales prin traducerea în limba urdu a „Republicii" lui Platon. Pentru activitatea desfășurată a fost distins de către președintele țării cu marile premii naționale „Padma Vibhushan" (1954) și „Bharat Ratna" (1963). Poartă titlul de doctor honoris causa al universităților din Delhi, Calcutta, Allahabad, Aligarh și Cairo.

Cunoscut ca tovarăș de luptă al lui Mahatma Gandhi, Zakir Husain participă activ la viața politică a Indiei de peste jumătate de secol. În calitate de membru în Comitetul de lucru al Partidului Congresului, el a fost deseori închis pentru vederile sale politice în perioada anilor 1920—1945.

În 1957, Zakir Husain este numit guvernator al statului federat Bihar din estul Indiei. În același an devine membru al Camerei Superioare a Parlamentului (care poartă în India numele de Rajya Sabha), din partea Partidului Congresul Național Indian.

La 7 mai 1962, după ce fusese numit cancelar al Universității din Delhi, colegiul electoral îl desemnează în funcția de vicepreședinte al Indiei (funcție pe care o deține pentru prima oară un indian musulman). Conform constituției indiene, vicepreședintele țării devine ex-officio președinte al Camerei Superioare a Parlamentului.

După cinci ani, la încheierea mandatului său de vicepreședinte, dr. Zakir Husain este ales președinte al Republicii India.

V. B.

poșta redacției

O PROPUNERE DIVERSIONISTĂ

Mihai Gorgăneanu, Pitești. Observația dv. este justă : caracterul diversionist al propunerii americane privind lărgirea zonei demilitarizate dintre R. D. Vietnam și Vietnamul de sud rezultă și din faptul că, în prezent, forțele americane au început să construiască în regiunea respectivă o linie de fortificații tip „Maginot". Cu alte cuvinte, agresorii americani ar dori să-și asigure posibilitatea de a construi în liniște

acest zid fortificat, supranumit de specialiștii Corpului I de armată, care au și început să lucreze la fundațiile lui, „zona morții". Această zonă ar urma să se întindă de la Marea Chinei de sud pînă în munți. În harta de mai sus este indicată amplasarea ei.

SECULARIZAREA AVERILOR MĂNĂSTIREȘTI

Tudor Crăciun, București. Evaluarea reală este cea cuprinsă în „Istoria Românilor" de Nicolae Iorga și în „Domnia lui Cuza" de M. Savel, citate în scrisoarea dv. Ea a fost luată inițial din proiectul de lege întocmit de Mihail Kogălniceanu pentru secularizarea averilor mănăstirești. Iată cum începea raportul miniștrilor, trimis Domnitorului înainte de a înfățișa Adunării proiectul care purta data de „7 dechemvrie 1863" : „De patruzeci de ani România reclamă soluțiunea cestiunii naționale a averilor monastirilor pămîntene zise închinate. Martore sînt anaforele Divanurilor Țării, de la 1822 pînă la 1828, încheierile Adunărilor Regulamentare, de la 1832 pînă la 1848 și lucrările Divanurilor Extraordinare și ale foștilor domni Grigore Ghica și Barbu Știrbei, de la 1849 pînă la 1856... această cestiune care se atinge de a cincia parte a pămîntului României nu putea și nu se cuvenea a se hotărî decît de Țară și prin Țară..."

Proiectul de lege a fost votat în unanimitate și a fost pus în aplicare în anul 1864. Vă mulțumim pentru atenta sesizare.

O SCRISOARE A LUI JOHN KENNEDY

Victor Badea, Timișoara. Nu există nici o dovadă scrisă din care să rezulte că John Kennedy ar fi avut presimțirea că va fi asasinat. Scrisoarea la care vă referiți a fost trimisă de Kennedy în mai 1959 (deci înainte de a fi ales președinte) publicistului Harry Squires ca răspuns la o anchetă a acestuia printre personalitățile cu șanse să ajungă în 1960 la Casa Albă. Iată conținutul ei : „Dragă d-le Squires, curiozitatea istorică la care faceți aluzie în scrisoarea dv. din 4 mai dă într-adevăr de gîndit : din 1840, nici unul dintre președinții aleși într-un an a cărui ultimă cifră era zero nu a trăit pînă la sfîrșitul mandatului său. Întrucît scrieți un articol pe această temă și mi-ați cerut opinia, mă tem că nu voi putea să vă fiu de prea mare ajutor. Trebuie să recunosc în mod sincer că n-am reflectat niciodată la acest aspect al istoriei americane. Cît despre întrebarea dv. privind efectul pe care l-ar putea avea această împrejurare asupra aspirațiilor mele prezidențiale, cred că viitorul va fi cel care va da răspunsul, și în privința aspirațiilor mele și în privința soartei mele, dacă voi avea privilegiul să ocup Casa Albă. Cred însă că, dacă cineva ar pune la inimă acest fenomen — vreau să spun cineva care aspiră să se mute pe Pennsylvania Avenue nr. 1600 — e probabil că proprietarul ar rămîne din 1960 pînă în 1964 cu un afiș «De închiriat» pe ușa casei. Cu cele mai bune urări, John F. Kennedy".

INSULA MONTE CRISTO

Gheorghe Bălan, Drăgănești Vlașca : Insula Monte Cristo (Isola di Montecristo) se numea în antichitate Oglasa. Ea este situată în Marea Tireniană și face parte din provincia italiană Livorno, regiunea Toscana. Se află la 39 km sud de insula Elba și aproximativ la jumătatea drumului dintre Corsica și Italia. Are o suprafață de aproape 15,5 kmp. Insula constituie o rezervație de pescuit aparținînd statului italian. Pe teritoriul ei se găsesc ruinele unei mînăstiri abandonate în anul 1553. Numele insulei a devenit faimos ca urmare a folosirii lui de către Al. Dumas-tatăl în romanul „Contele de Monte Cristo".

COOPERARE ÎN SPAȚIUL COSMIC

Dan Chiriacescu, București. Pînă în prezent nu au fost lansați sateliți de comunicații ca rezultat al cooperării dintre două sau mai multe țări europene. Există însă un proiect în acest sens. Franța și R.F.G. intenționează să lanseze împreună, înainte de sfîrșitul anului 1970, un satelit experimental pentru transmisii de radio, televiziune și convorbiri telefonice. Va fi utilizată o rachetă de tip „Europa-2". Ca loc de lansare a fost aleasă noua stațiune ecuatorială din Guyana franceză. Satelitul va fi o îmbinare între proiectul francez „Saros-2" și satelitul experimental de televiziune „Olympia", pe care vest-germanii intenționează să-l lanseze cu prilejul Jocurilor Olimpice din 1972.

AVIATORII DE LA HIROSHIMA

Martin Staar, comuna Giarmata, raionul Timișoara. Claude Eatherly, cunoscut ca „pilotul de la Hiroshima", nu a fost, așa cum se crede, cel care a aruncat bomba atomică. De fapt el nici nu se afla în avionul care a lansat bomba ci în avionul de recunoaștere care a avut misiunea încărcată de o teribilă răspundere de a zbura în prealabil deasupra orașului japonez și de a raporta asupra condițiilor atmosferice. Mesajul său : „Vremea este satisfăcătoare" a constituit de fapt semnalul pentru lansarea bombei atomice. Eatherly a fost ulterior cuprins de remușcări puternice și a manifestat tulburări psihice și de comportament care au făcut să fie considerat nebun. Cazul lui a fost prezentat într-un roman recent apărut în S.U.A., „Dark Star" (Steaua întunecată) de Ronnie Dugger. După cum scria un recenzent al acestei cărți, „semnificația legendei lui Eatherly nu rezidă în măsura în care este sau nu adevărată ci în faptul că menține în actualitate sentimentul de culpabilitate legat de răspunderea morții atomice".

La sfîrșitul lunii aprilie, ziarele au anunțat moartea lui Robert Shumard, în vîrstă de 46 de ani. Shumard a făcut parte din personalul avionului „Enola Gay" care, la 6 august 1945, a aruncat bomba asupra Hiroshimei. El a murit de leucemie și medicii de la spitalul în care fusese internat au declarat că nu este exclus ca boala sa să fi fost produsă de supraexpunerea la radiații atomice.

„PUNCTE DE VEDERE"

Nicolae Lucianu, București. Pentru a asigura rubricii „Puncte de vedere" o cît mai mare diversitate, consultăm la alcătuirea ei cele mai importante ziare și reviste străine și în special pe cele cunoscute și dincolo de hotarele țării respective. Printre semnatarii articolelor reproduse de noi se numără majoritatea ziariștilor de prestigiu din întreaga lume.

IMAGINEA LUMII CONTEMPORANE

Mircea Cîrlig, Timișoara. Viața internațională nu poate fi privită exclusiv prin prisma evenimentelor politice. Prezentarea celor mai importante aspecte ale actualității economice, culturale, științifice, artistice este — considerăm noi — indispensabilă pentru ca cititorii „Lumii" să aibă o imagine cît mai completă a lumii contemporane.

În ce privește revista „Magazin istoric", vă putem comunica (ați citit probabil acest lucru și în „Scînteia") că, ținînd seama de epuizarea rapidă a tirajului primului număr, se va distribui, în zilele imediat următoare, un tiraj suplimentar.

DE CÎND DATEAZĂ VIAȚA ?

George Năsăudeanu, Cluj. Din cele mai recente descoperiri științifice rezultă că viața ar fi putut să apară pe pămînt cu trei miliarde de ani în urmă. Pînă acum zece ani se aprecia că viața datează pe planeta noastră de circa 600 de milioane de ani. Noile estimațiuni se bazează pe fosilele de plante microscopice descoperite în provincia canadiană Ontario, de prof. H. J. Hofman de la Institutul geologic canadian, și pe fosilele de alge descoperite în Africa de sud. În ce privește prezența omului în „lumea nouă", adică pe continentul american, ultimele cercetări făcute în Mexic situează începuturile ei cu 40 000 de ani în urmă.

TURISM — 1903

Viorica Țuțuianu, București. Prima noastră organizație turistică s-a numit „Societatea Turistică din România" și a fost înființată în anul 1903, la București, cu scopul declarat în statute : „de a înlesni sportul excursiilor, de a lăți în public simțul pentru natură, de a înlesni cunoașterea frumuseților țării și de a întări astfel iubirea pentru patrie și neam". Societatea a obținut pentru membrii săi primele avantaje de călătorie pe C.F.R. — 50 la sută reducere pe traseele pitorești ale țării (Valea Prahovei, Valea Oltului) și primele bilete în circuit, pe timpul verii. În 1907, cînd societatea era în al cincilea an de activitate, lista membrilor săi ajunsese la 209. Tot atunci au fost construite și date în folosință primele două cabane — denumite adăposturi — una pe vîrful Ceahlăului și cealaltă la poalele Negoiului, în Argeș. O a treia cabană se afla în construcție la Piatra Craiului. Bilanțul activității societății pe anul 1907 : o excursie cu vaporul pe Dunăre, de la Turnu Severin la Porțile de Fier, o excursie în grup la Piatra Craiului și unul pe valea riului Doamnei din Argeș.

RELAȚIILE GARRISON-FERRIE

Pater Hristu, Fetești. În legătură cu atacul de la Pearl Harbor, citiți relatările publicate la „Poșta redacției" în nr. 50 și 51/1966.

În ce privește relațiile dintre procurorul Jim Garrison din New Orleans și „martorul" său David Ferrie, decedat în urma unei congestii cerebrale, au devenit cunoscute următoarele amănunte : Gordon Novel, care a lucrat în trecut ca anchetator pe lîngă procurorul Garrison, a declarat că acesta intenționa să-i facă lui Ferrie o injecție cu atropină pentru ca, sub influența ei, să obțină anumite declarații privind asasinarea președintelui Kennedy. Novel susține că a încercat să-l convingă pe Garrison să renunțe la această experiență, care ar fi putut să-l ucidă pe Ferrie, dar că Garrison a ținut totuși s-o facă pentru că „nu mai cunoaște altă cale de a obține o mărturisire de la Ferrie". „Garrison — a continuat Novel la o conferință de presă special organizată — știa că fără această mărturisire nu va putea intenta nici o acțiune". Planul nu a mai putut însă fi adus la îndeplinire întrucît Ferrie a murit înainte de realizarea lui.

Nicula Marian, Turnu Măgurele. Denumirea Republica Algeriană Democratică și Populară a fost stabilită prin constituția acestei țări. Denumirea oficială a fiecărui stat este stabilită de acesta în virtutea drepturilor sale suverane.

Grigore Slăvoacă, comuna Lunca Ilvei, raionul Năsăud. Persoana despre care vă interesați s-a retras, din cauza vîrstei înaintate, din activitatea politică.

Mircea Cadar, Mangalia, Nicolae Oprea, Reșița, ing. Ion Badea, București. După cum am mai precizat în repetate rînduri, revista noastră nu are posibilitatea de a insera asemenea adrese.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

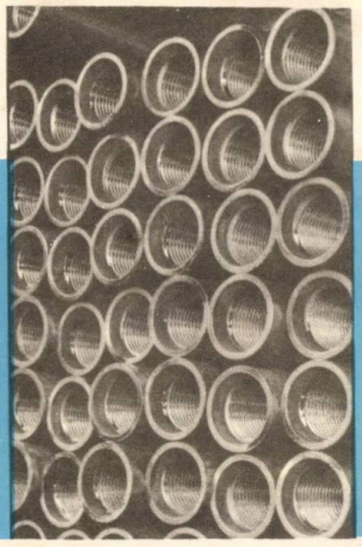

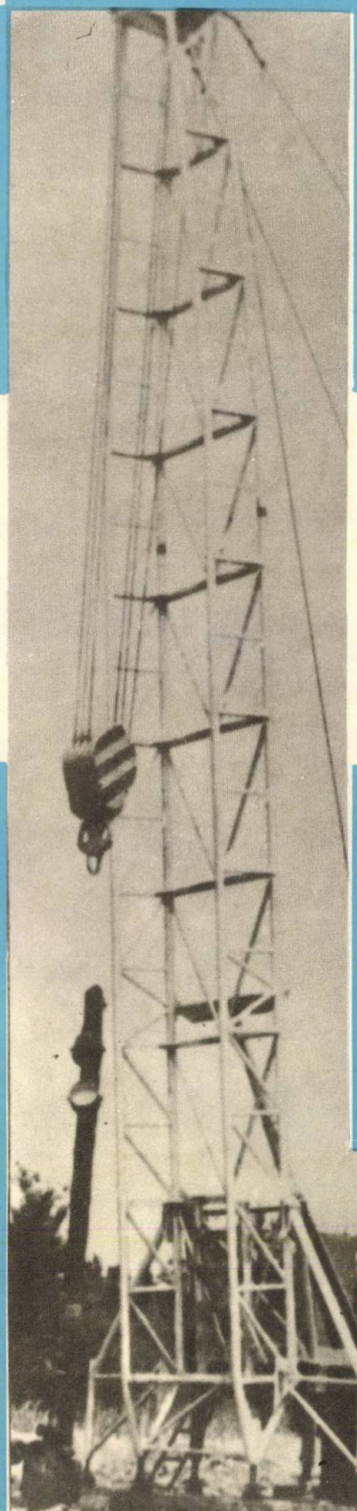

UZINA DE UTILAJ PETROLIER

TÎRGOVIŞTE

Instalaţia de intervenţie I. C. 5

destinaţie : ●Punerea în producţie a sondelor de ţiţei şi gaze ● Extrageri — introduceri ţevi de extracţie ● Operaţiuni de lăcărit, pistonat.

Instalaţia este montată pe autocamion, putînd fi uşor demontată — montată şi transportată de la o locaţie la alta.

REDUCŢII RODAJ

● Racorduri speciale pentru prăjini de foraj — toate tipodimensiunile ● Armături industriale din oţel.

destinaţie : ● Echipează instalaţiile hidraulice şi pneumatice din industria de petrol şi gaze ● Se livrează în multiple tipodimensiuni, în gamă variată privind dimensiunile şi presiunile de lucru ● Reducţii pentru garnituri şi prăjini de foraj toate tipodimensiunile.

publicitate
lumea

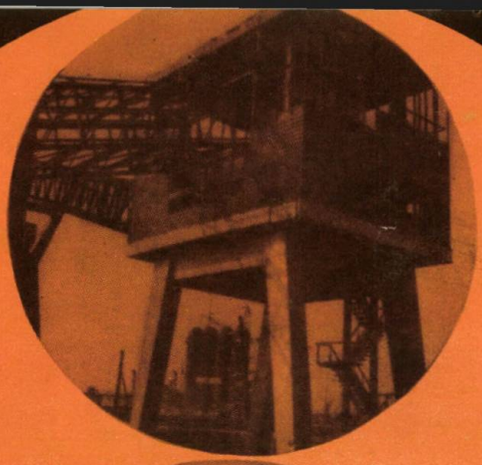

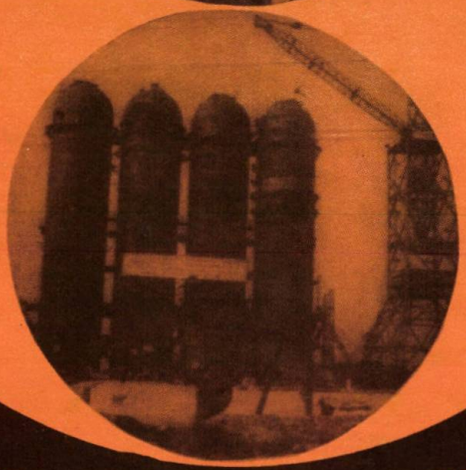

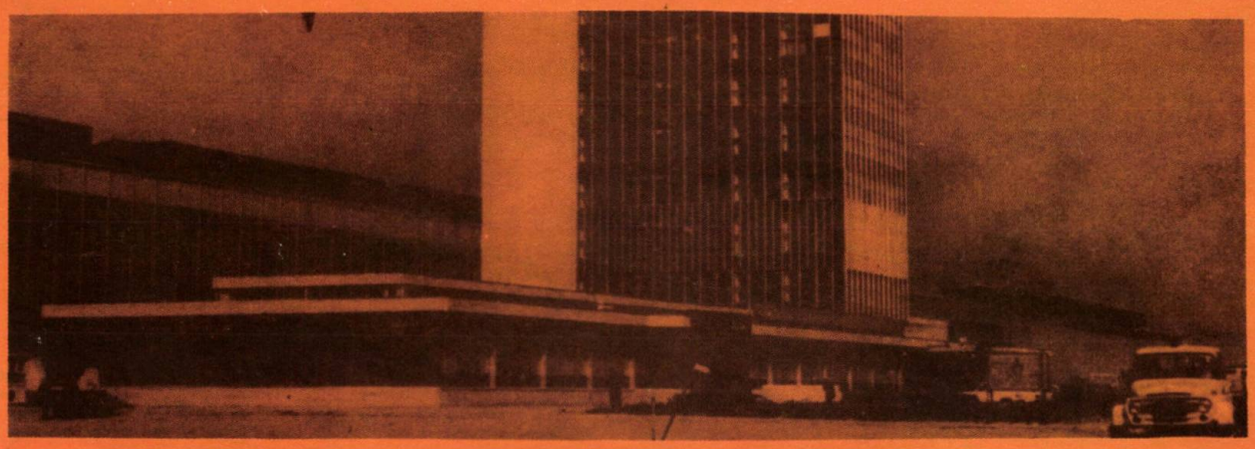

publicitate lumea

COMBINATUL SIDERURGIC „Gheorghe Gheorghiu-Dej" GALAȚI

produce și livrează pe bază de repartiție :

Tablă groasă 4 mm — 40 mm excepțional pînă la 150 mm lățime pînă la max 3000 mm.

Tablă neagră obișnuită

Tablă pentru cazane

Tablă construcții navale

Tablă slab aliată sudabilă și cu înaltă rezistență pentru construcții de mașini etc.

2 lei

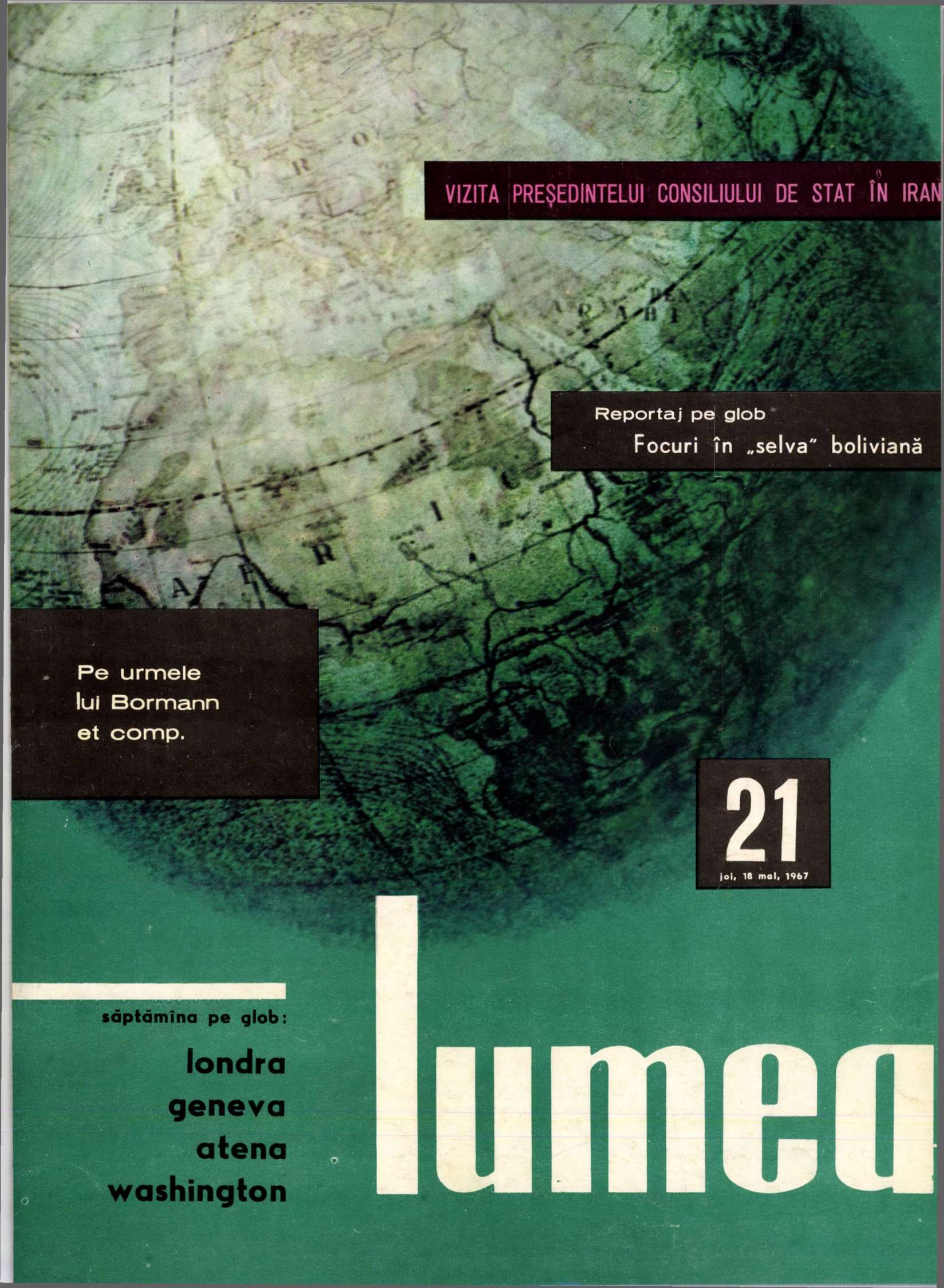

VIZITA PREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT ÎN IRAN

Reportaj pe glob
Focuri în „selva" boliviană

Pe urmele
lui Bormann
et comp.

21
joi, 18 mai, 1967

săptămîna pe glob:
londra
geneva
atena
washington

lumea

IMAGINI DIN ŢĂRILE SOCIALISTE

Cel mai mare accelerator electronic inelar din Uniunea Sovietică, avînd o putere de 6 miliarde electronovolți, va fi dat în funcțiune anul acesta la Erevan. În fotografie : tabloul de comandă al instalației.

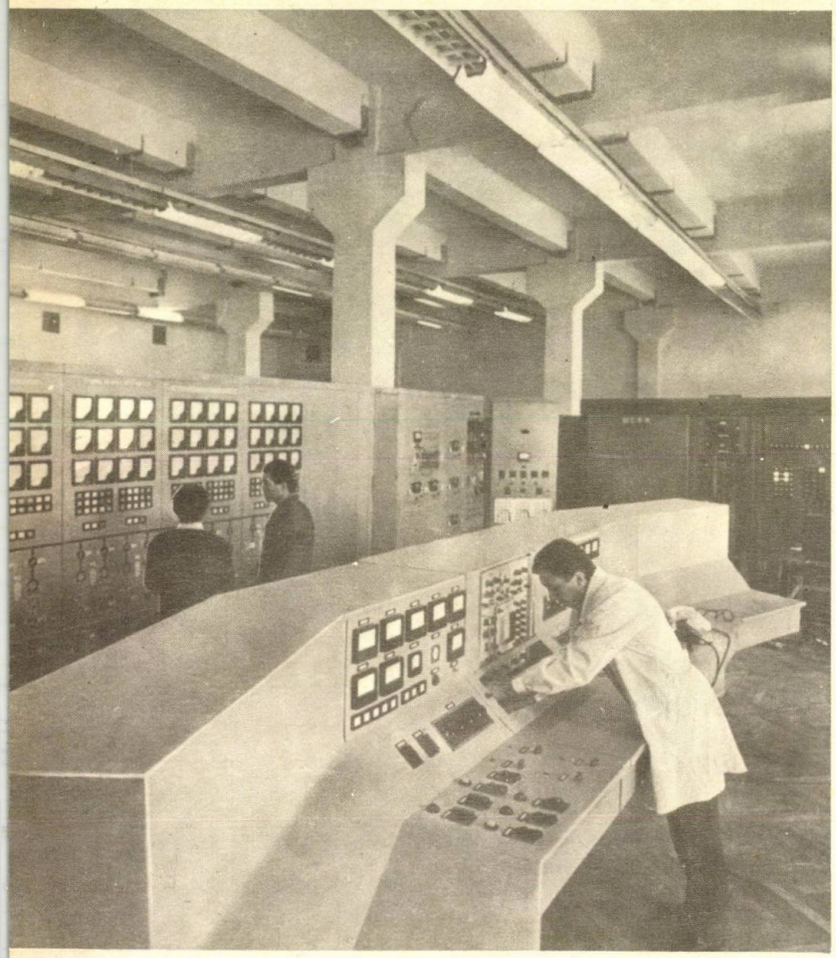

În nordul Sloveniei, în vecinătatea unor mine de lignit, a luat ființă cel mai tînăr oraș iugoslav : Velenje. Primii 8 000 de locuitori sînt minerii cu familiile lor.

Lucrările de construcție a noului metro din Budapesta. Fotografia înfățișează amplasarea carcasei metalice pe porțiunea aflată sub piața Kossuth.

Recent a intrat în funcțiune fabrica de uree, un important obiectiv al combinatului de produse chimice din orașul Hamhîn, din R. P. D. Coreeană.

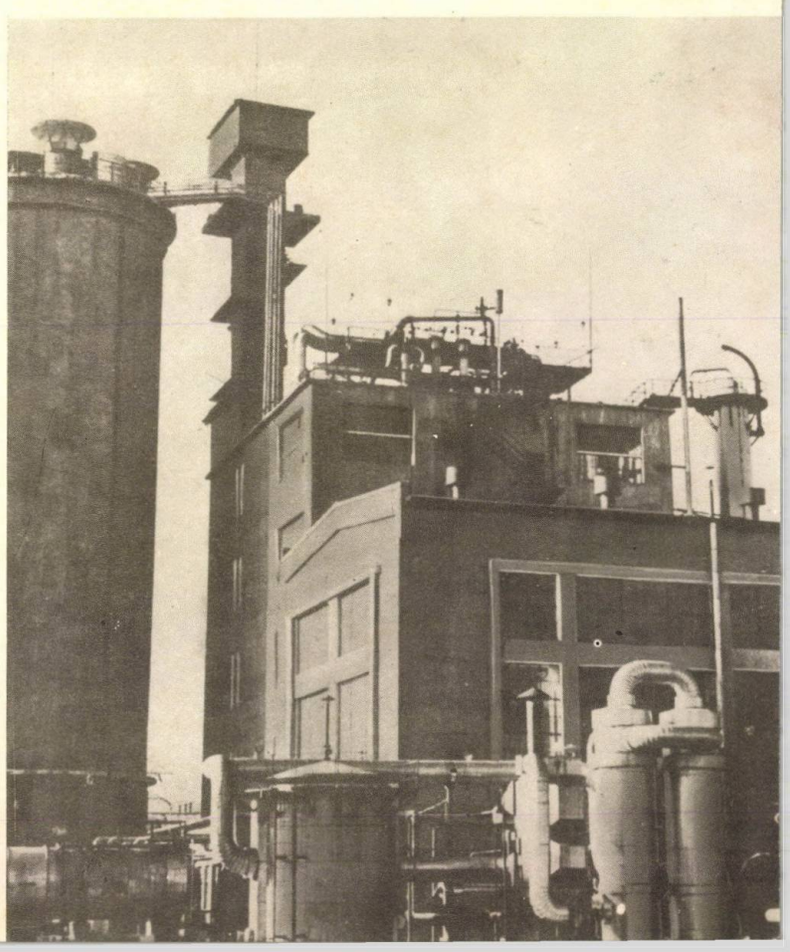

lumea

nr. 21 (186) – 18 mai 1967

sumar

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI.
DIN CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ÎNTÎLNIREA CU ACTIVUL DE PARTID DIN REGIUNEA PLOIEȘTI.

MERSUL EVENIMENTELOR

4 Sub semnul colaborării. — Succesele patrioților sud-vietnamezi. — Piața comună. — „Cazul Regis Debray".

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

7 TEHERAN — Vizita Președintelui Consiliului de Stat în Iran. *Victor Stamate*
15 LIGNANO — Întîlnire colegială. *George Serafin*
20 ISTANBUL — Relații culturale în folosul ambelor țări. *Yasar Nabi Nayir*
21 LONDRA — Dezbaterile s-au încheiat, opoziția persistă. *John Gritten*

ARTICOLE

8 „Runda Kennedy" — Tratative în problemele comerciale. *N. S. Stănescu*
10 Atena : evoluția situației. *Eugeniu Obrea*
11 Împlinirea a 12 ani de la semnarea Tratatului de la Varșovia. *Radu Pascal*
12 Aventurismul „soluției militare" a Washingtonului. *Felicia Antip*
14 Paris : o săptămînă a confruntărilor. *Florica Șelmaru*
20 Contacte universitare. *Conf. univ. Eugen Stănescu*
22 Republica Dominicană. Un dialog necesar. *Anca Voican*

REPORTAJ PE GLOB

16 Focuri în „selva" boliviană. *Luis Suarez*

INTERVIUL NOSTRU

18 Dnii ROBERT HIRSCH, administrator general al Comisariatului pentru energie atomică al Franței și EDMOND GEFFROY, președintele Asociației Constructorilor Francezi (C.O.M.E.F.) despre „Zilele nucleare româno-franceze".
19 Dnii KEISHI NAKAMURA și YOSHIO YANO despre Expoziția industrială japoneză

CONTRAPUNCT

23 Opoziția are cuvîntul. *Art Buchwald*
Reînvierea indulgențelor. *Nicolae Minei*

■ 24 Pe urmele lui Bormann et comp. (2)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 New York Herald Tribune, The New Republic, Medunarodna Politika, The New York Times, Le Nouvel Observateur, The Times, Le Monde, La Tribune de Genève

PROFIL

31 IHSAN SABRI CAGLAYANGIL, ministrul de externe al Turciei

BREVIAR (5) ● **AGENDA INTERNAȚIONALĂ** (6) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ŞI DE STAT IN REGIUNEA PLOIEŞTI

Din cuvîntarea rostită de tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Ploieşti

Succesele obținute de poporul român reprezintă o contribuție de seamă a constructorilor socialismului din patria noastră la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea prestigiului și influenței ideilor socialismului în lume. Întreaga dezvoltare a vieții sociale contemporane pune puternic în evidență faptul că, cu cît rezultatele pe care fiecare țară socialistă le obține în dezvoltarea producției materiale și spirituale sînt mai mari, cu atît mai însemnat este aportul acesteia la cauza socialismului, la creșterea forțelor progresului și păcii în lumea întreagă.

Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România, desfășoară o intensă activitate internațională, punînd în centrul întregii politici externe întărirea prieteniei frățești și a colaborării cu toate țările socialiste. În același timp, pornind de la imperativele vieții internaționale contemporane, țara noastră își lărgește și intensifică legăturile cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială. În înfăptuirea acestei politici, partidul și guvernul nostru pleacă de la principiul, temeinic verificat de practica internațională, că relațiile dintre state se pot dezvolta în mod normal, în interesul tuturor popoarelor, al păcii și colaborării, numai pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. Noi considerăm că numai astfel de relații sînt de natură să favorizeze instaurarea unui climat de destindere, de înțelegere și colaborare între popoare.

Poporul nostru, ca și toate celelalte popoare europene este profund interesat în crearea unui climat de securitate în Europa. Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România apreciază că — așa cum se arată și în Declarația țărilor socialiste de la București — reglementarea problemelor litigioase existente în Europa, eliminarea hotărîtă a tuturor focarelor care ar putea aprinde aici un nou conflict armat — și în care în mod fatal ar fi atrasă întreaga omenire — este un deziderat vital al tuturor popoarelor de pe acest continent, o cerință imperioasă a întregii vieți internaționale actuale. Interesele omenirii cer ca Europa să-și pună forțele nu în slujba unei politici de război, ci a progresului, să valorifice uriașul ei potențial pentru dezvoltarea științei, a producției de bunuri materiale, a culturii, pentru a contribui la progresul tuturor statelor și continentelor, la ridicarea standardului lor de viață.

Realizarea obiectivului securității presupune contribuția activă a celor mai largi forțe politice de pe continent, a clasei muncitoare, a mișcării comuniste, a tuturor organizațiilor progresiste, democratice, a păturilor mijlocii ale populației, a exponenților realiști ai burgheziei, a tuturor popoarelor europene.

Problema securității europene este o parte componentă esențială a luptei generale a popoarelor pentru pace, pentru dezvoltarea colaborării internaționale. După părerea noastră, înfăptuirea securității europene ar da o lovitură puternică forțelor imperialiste, în special imperialismului american, tuturor cercurilor reacționare din Europa și de pe alte continente. Lupta forțelor antiimperialiste din întreaga lume constituie un tot unitar, inseparabil, și orice succes obținut într-un sector sau altul al acestui front slujește intereselor generale ale mișcării pentru pace și progres social. Desființarea bazelor militare și retragerea trupelor Statelor Unite ale Americii de pe continent, renunțarea la politica clădită pe existența blocurilor militare, ar lipsi imperialismul american de unul din principalele sale puncte de reazem politic și militar, ar îngusta baza sa de acțiune în înfăptuirea politicii de dominație în lume, ar slăbi în general pozițiile imperialismului internațional. Retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriul altor state, desființarea blocului N.A.T.O. și, concomitent, a Pactului de la Varșovia ar așeza relațiile dintre statele europene pe baze noi. Securitatea europeană ar avea urmări deosebit de pozitive asupra vieții politice de pe alte continente. Înfăptuirea ei ar încuraja popoarele în lupta lor pentru independență și suveranitate națională, împotriva dominației economice și politice a imperialismului, a colonialismului și neocolonialismului, ar stimula forțele progresiste de pretutindeni în lupta pentru lichidarea tuturor coaliților militare agresive. Realizarea securității în Europa va crea un climat politic general de colaborare multilaterală între state și, în acest cadru, se vor crea condiții pentru extinderea relațiilor țărilor europene cu țările în curs de dezvoltare, pe baza egalității în drepturi, pentru sprijinirea eforturilor acestora în vederea dezvoltării de sine stătătoare a economiei și culturii.

Desigur, instaurarea unui climat de pace și largă cooperare internațională nu este un lucru simplu ; cercurile imperialiste în frunte cu principala lor forță, imperialismul american, se opun dezvoltării relațiilor normale între state, pun la cale imixtiuni în viața popoarelor, săvîrșesc acte de agresiune, încearcă să împiedice cu forța armelor lupta popoarelor pentru libertate și progres social. Actul care acuză cel mai puternic imperialismul american în momentul de față este agresiunea din Vietnam. Poporul român, animat de solidaritate fră-

Pe străzile Ploieștiului

La uzina de utilaj petrolier „1 Mai"

țească față de cauza dreaptă a poporului vietnamez, își unește glasul cu întreaga omenire înaintată și cere încetarea războiului barbar al Statelor Unite ale Americii împotriva Republicii Democrate Vietnam și a Vietnamului de sud și înainte de toate încetarea necondiționată, definitivă a bombardamentelor americane împotriva orașelor și satelor vietnameze, respectarea dreptului inalienabil al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, fără amestec din afară.

O cerință fundamentală a vieții internaționale contemporane, a promovării intereselor păcii și securității, este întărirea continuă a unității tuturor forțelor antiimperialiste, democratice și progresiste. A nu ține seama de această necesitate imperioasă înseamnă a te încărca cu o grea răspundere în fața popoarelor și istoriei. Generațiile viitoare nu vor găsi nici o scuză pentru orice acțiuni care ar contribui la agravarea divergențelor din mișcarea comunistă și muncitorească, la adîncirea pericolului sciziunii. Partidul nostru este hotărît să facă tot ce depinde de el pentru a-și aduce contribuția la întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor care se ridică în calea acțiunilor agresive ale imperialismului, pentru apărarea și întărirea păcii în lume. Sîntem convinși că în felul acesta ne îndeplinim o înaltă îndatorire nu numai față de poporul român, de patria noastră socialistă, ci și față de clasa muncitoare internațională, față de frontul antiimperialist mondial, față de popoarele iubitoare de pace de pretutindeni.

Este o practică obișnuită a partidului nostru să se sfătuiască cu oamenii muncii în legătură cu cele mai importante probleme ale politicii interne și externe. Aplicarea consecventă a acestui sistem de activitate garantează că hotărîrile partidului și guvernului corespund din ce în ce mai bine condițiilor concrete ale țării noastre, cerințelor dezvoltării sociale, năzuințelor întregului popor, constituie o nouă și elocventă expresie a lărgirii continue a democrației noastre socialiste.

Cu prilejul vizitei în regiunea Ploiești a tovarășilor Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Maxim Berghianu, Manea Mănescu și Gheorghe Stoica pentru a se întîlni cu oamenii muncii, cu cadrele de partid și de stat, pentru a discuta probleme privind felul în care se îndeplinesc în regiune sarcinile fixate în planul cincinal, s-a apreciat că toate forțele țării sînt mobilizate pentru traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al partidului, pentru realizarea obiectivelor înscrise în planul cincinal, pentru ridicarea țării noastre pe noi trepte ale progresului multilateral.

Conducerea de partid și de stat a dat o înaltă apreciere rezultatelor obținute de oamenii muncii din regiunea Ploiești în lupta pentru mai buna valorificare a potențialului material și uman al țării și a superiorității orînduirii noastre socialiste. Regiunea Ploiești s-a transformat profund în anii din urmă. În dezvoltarea industriei regiunii sînt oglindite marile progrese pe care le-a făcut țara noastră în anii puterii populare în dezvoltarea capacității de prelucrare superioară a resurselor naturale. Ca în întreaga țară, și în regiunea Ploiești prevederile cincinalului se realizează cu succes. Prin aceste înfăptuiri, prin efortul oamenilor muncii din regiune se aduce o contribuție de seamă la opera de industrializare socialistă, la dezvoltarea economică a țării, la ridicarea nivelului de trai al poporului.

Cu prilejul vizitei s-au evocat glorioasele fapte de arme săvîrșite în aceste locuri de cei ce au luptat împotriva cotropitorilor, — mărturie a faptului că poporul nostru nu a precupețit nici o jertfă pentru a-și apăra libertatea și ființa națională — s-a dat o înaltă apreciere tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare ploieștene.

În timpul vizitei s-a scos din nou în evidență legătura strînsă care există între succesele obținute în opera de construcție a socialismului și politica externă a țării noastre.

Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Ploiești a arătat încă o dată în ce constă forța de neînvins a partidului nostru : poporul urmează și înfăptuiește neabătut linia partidului pentru că el participă activ la elaborarea acestei linii, considerînd-o drept propria sa linie.

La întîlnirea cu activul de partid din regiunea Ploiești, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a rostit o amplă cuvîntare în care a analizat rezultatele obținute de oamenii muncii în îndeplinirea planului cincinal, a trasat jaloanele activității viitoare și s-a ocupat de unele probleme ale vieții internaționale contemporane.

11 – 17 mai

Sub semnul colaborării Pe agenda politico-diplomatică a ultimei săptămîni figurează o serie de vizite și întîlniri bilaterale.

O delegație de partid și guvernamentală a U.R.S.S., în frunte cu Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., a făcut o vizită oficială în R.P. Bulgaria. Printre rezultatele vizitei se înscriu semnarea unui Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între R. P. Bulgaria și Uniunea Sovietică și a comunicatului comun bulgaro-sovietic. În tratat se arată că cele două părți vor întări în continuare prietenia dintre popoarele lor, vor dezvolta colaborarea multilaterală, își vor acorda ajutor reciproc și vor pune la baza relațiilor lor principiile internaționalismului socialist, respectarea reciprocă a suveranității de stat, egalitatea în drepturi și neamestecul în treburile interne.

În comunicatul publicat cu prilejul vizitei în Iugoslavia a ministrului afacerilor externe al R.P. Ungare, Janos Peter, se arată că el a avut convorbiri cu secretarul de stat pentru afaceri externe, Marko Nikezici, privind relațiile reciproce și unele probleme internaționale actuale.

În cadrul unei conferințe de presă, prilejuită de vizita sa în R.P. Bulgaria, ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson, a subliniat, între altele, importanța întăririi colaborării între țări, inclusiv în domeniul tehnicii și industriei.

La Moscova se desfășoară vizita ministrului de externe al Italiei, Amintore Fanfani la invitația ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromîko. Cu acest prilej, presa din Moscova și Roma a remarcat din nou, cu satisfacție, cursul favorabil al relațiilor de colaborare sovieto-italiană în diferite domenii și perspectivele dezvoltării lor în anii următori.

La Berlin a fost dat publicității textul scrisorii adresate de Willy Stoph, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane, cancelarului Republicii Federale a Germaniei, Kurt Georg Kiesinger. În scrisoare se arată că propunerile guvernului R.D.G., formulate cu acest prilej, „corespund cerinței crescînde a popoarelor europene și a multor state cu privire la înlăturarea tensiunii existente și la dezvoltarea unei colaborări bazate pe egalitatea în drepturi". Presa vest-germană consideră semnificativ faptul că scrisoarea președintelui Consiliului de Miniștri al R.D.G. a fost primită de șeful guvernului R.F.G., contrar practicii de pînă acum a Cancelariei de la Bonn, și — după cum rezultă dintr-o informație oficială — a fost imediat adusă la cunoștință membrilor cabinetului de la Bonn. Toate ziarele vest-germane publică textul scrisorii. „Avem curajul să ne exprimăm speranța — scrie «Neue Ruhr Zeitung» — că guvernul federal nu numai că va examina și va discuta această scrisoare, dar chiar că-i va da un răspuns".

Succesele patrioților sud-vietnamezi s-au concretizat în ultima săptămînă, în principal, în reușita unor atacuri puternice, organizate împotriva unor importante baze militare americane din Vietnamul de sud, cum sînt cele de la Bien Hoa și Da Nang.

În noaptea de joi spre vineri, partizanii au atacat baza americano-sud-vietnameză de la Bien Hoa, aflată la 35 km de Saigon; 125 de proiectile au căzut asupra bazei, patru obuze au căzut asupra pistei. Ca rezultat, patru avioane au fost distruse și 25 grav avariate. Duminică dimineața, un detașament de patrioți a pătruns în perimetrul bazei de la Da Nang unde a aruncat în aer instalațiile de lansare a rachetelor Hawk. Un purtător de cuvînt militar american a apreciat că pierderile au fost „deosebit de mari".

După știri furnizate de agențiile „Reuter" și „U.P.I.", în ultima săptămînă, în Vietnamul de sud, au fost scoși din luptă 2 022 de soldați americani, din care 274 de morți, și numeroși soldați saigonezi, din care 212 morți. „Această creștere a numărului americanilor scoși din luptă — scrie «Le Monde» — se explică prin violența luptelor angajate în jurul localității Khe-Sanh și pe colina 881, precum și prin numeroasele hărțuieli la care au fost supuse pozițiile infanteriei marine și artileriei în imediata apropiere a zonei demilitarizate".

Curajul și fermitatea cu care poporul vietnamez luptă pentru a-și apăra libertatea și ființa națională, pentru a da riposta cuvenită agresorilor, trezesc un sentiment de profundă solidaritate în cercuri tot mai largi din întreaga lume. În prezentarea situației din Vietnam, care ocupă spații tot mai ample în presa mondială, sînt subliniate dîrzenia și combativitatea cu care R.D. Vietnam și Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud, întregul popor vietnamez întîmpină intensificarea continuă a intervenției militare americane. Noi tendințe, deosebit de primejdioase, în agresiunea S.U.A. s-au conturat prin bombardarea, pentru prima oară la 10 mai, a zonei portului Haifong (la numai cîteva zile după ce Goldwater declara că n-ar fi mirat dacă într-o dimineață ar afla că portul Haifong a fost bombardat). Corespondenții de presă din Hanoi au putut constata că obiectivele bombardamentelor americane asupra capitalei R.D. Vietnam au fost fabrici de bunuri de consum, instituții de învățămînt și cultură, nu „cazărmi și amplasamente militare", cum transmiteau comunicatele americane.

Numeroase elemente confirmă intenția S.U.A. de a intensifica escaladarea. După întoarcerea sa din Statele Unite, generalul Westmoreland, comandantul șef al forțelor americane din Vietnam, a fost investit cu noi puteri, primind sarcina de a răspunde și de „coordonarea serviciilor civile și militare", ceea ce semnifică — el însuși explica aceasta — o mai mare participare a trupelor americane la acțiunile de „pacificare" (adică de reprimare a populației civile în regiunile ocupate de trupele americano-saigoneze). Comentînd faptul, ziarul „L'Osservatore Romano" scria: „Urmîndu-și propria lor logică, ei (militarii — n.a.) cred că, dacă un efort nu se soldează cu rezultatele așteptate, nu le rămîne altceva de făcut decît să-l intensifice".

De altfel, sporirea influenței în politica Administrației a acelora ce preconizează „soluționarea" brutală a problemei vietnameze și creșterea rolului militarilor în elaborarea politicii americane în sud-estul Asiei s-a dovedit cu prisosință cu prilejul turneului lui Westmoreland în S.U.A.

În întreaga lume neliniștea și îngrijorarea față de intensificarea agresiunii Statelor Unite în Vietnam cresc și, în urmă cu cîteva zile, secretarul general al O.N.U., U Thant, a considerat necesar să atragă

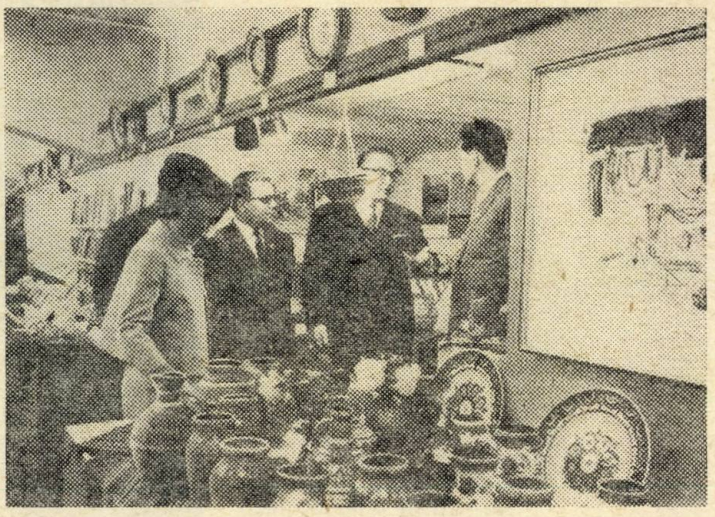

La expoziția de artă populară românească de la Tokio

Tineri vest-germani participă la marșul demonstrativ împotriva politicii S.U.A. în Vietnam. Marșul s-a desfășurat între Elsinor și Copenhaga

atenția asupra cursului primejdios al evenimentelor în această zonă a lumii.

În legătură cu cele mai recente implicații ale escaladării intervenției americane în Vietnam, citiți comentariul de la pag. 12.

Piața comună — și în special problemele legate de aderarea Angliei și a altor membri ai A.E.L.S. la acest organism, raporturile dintre „cei șase" — S.U.A. și ceilalți negociatori din cadrul „rundei Kennedy" au atras în ultima săptămînă, în bună măsură, reflectoarele presei preocupate de raporturile interoccidentale.

În cursul unei ceremonii de 10 minute, la Bruxelles, ambasadorul Angliei pe lîngă C.E.E. a înmînat președintelui în exercițiu al Comunității cererea oficială a Marii Britanii de a intra în Piața comună și în Euratom, exprimîndu-și cu acest prilej speranța că negocierile în acest sens vor începe luna viitoare și se vor termina oricum pînă la sfîrșitul anului. Imediat după ambasadorul britanic, în biroul președintelui executiv al C.E.E. a intrat colegul său irlandez, pentru a înainta cererea țării sale de aderare la Piața comună. De altfel, premierul Irlandei, Jack Lynch anunțase încă de la 2 mai că guvernul său a hotărît să „reactiveze" precedenta cerere formulată în 1961, la scurt timp după primul demers britanic. Sprijinit de o puternică majoritate în parlament, guvernul danez a cerut, la rîndul său, aderarea la Piața comună. Un alt partener al Angliei în cadrul A.E.L.S., Norvegia, va comunica abia la 16 iunie dacă-și depune sau nu candidatura. Se crede că în ciuda opoziției agricultorilor, Norvegia se va alinia celorlalți membri ai A.E.L.S. care doresc admiterea în Piața comună.

Reacția oficială a Franței față de noua tentativă a guvernului englez de a integra Anglia în Piața comună s-a lăsat așteptată pînă la conferința de presă semestrială a generalului de Gaulle. Alături de situația internă din Franța, apreciată în contextul cererii guvernului francez de a obține puteri speciale în domeniul economic, problema raporturilor dintre Anglia și Piața comună a captat, înainte de toate, atenția celor peste 1 000 de ziariști, a membrilor guvernului francez și a atașaților de presă străini, prezenți la conferința de presă. *Detalii asupra acestui subiect furnizează articolul de la pag. 14.*

La Geneva s-au desfășurat lucrările fazei finale a negocierilor tarifare ale „rundei Kennedy" în cadrul cărei S.U.A. și țările Pieței comune s-au întîlnit pentru a ajunge la un compromis în privința reducerii taxelor vamale. Angajați în ceea ce „U.P.I." denumește „o cursă disperată contra cronometru pentru salvarea tratativelor comerciale vitale", negociatorii au intrat în cele din urmă în criză de timp și tratativele, care urmau să se încheie duminică la miezul nopții, s-au prelungit mult peste acest termen.

În final, după discuții îndelungate și epuizante, participanții la tratative au încheiat un acord de principiu care prevede reducerea cu 36 la sută în medie a tarifelor vamale între țările angajate în „runda Kennedy". *În pag. 8 un comentariu asupra fazei finale a negocierilor din cadrul „rundei Kennedy".*

În interiorul Pieței comune, notabilă este abdicarea lui Walter Hallstein, campionul „integrării europene", de la președinția Comisiei unice europene (care va uni, după 1 iulie, tripticul forurilor executive ale „comunităților vest-europene" — C.E.E., C.E.C.O., Euratom). Ca motiv nemijlocit al demisiei sale a acționat refuzul lui Hallstein de a funcționa ca președinte al Comisiei numai jumătate de an, adică pînă la 1 ianuarie 1968, dată după care — potrivit vederilor Parisului — va intra în funcțiune principiul rotației celor ce ocupă funcția supremă a executivelor vest-europene. Mobilul mult mai adînc al gestului lui Hallstein — opinează mai toți comentatorii occidentali — îl constituie, de fapt, concepțiile sale „supranaționale" afirmate cu mult zel în ultimii ani și care au generat momente de criză în viața organismelor integrate vest-europene (de pildă retragerea temporară a Franței din activitatea Pieței comune).

Nigeria continuă să se apropie de primejdia scindării. Procesul părea să se fi oprit prin încheierea în luna ianuarie a unui acord între principalii lideri politici ai țării. Documentul — semnat în localitatea Aburi — prevedea renunțarea la folosirea forței pentru soluționarea crizei, întoarcerea în regiunea originară a militarilor staționați în diferitele părți ale țării, exercitarea colegială provizorie a responsabilităților politice. Climatul de încredere inițiat atunci s-a risipit brutal prin nerespectarea prevederilor acordului (de pildă, prin menținerea trupelor din nord în Nigeria occidentală după data limită pentru retragerea lor — 31 martie, fapt care a angajat autoritățile regiunilor estice pe calea secesiunii). La Enugu, capitala Provinciei Orientale, s-a ajuns pînă la organizarea unor manifestații importante în favoarea desprinderii provinciei din componența Federației și a proclamării independenței sale sub numele de Republica Biafra — denumirea unui străvechi stat african. Urmărind evoluția crizei, imprevizibilă, observatorii așteaptă elementele noi care ar putea să apară după 26 mai, data la care Adunarea Consultativă regională convocată în sesiune ar putea dispune, eventual, proclamarea autonomiei provinciei.

→

Moscova. Nikolai Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., primind pe Amintore Fanfani, ministrul de externe al Italiei, în prezența ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromiko

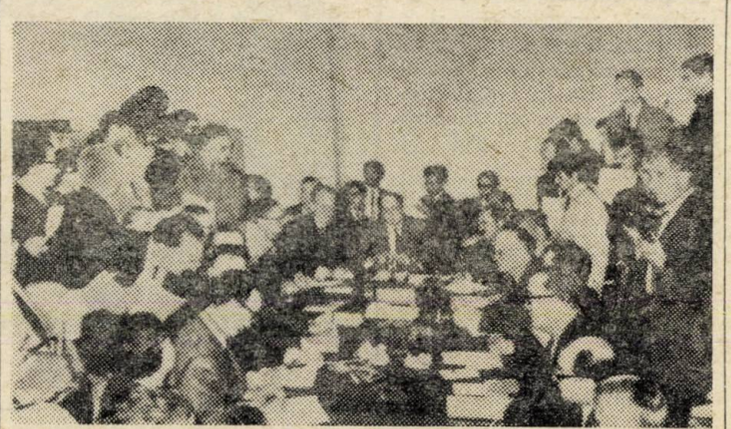

Geneva. Conferința de presă privind negocierile tarifare ale „rundei Kennedy"

breviar

10 mai

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a primit în audiență de prezentare pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Turciei la București, Kâmuran Gürün.

11 mai

A plecat spre Varșovia o delegație militară în frunte cu ministrul forțelor armate ale Republicii Socialiste România, general-colonel Ion Ioniță, care, la invitația ministrului apărării naționale a Republicii Populare Polone, mareșal al Poloniei Marian Spychalski, face o vizită prietenească în această țară.

13 mai

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, și soția au părăsit Capitala, plecînd spre Iran, unde la invitația Maiestății Sale Imperiale, Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, fac o vizită oficială.

La invitația ministrului învățămîntului a sosit în Capitală prof. Juan Gomez Millas, ministrul educației și culturii din Republica Chile.

16 mai

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Moscova, delegația condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România în C.A.E.R., care a participat la lucrările celei de-a XXIX-a ședințe a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

A sosit la București dl John McEwen, vice-prim-ministru și ministru de stat al comerțului și industriei din Australia, care face o vizită oficială în țara noastră.

VIZITA LUI OTTO WINZER ÎN UNELE ȚĂRI ARABE

După vizitele efectuate în R.A.U. și Siria, în continuarea călătoriilor întreprinse într-o serie de țări arabe, ministrul afacerilor externe al R.D. Germane, Otto Winzer, a vizitat Libanul și Algeria și a analizat împreună cu miniștrii de externe ai celor două țări probleme de interes comun și aspecte ale situației internaționale.

În timpul vizitelor sale în țările arabe, ministrul de externe al Republicii Democrate Germane a discutat despre probleme de interes comun, în special despre relațiile economice, precum și despre probleme actuale internaționale.

Comentînd călătoria ministrului de externe Otto Winzer în R.A.U., Siria, Liban, Algeria și Irak, ziarul iugoslav *Borba* scrie că această acțiune diplomatică a guvernului Republicii Democrate Germane „constituie cel mai important succes obținut de Republica Democrată Germană în cadrul afirmării sale în lumea arabă" ; aceasta, în timp ce, — subliniază același comentator — relațiile Bonnului cu guvernele arabe progresiste „au scăzut la un punct minim". Ziarul arată, de asemenea, că președintele Nasser s-a exprimat fățiș pentru stabilirea de relații diplomatice cu Republica Democrată Germană. În acest sens, R.A.U., Siria și Yemen — conchide comentatorul — „sînt cele mai apropiate de acest pas".

Sudul Arabiei s-a menținut în actualitate în ultimele zile, mai ales datorită vizitei regelui Feisal al Arabiei Saudite la Londra și numirii unui nou comisar britanic în Aden.

Proiectată de multă vreme și comentată copios, călătoria oficială a monarhului saudit în capitala Angliei a urmărit în intenția Londrei (spun comentatorii) să demonstreze că guvernul britanic, prins în zbuciumul rezolvării problemelor legate de aderarea Angliei la Piața comună, nu neglijează obligațiile sale din alte părți ale lumii. Importanța — puțin exagerată, după cum se consideră — acordată la Londra vizitei lui Feisal pornește totuși de la o realitate. „Criza din Aden și soarta Federației Arabiei de Sud — lămurește «Tribune de Genève» — îi preocupă deopotrivă pe britanici și pe saudiți. Feisal este neliniștit pentru că naționaliștii (mișcarea de eliberare națională — n.n.) sînt o primejdie pentru regatul său — și o primejdie iminentă, fiindcă Anglia a promis independența acestor regiuni pentru 1968 — și el consideră util ca Wilson să nu se decidă să părăsească mai curînd decît era prevăzut această regiune explozivă". Unul din motivele vizitei lui Feisal a fost deci obținerea de garanții că Marea Britanie nu va acorda independență Federației înainte de începutul lui 1968. Alte subiecte de discuții între Wilson și Brown, pe de o parte, și Feisal pe de altă parte, au fost asistența militară engleză acordată regimului de la Ryad și mijloacele prin care Arabia Saudită ar urma să ocupe „vidul" creat în urma dezangajării Angliei în sudul Peninsulei Arabice.

În ceea ce privește numirea lui Sir Humphrey Trevelyan „diplomat și negociator experimentat", cum îl califică un ziar elvețian, în postul de înalt comisar al Marii Britanii în Aden, aprecierea comentatorilor este că actul în sine nu este suficient pentru a duce la o rezolvare a problemei Sudului Arabiei. „Sir Humphrey Trevelyan, a declarat președintele Biroului Politic al Frontului de eliberare al Sudului ocupat al Yemenului, Abdullah Al Asnag — nu va putea reuși în misiunea sa decît dacă numirea sa va fi însoțită de o schimbare totală a planurilor Marii Britanii față de Arabia de Sud".

„Cazul Regis Debray", publicist și universitar francez în vîrstă de 26 de ani, care a fost arestat de autoritățile boliviene sub învinuirea că ar fi sprijinit mișcarea de partizani din această țară, declarațiile președintelui Barrientos că el „va plăti foarte scump" și informațiile presei, potrivit cărora Debray ar putea fi condamnat la moarte, au declanșat în întreaga lume o campanie în favoarea eliberării intelectualului francez. Episodul este semnificativ, într-un context mai larg, pentru situația regimului bolivian, a cărui stabilitate este puternic zdruncinată de amploarea acțiunilor mișcării de partizani. *În legătură cu aceasta — reportajul de la pag. 16.*

Corneliu VLAD

din agenda internațională

17 – 24 mai

18 mai

— Secretarul general al O.N.U. sosește la Londra pentru convorbiri cu oficialități guvernamentale britanice. Vizita lui U Thant în Europa va continua în Belgia și apoi în Elveția unde, la sfîrșitul lunii, va lua cuvîntul în fața participanților la conferința „Pacem in terris", organizată la Geneva.

19 mai

— Începe vizita ministrului de externe al Marii Britanii, George Brown, în U.R.S.S.

— La Kingston (Jamaica) se întîlnesc miniștrii comerțului din țările membre ale Commonwealthului pentru a discuta problemele ce se vor ivi în cazul în care Marea Britanie va intra în Comunitatea Economică Europeană. Observatorii politici relevă faptul că intrarea Angliei în Piața comună fără unele garanții pentru partenerii săi din Commonwealth va crea mari dificultăți în dezvoltarea comerțului dintre aceste țări.

— La Braunschweig (R.F.G.) se deschid lucrările Congresului extraordinar al Partidului Uniunea Creștin Democrată potrivit unei tradiții inaugurate de Konrad Adenauer. După toate probabilitățile, cancelarul Kurt Georg Kiesinger va fi ales și în postul de președinte al partidului.

— La Alger începe „Săptămîna socialismului arab", cu participarea unor personalități maghrebiene și a numeroși observatori, reprezentanți ai partidelor socialiste nearabe. Pe ordinea de zi figurează : lupta împotriva neocolonialismului și reacțiunii în țările arabe, planificarea pe plan local și regional, reforma agrară și relațiile economice între țările arabe.

23 mai

Șahinșahul Iranului Mohammad Reza Pahlavi sosește într-o vizită oficială în R. S. Cehoslovacă.

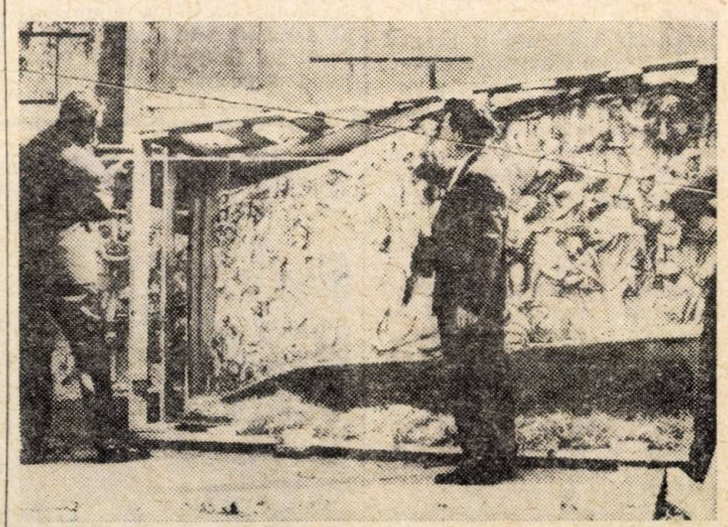

Roma. Fragmentele detașate ale unei copii după Columna lui Traian sînt ambalate în vederea transportării lor spre România